
Hanif Kureishi
Yakınlık
ROMAN

Hanif Kureishi'nin en çarpıcı romanlarından olan **Yakınlık**, bir yazarın, eşini ve iki küçük oğlunu daha genç bir kadın için terk etmeden önceki gece düşündüklerini ve anılarında yaptığı yolculuğu konu alıyor. Ne politik ne de dini inançları olmayan, son derece modern bir erkek, aradığı tatmini cinsel aşkta bulmayı umut ediyor.

Yakınlık, altmışlı yıllarda kendini bulmuş ve seksenlerde kaybetmiş erkek neslinin, doksanlı yıllardaki sosyal ve duygusal bir haritasını gözler önüne seriyor. Anlatıcının kapana kısılmışlığa ve evcilleşmeye duyduğu nefreti, Kureishi tüm çıplaklığıyla anlatıyor; gerçeği tam hedeften vuran, kısa ve etkili cümlelerle.

Çağdaş dünya edebiyatının kadın-erkek ilişkilerini en iyi anlatan yazarı olan Kureishi'nin bu romanına ve başka öykülerine dayanan bir senaryo, 2001 yılında Patrice Chéreau tarafından "Masumiyet" adıyla sinemaya da uyarlanmıştı.

Yakınlık, yıkıcılığı kadar deha ürünü de olan bir eser.

Hanif Kureishi

"Belki de bir cennet fantezimiz vardır: Günün birinde herkesin bir şekilde hemfikir olacağını; ihtilafların, uyumsuzlukların ve çekişmelerin ortadan kaybolacağını düşünürüz. Ama anlıyorum ki çocuk sahibi olmanın erdemlerinden biri de insanın kendi çocukları tarafından sevilmemeye aldırmayışı. Bazen çocuklarımdan nefret ediyorum; onlar da benden nefret ediyor olmalılar. Birinden sırf nefret ediyorsunuz diye onu sevmeyi kesmezsiniz. "

EVEREST

HANIF KUREISHI

İngiltere'de, Kent'te doğup büyüdü. Londra, King's College'de felsefe eğitimi aldı. 1981'de, *Outskirts* ve *Borderline* oyunlarıyla George Devine Ödülü'nü kazandı ve 1982'de Royal Court Tiyatrosu'nun kadrolu yazarlarından biri oldu. 1984'te kaleme aldığı *Benim Güzel Çamaşırhanem*, en iyi senaryo dalında Oscar'a aday oldu. İkinci senaryosu *Sammy and Rosie Get Laid*'i (1987) aynı zamanda yönetmenliğini de yaptığı *London Kills Me* (1991) izledi. *Varoşların Budası*, 1990'da En İyi İlk Roman dalında Whitbread Ödülü'nü kazandı ve 1993'te BBC tarafından dört bölümlük bir dizi olarak çekildi. Brecht'in *Mother Courage*'inden yaptığı uyarlama Royal Shakespeare Topluluğu ile Royal Ulusal Tiyatrosu tarafından sahnelendi. İkinci romanı *Kara Plak*, 1995'te yayınlandı. 1997'de, ilk öykü kitabı *Love in a Blue Time*'ı yayınladı. Üçüncü romanı *Yakınlık* 1998'de yayınlandı; yazarın bu romanına ve diğer öykülerine dayanan bir film Patrice Chéreau tarafından sinemaya uyarlandı. Bu film 2001'de Berlin Film Festivali'nde Altın Ayı Ödülü'nü kazandı. *Sleep With Me* oyununun prömiyeri 2001'de Royal Ulusal Tiyatrosu'nda yapıldı. İkinci öykü kitabı *Gün Boyu Gece Yarısı* 2000'de yayınlandı. Yazarın son öykü kitabı *Vücut* ile denemelerinden oluşan kitabı *Dreaming and Scheming*'in yayın tarihi ise 2002'dir.

DOST KÖRPE

1972'de İstanbul'da doğdu. B.Ü. İş İdaresi bölümünde okuduktan sonra İ.Ü. İngiliz Dili ve Edebiyatı bölümünü bitirdi. 1991'de Yunus Nadi Yayınlanmamış Öykü Kitabı Ödülü'nü kazandı. 1993'te ilk öykü kitabı *Zaman Sona Ermeli* (Era), 1997'de ikinci öykü kitabı *Günah Yiyen* (Metis), 1998'de *Kıyı* (Şiir Atı) adlı şiir kitapları yayınlandı. Çeşitli dergilerde yayınlanan öykü, şiir, deneme ve fragmanlarının yanı sıra elliden fazla çeviri kitabı bulunmaktadır.

Hanif Kureishi

Yakınlık

Türkçesi: Dost Körpe

§

Çağdaş Dünya Edebiyatı **81**

Yakınlık
Hanif Kureishi

Kitabın Özgün Adı:
Intimacy

Yayına Hazırlayan: Tülin Er
İngilizce'den çeviren: Dost Körpe
Kapak Tasarım: Utku Lomlu
Dizgi: Bahar Kuru

© Hanif Kureishi, 1998
© 2006; bu kitabın Türkçe yayın hakları
Kesim Ajans aracılığıyla Everest Yayınları'na aittir.

1. Basım: Mayıs 2006
ISBN: 975 - 289 - 307 - 4

Baskı ve Cilt: Melisa Matbaacılık
Tel: (212) 674 97 23
Fax: (212) 674 97 29

EVEREST YAYINLARI
Ticarethane Sokak No: 53 Cağaloğlu/İSTANBUL
Tel: (212) 513 34 20-21 Faks: (212) 512 33 76
Genel Dağıtım: Alfa, Tel: (212) 511 53 03 Faks: (212) 519 33 00
e-posta: everest@alfakitap.com
www.everestyayinlari.com

Everest, Alfa Yayınları'nın tescilli markasıdır.

YAKINLIK

Çok üzücü bir gece, çünkü gidiyorum ve bir daha dönmeyeceğim. Yarın sabah, altı yıldır birlikte yaşadığım kadın bisikletiyle işe gittiğinde ve çocuklarımız toplarıyla birlikte parka götürüldüğünde, bazı eşyaları bir valize dolduracak, kimseye görünmemeyi umarak evden usulca çıkacak ve metroyla Victor'ın evine gideceğim. Orada, bana lütufta bulunarak verdiği, mutfağın yanındaki küçük odanın döşemesinde belirsiz bir süre boyunca uyuyacağım. Her sabah ince şilteyi toplayıp kurutma dolabına kaldıracağım. Küf kokulu yorganı bir kutuya tıkıştıracağım. Kanepenin yastıklarını yerlerine koyacağım.

Bu hayata geri dönmeyeceğim. Dönemem. Belki de bu bilgiyi ifade eden bir not yazıp bırakmalıyım. "Sevgili Susan,

geri dönmeyeceğim..." Belki de yarın öğleden sonra telefon etsem daha iyi olur. Veya hafta sonu gelebilirim. Ayrıntılara karar vermedim. Ona bu akşam ya da gece yapmayı planladığım şeyleri anlatmayacağım kesin gibi. Erteleyeceğim. Neden mi? Çünkü sözler eylemdirler ve olayları gerçekleştirirler. Bir kere ağızdan çıktılar mı onları geri alamazsınız. Anlatırsam geri dönülmez bir şey yapmış olacağım, oysa korkuyorum ve kararsızım. Aslında bütün öğleden sonra, bütün gün boyunca tir tir titredim.

Bu benim masum, eksiksiz, ideal ailemle geçirdiğim son akşamım olabilir; on yıldır tanıdığım bir kadınla, hakkında neredeyse her şeyi bildiğim ve daha fazla tanımak istediğim bir kadınla son gecem olabilir. Yakında iki yabancı gibi olacağız. Hayır, asla öyle olamayız. Birini incitmek, gönülsüzce bir yakınlık eylemidir. Ortak geçmişe sahip tehlikeli tanışlar olacağız. Elini ilk kez koluma koyduğunda... sırtımı dönseydim keşke. Neden dönmedim ki? Harcandı; zaman harcandı, hisler harcandı. Hakkımda benzer şeyler söylemişti. Ama ciddi miyiz? Her soruya verilecek en az üç farklı yanıtım var.

Küvetin kenarına çömelip oğullarımı izliyorum. Bir beş, diğeri üç yaşında. Küvetin birer ucundalar. Oyuncakları, plastik hayvanları ve şişeleri suyun üstünde yüzüyor. Oğullarım kendi kendilerine ve birbirleriyle konuşuyorlar. Bu seferlik kavga etmiyor ya da ağlamıyorlar. Fişek gibiler ve yaramazlar, insanlar onların mutlu ve sevecen olduklarını söylüyor. Bu sabah, zihnimde birkaç meseleyi halletmem gerektiğini bilerek güne başlarken, kapıyı kapamadan önce büyük oğlan onu bir daha öpmemde ısrar etti ve "Babacığım, ben herkesi seviyorum," dedi.

Yarın onlara zarar verecek, iz bırakacak bir şey yapacağım.

Küçük oğlanın üstünde bir keten pantolon, gri bir gömlek, mavi pantolon askıları ve bir polis kasketi var. Giysileri

çamaşır sepetine atarken, dışarıdan gelen bir ses dikkatimi çekiyor. Nefesimi tutuyorum.

Şimdiden!

Susan bisikletini iterek hole giriyor. Sepetten alışveriş torbalarını çıkarıyor.

Bu kopukluklar üstünde aylardır, özellikle de son birkaç gündür, her yerde -çalışırken, konuşurken, otobüs beklerken- kafa yoruyorum. Kaç kez metro durağını kaçırdım veya kendimi tanıdık gelen ama çıkaramadığım yerlerde buldum. Bazen nerede olduğumu bilmiyorum, ki bu hoş bir heyecan verebiliyor. Ama bugünlerde sanki çevreme tepetaklak ve gözlerimi kısarak bakıyormuşum gibi bir hisse kapılıyorum çoğunlukla.

Birilerini terk etmenin o kadar da kötü bir şey olmadığına ikna etmeye çalışıyorum kendimi. Evet, iç karartıcı olabilir, ama trajediye dönüşmesi şart değil. Hiçbir şeyi ya da kimseyi asla terk etmeseniz, yenilere yer kalmazdı. Bırakıp gitmek sadakatsizlik elbette... başkalarına, geçmişe, kişinin kendine dair eski fikirlerine. Belki de her gün en azından bir tane zaruri sadakatsizlik ya da gerekli ihanet yaşanmalı. İyimserce, umut dolu bir eylem olurdu bu, geleceğe inanmayı garantileyen... hayatın sadece farklı değil, daha iyi de olabileceğinin ilanı.

Bu yüzden Susan'ı, çocuklarımı, evimi ve banyo penceresinden görebildiğim, uyuşturucu bitkilerle ve kiraz çiçekleriyle dolu bahçeyi bırakıp yerine Victor'ın evindeki bir odayı alıyorum, ki orada soğuk rüzgârlar esecek ve döşeme tozlu olacak.

Victor sekiz yıl önce karısını terk etti. O zamandan beri birlikte olduğu hiçbir kadından memnun kalmadı -çıplak piyano çalan ve bütün eşyalarını getiren Çinli fahişeden bile-. Telefon çalınca bir tür panik dansı yapıyor, kimin nasıl

bir rezalet çıkaracağını merak ediyor. Anlıyorsunuz ya, Victor kadınları tatmin edemese bile onlara umut verebiliyor.

Barları ve restoranları daha hoş buluyoruz. Şunu söylemeliyim ki, Victor karanlıkta oturmadığı, gözleri çukura kaçmadığı ve gözbebekleri anlayışsızlık ve öfkeyle büyümediği zamanlarda rahat, hatta eğlenceli biri olabiliyor. Suskun ya da konuşkan olmama aldırmıyor. Kendimi zihnimin akışına bırakarak konudan konuya atlamama alışkın. Karısının neden ondan hâlâ nefret ettiğini sorsam anlatır. Çocuklarım gibi ben de iyi öykülere bayılırım, özellikle de bildiğim öykülere. Bütün ayrıntıları öğrenmek, o havayı hissetmek isterim. Ama Victor yavaş konuşur, bazı İngilizler gibi. Aklına yeni bir sözcüğün gelmesini mi bekler, yoksa bir daha hiç konuşmayacak mıdır, genellikle bilemem. Böyle kesintileri düşüncelere dalma fırsatı olarak görüp sevinçle karşılayabilirim o kadar. Ama her gün monologlara ve duraksamalara, rüzgârlara ve barlara katlanabilecek miyim?

Susan şimdi odada.

"Neden hiç banyo kapısını kapatmıyorsun?" diyor.

"Ne?"

"Neden?"

Aklıma bir sebep gelmiyor.

Çocukları öpmekle meşgul. Onlara gösterdiği ilgiye bayılıyorum. Cidden konuştuğumuzda onlardan bahsediyoruz, söyledikleri ya da yaptıkları şeylerden, sanki başka hiç kimsenin paylaşamayacağı ve anlayamayacağı bir tutkuymuşlar gibi.

Susan bana dokunmuyor ama yanağını dudaklarıma yaklaştırıyor, bu yüzden onu öpmek için eğilerek ikimizi de küçük düşürmek zorunda kalıyorum. Üstünde parfüm ve sokak kokuları var.

Üstünü değiştirmeye gidiyor. Döndüğünde üstünde kot pantolon ve bol bir tişört var. İkimize birer kadeh şarap getirmiş.

"Selam. Nasılsın?"

Bana dik dik bakıyor, onu fark edeyim diye. Vücudumun gerildiğini, büzüldüğünü hissediyorum.

"İyi," diye karşılık veriyorum.

Başımla onaylayıp gülümsüyorum. Bugün yüzümde bir farklılık görüyor mu? Henüz kendimi ele verdim mi? Sefil görünüyor olmalıyım. Normalde, onu görmeden önce iki-üç konu hazırlarım, sanki sohbet etmek yerine sınava girecekmişim gibi. Anlarsınız ya, beni onunla konuşmamakla suçluyor. İçten içe nasıl kekeleyip durduğumu bir bilse. Bugün prova yapamayacak kadar heyecanlıydım. Hem sessizlik de güzel olabilir, karanlık gibi; o da bir tür dildir. Çiftlerin birbirleriyle konuşmamak için makul sebepleri vardır.

İş arkadaşlarının onu hayal kırıklığına uğrattığını anlatıyor.

"Yeterince iyi değiller," diyor.

"Öyle mi?"

Yayınevi el değiştirdiğinden beri zorlanıyor. Ama zaten yoğun hisler duyan bir kadın, ister hoşnutsuzluk olsun ister şevk. Genellikle hoşnutsuzluk duyuyor. Başkalarıysa -aralarında ben de varım- onu sinirlendiriyor ve canını sıkıyorlar. O insanları tanımasam da Susan'ın hislerini paylaşmak zorunda kalmam rahatsızlık verici. O konuşurken, banyo kapısını neden açık bıraktığımı anlıyorum. Onunla aynı odada fazla kalınca, öfkesini dindirmek için bir şeyler yapmam gerektiği hissine kapılıyorum. Ama ne yapacağımı hiç bilemediğimden, kısa süre sonra sanki beni duvara dayayıp dövmeye başlamış gibi hissetmeye başlıyorum.

Çocukların küvet suyu yavaşça boşalıyor, oyuncakları küvet deliğini tıkıyor. Su tamamen boşalana dek yerlerinden kımıldamıyorlar, sonra da oturup, kalan kabarcıklardan kendilerine bıyıklar ve şapkalar yapıyorlar. Sonunda küçük oğlanı kaldırıp çıkarıyorum. Susan diğerini alıyor.

Onları kalın, kukuletalı bornozlarla sarmalıyoruz. Islak saçlarıyla, boyunlarındaki su damlacıklarıyla, yorgun halleriyle boks maçından çıkmış cüce boksörler gibiler. Hangi pijamaları giymek istedikleri konusunda tartışıyorlar. Küçük olanı sadece bir Batman tişörtü giymek istiyor. Erken yaşta görünüşlerine dikkat etmeye başladılar sanki. Bize çekmiş olmalılar.

Susan küçük oğlana bir şişe veriyor. Küçük oğlan şişeyi iki eliyle tutup ağzına götürüyor, borazancı gibi. Susan'ın onun saçını okşamasını, küçük çukurlu parmaklarını öpmesini ve karnını ovuşturmasını izliyorum. Çocuk kıkırdıyor ve kıvranıyor. İnsanlar zarar görmeyi beklemediklerinde nasıl da masumlaşıyorlar. İnsanın böyle bir masumluğu bozup da zarar görmemesi mümkün mü? Okuldayken -sekiz-dokuz yaşlarındayken- yanımda fakir bir aileden gelme pis kokulu bir oğlan otururdu. Bir gün, hepimiz ayağa kalkarken, çocuğun ayağı sıranın arkasına kaydı. Sırayı kaldırıp çocuğun ayağını bilerek sıkıştırdım. Yüzündeki o muammalı ve beklenmedik acı ifadesini hâlâ hatırlarım. Başkalarına iyilik ya da kötülük yapmak bizim elimizde.

Çocukları alt kata indiriyoruz. Orada minderlerin üstüne yatıyor, emziklerini kayıtsızca emiyor, *Oz Büyücüsü*'nü kısık gözlerle izliyorlar. Sıcak bir günde bir tarlada puro içen iki kibirli adam gibiler. Zencefilli bisküvi talep ediyorlar, evin baş uşağıymışım gibi. İstediklerini Susan'a çaktırmadan mutfaktan getiriyorum. Çocuklar gözlerini televizyondan ayırmadan parmaklarını uzatıyorlar açgözlülükle. Filmi izlerken

sadece diyalogları mırıldanmakla kalmıyor, ses efektlerini de taklit ediyorlar. Bir süre sonra kırıntıları topluyor ve -ne yapacağımı düşündükten sonra- bir köşeye döküyorum.

Susan mutfakta çalışıyor, radyo dinleyerek ve bahçeye bakarak. Bundan hoşlanıyor. Onun da aile hayatı benimki gibi çok kötüydü. Şimdi iyi alışveriş yapıp güzel yemekler pişirmek için çok uğraşıyor. Dışarıdan yemek sipariş etsek bile gazetelerin, çocuk kitaplarının ve mektupların üstünde yememize izin vermiyor. Peçeteler çıkarıyor, mumlar yakıyor, şarap açıyor, doğru dürüst bir aile yemeği yememizde ısrar ediyor, ki buna sinir bozucu sessizliklerle ateşli tartışmalar dahil.

Müzayedeleri seviyor. Tuhaf resimler, gravürler ve genellikle bir yerlerine yıpranmış kadife kumaşlar tutturulmuş olan mobilyalar satın alıyor. Bir sürü lambamız, minderimiz ve perdemiz var. Perdelerden bazıları odanın ortasında asılı duruyor, bir piyes başlamak üzereymişçesine. Çocukları perdelere asılıp sallanmaktan vazgeçirmeye çalışıyorum. Her odada büyük koltuklar, televizyonlar, telefonlar, piyanolar, müzik sistemleri, son dergiler ve en yeni kitaplar var. Bu kadar konfora, bolluğa ve rahatlığa çoğu insan sahip değil.

Evimde kendimi evimde gibi hissetmiyorum. Sabahleyin buradan kurtulacağım. Kesinlikle. Veda edip gideceğim.

Yere, çocukların yanına oturup kemerimin tokasını açmaya çalışıyorum. Nihayet göbeğimin gevşek katmanları arasında buluyorum onu. Gazete okumak ya da filmi izlemek yerine, değişiklik olsun diye oğullarımı inceliyorum; ayaklarını, kulaklarını, gözlerini. Bu akşam, hem buradayken hem de değilken -neredeyse şimdiden hayalete dönüştüm- ne içki içeceğim, ne esrar çekeceğim, ne de tartışacağım. Zihnimde yanımda taşıyabileceğim ve Victor'ın evindeyken anımsayabi-

leceğim bir görüntü olsun istiyorum. Bu gece yanıma almayı seçeceğim birkaç şeyden biri olmalı bu.

Birden kusacak gibi oluyor, elimi ağzıma bastırıyorum. O his geçiyor. Ama şimdi ulumak istiyorum! Düşen bir uçaktayım sanki. Çocukları elimden geldiğince sık göreceğim, ama burayı özleyeceğim. Aile hayatının karmaşasını: Çocukların "The Teddy Bears' Picnic" şarkısının argo bir versiyonunu söylerkenki seslerini; onların yeni dürbünleriyle televizyon izlemelerini seyretmeyi; üçümüzün Rolling Stones dinleyerek dans etmemizi, büyük oğlanın sehpanın üzerinde her an düşecekmişçesine duruşunu, diğerininse kanepenin üstünden koşarak geçişini; bisikletlerine binmiş bağıra çağıra benden uzaklaşmalarını görmeyi; sokakta gün ışığında şemsiyelerini açmış yürürken "Singin' in the Rain"i söyleyişlerini. Küçük oğlan bir keresinde, henüz bebekken, bir ayakkabımın üstüne kusmuştu. Kusmuğunu ancak taksiyle havaalanına giderken fark etmiştim.

Eve döndüğümde çocuklar yoksa, yapacak çok şey olsa bile, odadan odaya gezinerek, yüzlerinin kapıda belirmesini ve kaotik enerjilerinin dünyayı yeniden canlandırmasını bekleyebilirim.

Daha önemli ne olabilir ki? Hayatımın ortasında kayıp haldeyken ve geriye dönmem olanaksızken, bütün bunlardan nasıl bir deneyim için vazgeçtiğimi sanıyorum ki? Erkeklerle, kadınlarla, meslektaşlarımla, anne babamla, tanışlarla bir sürü duygusal deneyim yaşadım. Yıllarca okudum, düşündüm ve konuştum. Bu gece, bunlardan herhangi biri bana nasıl yol gösterecek? Belki de kendimi bir şeylere bağlamadığım, sabah çekip gidecek kadar serbest olduğum için kendimi kutlamalıyım? Ama ne için serbestim? Mutlak özgürlük seçebilmektir mutlaka, insanı hayata bağlayan yükümlülükler uğruna özgürlükten vazgeçmektir... bağlanmaktır.

Bu kafa karışıklığı beni rahat bırakmayacak. Ama sabaha kadar bazı konularda karar versem iyi olur. Kendime acıyacak kadar alçalmamalıyım, en azından gereğinden fazla. Canımı sıkan şeyin ruh hallerim değil, derinlikleri ve sürelerinin belirsizliği olduğunu keşfettim. Kendimi biraz kötü hissetsem, bir yıl sürecek bir depresyona girmekten korkuyorum. Eski kız arkadaşım ilgisizleştiğinde ya da sertleştiğinde, beni bir daha dönmemek üzere terk ettiğine kanaat getirirdim.

Bu gece duyduğum en belirgin his gelecek korkusu. En azından korkunun can sıkıntısından iyi olduğu ve aşksız hayatın upuzun bir can sıkıntısı olduğu söylenebilir. Korkuyor olabilirim, ama inançsız değilim. Kararlı olmaya çalışıyorum. Merak etmeyin, bu gece her şeyi berbat edeceğim.

Hayatın ve diğer insanların neyini sevdiğimi de düşünmeliyim. Yoksa geleceği bir çöle dönüştürecek, herhangi bir şeyin yetişme olasılığını ortadan kaldırmış olacağım. İnsanın ölmeden kendini öldürmesi kolaydır. Ne yazık ki, geleceğe ulaşmak için şimdiki zamanı yaşamak gerekir.

Bunları düşünürken aklıma hayatlarının çoğunu depresyonda geçirmiş ve göreceli bir mutsuzluğu kabullenmiş bir sürü insan geliyor. Yaşadığım bir sürü depresyonla toplam ne kadar vakit kaybettim acaba? En az üç yıl. Aldığım tüm cinsel hazların toplam süresinden fazladır herhalde.

Londra'da bir bekâr erkek olmanın getireceği hazları, yaşayabileceklerimi düşünerek şevklenmeye çalışıyorum. Kendi kendime kıkırdayınca oğullarım başlarını kaldırıp bakıyorlar. Victor geçen gece bir bara gitmiş, dilini deldirmiş bir kadınla tanışmış ve kadın onu East End'deki çatı katı evine davet etmiş. Victor'ın dediğine göre kadının dilinde ucu yuvarlak bir çivi varmış ve bu yuvarlağı Victor'ın hayalarında gezdirmiş. Anahtarları yanlış yere sokma konusunda şakalaşmışlar. Victor'ın kıçı acımış.

Ertesi sabahın köründe arayıp, bunları anlatmak için birlikte kahvaltı yapmamızı istedi ısrarla. Ona dadının tüm dadılar gibi yaşama arzusunu yitirdiğini ve sabah hemen bir çocuk bakıcısı bulmanın zor olacağını söyledim. Ama sonunda kafeye gittim. Dışarı çıkmaktan ve her zamanki gibi elimde reçelli tost ekmekleriyle -sonunda mutlaka düşerler ve reçelli tarafları yere kapaklanır- koşuşturmak yerine, birilerinin bana kahvaltı getirmesinden mutluydum.

Victor yaşadıklarının tek anını bile atlamadı.

"Peki ya sen neler yaptın?" diye kibarca sordu sonunda.

İç geçirdim. Üstümde eski bir eşofmanla yatakta bira içmiş, öksürmüş, sigara tüttürmüş ve kulaklıkla yeni bir Beethoven dörtlüsünü dinlemiştim.

Victor'la o kadın bir daha görüşmemişler. Victor çoğu geceler evinde tek başına televizyon izler, kucağında bir tabak baharatlı, kurutulmuş, domuz etinden yapılma sosisle ve patates kızartmasıyla, yanında da bir-iki soğan turşusuyla.

Bir başka arkadaş: Orta yaşlı, şişman ve alkolik bir muhasebeci. Evlilik yüzünden şimdilik yaşayamadığı hayattan bahsederkenki şevkini kıskanırdım. Gençken çok çalıştığından özgürlüğün tadını çıkaramamıştı. Karısını terk etti, iç çamaşırları, tıraş losyonları, kol düğmeleri, bir künye ve saç boyası satın aldı. Sonra karşıma çıktı.

Gözlerimle ağzım iyice açıldılar.

Sonunda, "Seni hiç bu kadar iyi görmemiştim," demeyi başardım.

"Her zamanki gibi moral veriyorsun," dedi. "Sağ ol, sağ ol."

El sıkıştık. Sonra dullar bulmak için bekârların takıldığı kulüplerle barlara gitti. Bir kadınla tanışmış, ama kadın onunla sadece kendi yatak odasındaki yatakta birlikte olmak istemiş, kocasını kıskandırmak için. Arkadaşım daha sonra bir

kadınla daha tanışmış. Bana birini anımsatıyorsun, demiş kadın; anımsadığı bir cenaze levazımatçısıymış meğer. Arkadaşım çok sinirlenip kadına *onun* cesedi için gelmediğini söylemiş. O yaşta kiminle zaman geçirdiğini eskisinden daha çok önemsediğini fark etmiş kısa sürede. Eskiden istediği şeyleri artık istemediğini. İnsanların yaşlandıkça tuhaflaştıklarını ve katlanılmalarının zorlaştığını da fark etmiş.

"Karıma geri mi dönsem?" diye sordu.

"Bir dene," dedim. Uzman konuşmuştu.

Ama karısı onu şüpheyle karşıladı, saçının neden patlıcan rengine döndüğünü merak etti ve ismini bir kazadan sonra teşhis edilebilmek için bir künyeye kazıtmış olmasını tuhaf buldu. Onsuz da yaşayabileceğini fark etti.

Çocuklar uyudu. Onları birer birer üst kata taşıyorum. Parlak yorganların altında yan yana yatıyorlar. Tam onları öpecekken gözlerinin açık olduğunu fark ediyorum. İkinci bir rüzgârdan korkuyorum. Açık fikirli bir babayım ben, sinirlerime hâkim olamamaktan korkarım. Kendimi gereksiz yere engellemekten de pişmanlık duyarım hep. Benden korkmalarını istemem; kimseden korkmalarını istemem. Onları sindirmek, heveslerini kırmak istemiyorum. Ama bazen kontrolün bende olduğuna inanmalarını istiyorum. Kısa sürede yataktan yatağa sıçramaya başlıyorlar. Kapıya doğru koştuklarında, onları yakalayamayacak kadar yorgun olduğumdan, "huysuz" sesimi kullanıyorum. Uyumayı neden istemediklerini anlamıyorum. Aylardır hayatımın en zevkli kısmı bilinçsizliği beklemek. En azından onlar da her günün geçip gidişine üzülüyorlar, farklı bir şekilde de olsa. Bu gece aynı şeyi istiyoruz, çocuklarımla ben: Daha çok yaşamak.

"Kımıldamadan yatarsanız size kitap okurum," diyorum.

Bana şüpheyle bakıyorlar, ama bir kitap bulup aralarına oturuyorum. İki yanımda uzanıyor, arada sırada birbirlerini tekmeliyorlar.

Çoğu masal gibi zalim bir öykü. Çoğu masaldaki gibi, içinde bir oduncu var. Ama babanın kaçıp gitmediği normal bir aileden bahsediyor kaçınılmaz olarak. Çocuklar bu masalı öyle iyi biliyorlar ki, bir kısmını atladığımda ya da uydurduğumda anlıyorlar. Soru sormayı kestiklerinde kitabı bırakıyorum, odadan usulca çıkarken ışığı söndürüyorum. Sonra geri dönünce yüzlerini yorganın altına sokmuş olduklarını görüyor ve onları öpüyorum. Dışarı çıkınca, nefes seslerine kulak kabartıyorum. Bütün gece burada durabilsem. Sonra birbirleriyle fısıldaşıp kıkırdaştıklarını işitiyorum.

Eski karılar; eski masallar.

En başından beri, okuldaki kızlardan ve özellikle öğretmenlerden başlayarak, dükkânlardaki, sokaklardaki, otobüslerdeki, partilerdeki kızlara bakarak onlarla birlikte olmanın nasıl bir şey olduğunu, birlikte nasıl hazlar tadabileceğimizi merak ettim. Okuldayken kalemimi öğretmen masasının altına atardım, oraya girip kadının bacaklarını inceleyebilmek için. Eğitim sisteminin sıkıcılığı, kızların etekleriyle ilgilenmeye başlamamı sağlamıştı... materyalleri ve kumaşlarıyla, kabarık mı, bol mu, dar mı ve hangi kısımlarda öyle olduklarıyla ilgileniyordum. Etekler, tıpkı daha sonra tiyatro perdelerinin yapacağı gibi, merakımı arttırıyorlardı. Altlarında ne var öğrenmek istiyordum. Bekliyordum, ama olasılıklar vardı. Etek geçici bir nesneydi; hem kendi'içinde vardı, hem de başka bir şeye ulaşmanın yoluydu. Bu bilgi benim için önemli bir paradigmaya dönüştü. Dünya, kaldırmak istediğim bir etektir.

Daha sonra her kadınla yeni bir başlangıç yapabileceğimi hayal ettim. Geçmiş yoktu. Yeni değilse bile farklı bir insana dönüşebilirdim bir süreliğine. Ayrıca kadınları başka insanlardan korunmakta kullandım. Nerede olursam olayım, beni isteyen ve fısıldayarak konuşan bir kadına sarılmışsam, dış dünyayı silebiliyordum. Diğer kadınları istemeyi kesebiliyordum. Bir yandan seçeneklere sahip olmayı sürdürmek de istiyordum; başka kadınları arzulamak beni tek bir kadını sevmenin yol açtığı ifşadan ve duygusal zayıflıklardan koruyordu. Derin bilgiler tehlikelidir.

Susan'ın, annem hariç, birlikte hiçbir şey yapamadığım tek insan olması şaşırtıcı değil. Ama artık, kadınlarla onları istemeden konuşabilecek duruma geldiğime eminken, birilerine eskisi gibi... fütursuzca dokunabileceğime emin değilim. Belirli bir yaştan sonra insan asla öylesine seks yapamıyor. Daha fazlasını istiyorum. Elini bir başkasının vücuduna koymak veya dudaklarını başkasının dudaklarına dayamak... bunlar öyle bağlayıcı eylemler ki! Birini seçmek, tüm bir yaşamı ortaya çıkarmak demek... ve onları sizin hayatınızı ortaya çıkarmaya davet etmek!

Belki Nina'yla olan buydu. Bir gün yanınızdan bir kız geçer ve onu istersiniz. O anı on kez inceledim. Onunla defalarca irdeledik, neşe ve hayretle. Ne kadar uzun boylu ve incecik olduğunu hatırlayabiliyorum. Tanıştığımızda bir elektriklenme oldu, şiddetli bir elektriklenme. Onda bir şey vardı ki, her şeyi değiştirdi. Ama daha önce de istediğim insanlar olmuştu ve onun hakkında hiçbir şey bilmiyordum. Başka bir dünyadandı. İnsan belirli bir yaştan sonra gelişigüzel yaşamak istemiyor. Ne yaptığını bildiğine inanmak istiyor. Belki yaptığım şeyin sebebi buydu.

***

Genç eşcinsel arkadaşım Ian, metro duraklarının önünde benimle durmayı severdi. Yazın oralarda sürüler halinde geçen kızları izlerdim, öğlen vakti, günün işlerini bitirdiğimde. Bazı yerler diğerlerinden daha ilginçti. "Bir iktidarsızlık tablosu," derdi Ian. Onun için bir bakışma yeterliydi, hemen giderdi. Bense bekler, bir yerlerde kahve içerdim. Bir günde beş kişiyle düzüştüğü olurdu. Yüzlerini hiç görmediği erkeklerin içine, kolunu dirseğine kadar sokardı. Haftanın her gecesi, katılabileceği orjiler vardı.

"Siz heterolar neden zinaya karşısınız anlamıyorum," derdi. "Altı üstü düzüşmek."

"Düzüşmenin bir anlamı vardır," diye karşılık verirdim. Ama nasıl bir anlam? "Güzellik için gizem gereklidir elbet," diye eklerdim.

"Başka insanların olduğu yerde gizem hep vardır," diye karşılık verirdi.

Susan masayı hazırlamış bile. Şarabı açıp bardaklara dolduruyorum. İçki dükkânındaki adam içilmesi kolay bir şarap demişti. Bugünlerde her şeyi içmeyi kolay buluyorum.

Susan yemeği getirip koyuyor. Gazeteye göz gezdiriyorum. Susan yerken televizyonu açıyor, gözlüğünü takıyor ve bir pembe diziyi izlemek için öne eğiliyor.

"Aman Tanrım," diyor bir şey olunca.

Sesi kafamı deliyor. Aile dramlarını bu kadar seviyorsa masanın karşı tarafına bakması yeterli.

Ama başımı çevirip başka yere bakıyorum, bahçedeki bir ağaca, duvardaki bir kopya tabloya, güzel ya da özenle yapılmış bir şey görmeyi arzulayarak. Diğer kitle iletişim araçları gibi televizyondan da nefret etmeye başladım. Rock-'n'-roll dünyası -yüzeysel isyankârlığın yüceltilişi- yeniliği temsil etti-

ğinde gençtim. Asiceydi ve geleneklerle ölülere meydan okuyordu. Televizyon da gençliğim boyunca bir yenilik olarak kaldı... insanın odasına giren bütün o titrek dünyalar, babamın beni parmak uçlarımda durarak anteni pencereden dışarı tutmaya zorlaması. Birkaç ayda bir yeni ve parlak bir şeyler çıkageliyordu: Bir araba, bir buzdolabı, bir bulaşık makinesi, bir telefon. Her yeni şey bizi bir süreliğine hayrete düşürüyordu. En az iki hafta dokunup duruyor ve bakıyorduk. Herkes gibiydik ve bazı insanlardan iyi durumdaydık. Elimizdekilerin yeteceğini düşünürdük -neden bilmiyorum-.

Şimdiyse bayağılık, boşluk ve tekerrür bombardımanına tutulmak canımı sıkıyor. Televizyonda çalışan arkadaşlarım var. Sürekli işlerinden ve maaşlarından, boğazlarına kadar battıkları siyasetten ve hiç tanımadıkları halktan bahsediyorlar. Ama televizyonu açıp ilginç bir şeyler görmeyi umarsanız hayal kırıklığına uğrarsınız... hatta aklın öyle kabadayıca, zorla, agresifçe demokratikleştirilmesi sinirinizi bozar. Televizyonu kapamayı yeğlerim; isyana isyan etmeyi.

Gözümde bir sinir zonkluyor. Ellerim titriyor galiba. İçimin bomboş olduğunu, sinirlerimin sızladığını hissediyorum, sanki ölümcül bir şey tarafından delinmişim gibi. Bedenim olup bitenlerin farkında. Bugün korkuyorsam yarın kendimi daha kötü hissedecek ve her gün daha kötüleşeceğim. Bütün bunlar bir tür özgürleşme adına. Ama korkunç hisler zamanla geçer... onları korkunç kılan şeylerden biridir bu.

Üniversitede benden daha fazla olmasa da benim kadar üzgün bir kadınla tanışmıştım. Susan'la tanışmadan önce, o kadınla altı yıl birlikte yaşadım. Şimdi bana uzun bir süre gibi geliyor. Ama o sıralar her şeyin sırası gelecek sanıyordum. Her gece aynı yatakta yatıyor, birlikte yemek yapıp yiyorduk. Arkadaşlarımız birlikteliğimize alışmışlardı, arada sırada başkalarıyla birlikte olsak da. Ayda ortalama bir kez seks yapıyor-

duk. Yetmişli yılların sonlarıydı, ilişkiler fütursuzca ve rahattı, düzenli bir hayatta kısılı kalmanın insanları akıl hastası yaptığı kabul edilmişti sanki. Sanırım çocuk yoksa tek eşliliğin gereksiz olduğuna inanıyordum.

Mimoza kokusunun bana o kadını anımsattığını söylemek istiyorum. Hep bir şekilde yanımda olacağını söylemek istiyorum. Ama o gitti, gerçek bir sevgiydi ve yasını tutmuyorum.

Ama Nina'yı unutmadım. Onu bırakmaya hazır değilim, henüz.

Kendimi yemeye zorluyorum. Önümüzdeki birkaç gün güçlü olmam gerekecek. Ama domatesler hiç bu kadar tatsız gelmemişti. Ansızın Susan parmak uçlarıyla yüzüme dokunuyor.

"Sen," diyor.

"Evet?"

Belki de kafa karışıklığımı sezebiliyor.

"Sen işte, Jay. Her şey yolunda. O kadar."

Ona bakakalıyorum. Yaptığı hareketin sevecenliği beni afallatıyor. Beni bir şekilde, içinde bir yerlerde seviyor mu diye merak ediyorum. İnsan sevilecek kadar şanslıysa bunun değerini bilmeli elbette. Tartışacağımızı ummuştum. Tartışırsak bu gece evden ayrılacağım kesindi. Ama şimdi bu işi aklı başında ve sakin bir şekilde halletmem gerektiğini biliyorum, saçlarım yanarken kapıdan koşup çıkarak veya halüsinasyonlar görürken ya da birilerini öldürmek isterken değil.

Bu gece sadece seçtiğim kadar çıldırmak istiyorum; daha fazla çıldırmayayım n'olur.

Bu ilk kaçışım değil. Daha önce de kaçmıştım. Çocukken, annemle babam alt katta birbirlerine bağırıp çağırırlarken ya-

tak odamda oturup ellerimle kulaklarımı tıkardım. Birinin diğerini öldüreceğine ve ardından intihar edeceğine emin olurdum. Dick Whittington gibi, ucuna kirli mendil bağlı bir sopayı omzuma dayayarak çekip gittiğimi hayal ederdim. Ama nereye gideceğime bir türlü karar veremezdim. Kuzeye gitmeyi düşündüğüm olurdu, ama *Billy Liar* en sevdiğim filmlerden biriydi ve kuzeylilerin oradan hoşnut olmadıklarını, fırsat buldukça güneye kaçtıklarını biliyordum.

Birkaç yıl sonra, iç karartıcı bir ikindi vakti, bir arkadaşımla birlikte evden çıkıp Waterloo'dan gelen trene binerek sahile gittim. Sonra bir feribota atlayıp Wight Adası'na geçtik. Orada Bob Dylan'ın "Subterranean Homesick Blues"u söylemesini izlemeyi umuyorduk. Bizzat boyadığımız tişörtlerimiz ve yırtık kot pantolonlarımızla bütün gece çiseleyen yağmurda yattık ve ertesi gün hayal kırıklığı ve korku içinde eve döndük. Eve adım attığımda annem, "Ne yaptın ha?" diye haykırıyordu. Bense, "Asla eskisi gibi olmayacak, asla eskisi gibi olmayacak," diye mırıldanıyordum.

Haklıydım. Kısa yolculuğum bütün okulda duyuldu. Önceden beni hor gören hippiler arasında itibarımı arttırdı. Beni bir partiye davet ettiler. Orada gruplarıyla tanıştım... yaşları on üç ila on yedi arasında değişen, çoğu geceleri ve hafta sonlarının tamamını birlikte geçiren mahalleli kızlar ve erkeklerle. Esrar içiyor -onlar "bok" diyorlardı- ve LSD kullanıyorlardı, derslerde bile. Ebeveynlerin olmadığı evlerde orjiler yapılıyor, kızlarla erkekler herkesin ortasında çiftleşiyor ve partner değiş tokuşu yapıyorlardı. Çocukların çoğu, tıpkı benim gibi, bir şeyden kaçıyorlardı: Evlerinden. İnsanın ebeveyniyle yaşamasının gerekli olmadığını öğrendim. Onlardan kurtulabilirdiniz. Sevdiğim bir öğretmen bana "Yolda" adlı bir Thom Gunn şiirini göstermişti. Şiirin bulunduğu sayfayı kitaptan koparıp Levis'ımın arka cebinde taşımaya başladım.

Partilerde yere uzanıp o şiiri yüksek sesle okuyordum. "İnsan hareketsiz kalmazsa hep yaklaşır."

Gitmelisin.

Yine.

Sofrayı toplamamızın ardından, Susan masaya oturup çocukların partisi için davetiyeler yazıyor. Sonra, ertesi haftanın alışveriş listesini hazırlarken, "Neler yemek istersin?" diyor.

"Şu an düşünmek istemiyorum."

"Şimdi en sevdiğin dondurma hangisi? Fındıklı mı, vanilyalı mı?"

"Bilmiyorum."

"Yiyecekler hakkında düşünemiyor olman tuhaf," diyor.

"Hayır."

Onu ne kadar tanıdığımı düşünüyorum. Başını yana eğişini, odaklanırken yüzünü ekşitişini. On bir yaşında sınava girerken de böyle görünüyordu herhalde. Yetmişinde de böyle görünecek şüphesiz, oğullarımızdan birine mektup yazarken de aynı mimikleri ve hareketleri yapacak.

Onu nasıl tasvir etmeli? Karakteristik bir görüntüsü şu olabilir: Genç bir kızken erkenden kalkıp yatak odasında ders çalışıyor, masada şimdiki gibi eğilerek. Okula hazırlanıyor, sandviçler yapıyor ve evden çıkıyor, annesiyle babası uyurken. Cambridge'e girdi ve oradaki bütün popüler insanlarla tanıştı. Arkadaşlarını seçerken de diğer her şeyde olduğu kadar titiz.

Her ne kadar aynı anda tüm yaşlarda olsak da, onu bir genç kız gibi gördüğümü hiç hatırlamıyorum. Çalışkan, tertipli bir kadın. Buzdolaplarımız ve dondurucularımız çorbalarla, sebzelerle, şaraplarla, peynirlerle ve dondurmalarla dolu; bahçedeki çiçeklerle çalılar etiketli; çocukların giysileri yı-

kanmış, ütülenmiş ve katlanmış haldeler. Eve her gün gazeteler, kitaplar, alkol, yiyecek ve sık sık mobilyalar geliyor. Ön bahçemizdeki yol, hizmet endüstrileri için bir tür cadde.

Evi temizlemeye, gömleklerimizi ütülemeye, bahçenin bakımını yapıp ağaçları budamaya gelen insanlar da var; ayrıca dadılar, bebek bakıcıları -yerli ve yabancı-, masörler, dekoratörler, akupunkturcular, mali danışmanlar, piyano öğretmenleri, muhasebeciler, arada sırada torbacılar ve yukarıdakilerin hepsiyle aşağıdakilerin bir kısmını organize eden insanlar. Evdeki bir sürü cihaz çalışmaz olunca tamirciler geliyor, her biri için ayrı ayrı. Bir karatahtada tebeşirle haftanın talimatları yazılı; bir sürü yerin altı çizilmiş. Susan hep burayı daha fazla güzelleştirmeyi düşünüyor. Onun da son filmlerle müziklere dair sağlam, üstünde düşünülmüş kanıları var. Yatakta yemek kitapları okuyor.

Fakirlikle gösteriş merakının kol kola gezdiği alt orta sınıftan ve banliyölerden gelme biri olarak, orta sınıfın ne kadar iyi yaşadığını ve dünyalarının ne kadar apayrı ve mühürlenmiş olduğunu görebiliyorum. Bundan pek bahsetmiyorlar haklı olarak; suçluluk da duyuyorlar, ama her şeyin en iyisine sahip olmak istiyorlar mutlaka, ah evet.

Diğer işlerde olduğu gibi, evlilikte de kısa sürede bir işbölümü ve kurallar benimseniyor. Ama çiftler oyunu ortak kurallara göre mi oynuyorlar yoksa bir gecede diğerine haber vermeden değişiveriyorlar mı; buna asla emin olamıyorlar.

Beni büyüleyen Susan'ın zekâsı ya da güzelliği değildi. Asla büyük bir tutku duymadım... belki birlikteliğimizin sebebi buydu. Ama keyif vardı. En çok onun monoton becerikliliğini ve uyum sağlama yeteneğini seviyordum. Benim tersime, dünya karşısında kendini aciz hissetmiyordu. Dobra ve kararlıydı; işleri halletmeyi biliyordu. Hamaratlığını kıskanıyorum. Keşke onun yarısı kadar hamarat olabilsem. Kendi-

mi zayıf hissetmek pahasına, onun kendini güçlü hissetmesini sağlıyorum. Fazla güçlü ve hamarat olsaydım ona ihtiyacım kalmazdı ve ayrılırdık.

Susan daha fazla iktidara sahip olmayı istemeyecek kadar sağduyulu, ama ofiste düşüncelerini açıkça ifade edebiliyor. Kendisi kadar özgüvenli olmayan insanları beceriksiz durumuna düşürebiliyor kolayca. Onları kendi gücünden ve şevkinden korumayı bilmiyor ve onların açısından da bakabilmeme anlam veremiyor. Sonuçta meslektaşlarından daha akıllı ve onlardan daha çok çalıştı. İyi ve görgülü olmaya eğitilmiş pek çok kız gibi o da memnun etmeyi seviyor. Belki de genç kadınların günümüzde iş dünyasına bu kadar uygun olmalarının sebebi budur. Orada isteniyorlar. Gerçi Susan gerektiğinde sevecen yönünü acımasızca ve kararlılıkla gizleyebilir. Ama hayal gücü olmazsa, hırs beceriksizliğe yol açar her zaman.

Benim tersime, Susan sürekli zihninin ihtişamlarıyla derinliklerine kafa yormuyor. Kendisinin bilincinde olmayı bile zaman kaybı olarak görüyor. Hislerinin yelpazesi dar; ruh hallerine kendini kaptırmayı utanç verici buluyor. Bu yüzden varlığının çoğunu gizli tutuyor, başkalarının ve özellikle kendisinin ne düşüneceğinden korktuğundan. Tuhaf bir şey söylemek istiyorum. Hiç hayal kırıklığına uğramadığı, hiç hayalleri yıkılmadığı için -hayatı ona hiç çok kötü gelmedi ve asla içsel kaos yaşamayacak- değişmeden kaldı.

Ama işler yürüsün diye sert ve azarlayıcı olabilir, katı ve sevimsiz bir kabuğa bürünebilir. Onun yanında dikkatli olmak gerekir: Sulu gözlü değildir, ama çabuk parlayabilir.

Onun da küçük -ve fırsatını bulursa büyük- aristokrasiye tuhaf bir düşkünlüğü var. Biraz snopluğu rahatsız edici bulmam, tıpkı daha aşırı kibirlere itirazım olmadığı gibi; ilginç gelirler. Ama Susan makam sahibi herkese ilgi duyuyor; tıpkı bazı kızların mesela başçılar yerine sadece davulcularla çık-

maları gibi. Çürümüş olmasa da tamamen bayıcı bir zümreye beslediği bu ilgiyi şaşırtıcı buluyorum. İnsan başkalarındaki her türlü sinir bozucu özelliğe karşı anlayışlı olmalı elbette, ama ya karşındakini hiç anlayamıyorsa ne olacak?

Keyfim yerinde olduğunda onu güldürebiliyorum, özellikle de kendi kendisine gülmesini sağlayabiliyorum, ki bu bir tür sevgidir, çünkü içindeki bir şeyler fark edilmiş oluyor. Fütursuzluğumu kıskanıyor sanırım. Başka nasıl bir fonksiyonum var emin değilim, ama bana hep şiddetle ihtiyaç duyuyor. Pek işime yaramayan bir annem var; ne iyileştirebildiğim, ne de ilgisinden kurtulabildiğim. Bu yüzden ihtiyaç duyulmak hoşuma gitti.

Ama ne istediğimi bilmediğimden ve kendimi akışa bıraktığımdan itilip kakıldım. Yarın sabah öpüşeceğiz ve ayrılacağız.

Aslında öpüşmesek de olur.

Yalnızlık hissediyorum. İnsanlardan korkuyorum. Korkuyorum...

"Pardon?" diyorum.

Susan konuşuyor... günlüğümü getirmemi istiyor.

"Neden?" diyorum.

"Neden mi? Getir işte, zahmet olmazsa. Getirsene!"

"Benimle böyle sert konuşma."

"Günlükler üstüne pazarlık yapamayacak kadar yorgunum. Çocuklar altıda kalkacak. Yarın işe gitmek zorundayım. Sen öğleden sonraları ne yapıyorsun? Herhalde o vakit uyuyorsundur!"

"Sesini yükseltmeye halin var ama," diyorum.

"Başka türlü iş yapacağın yok."

"Yanılıyorsun."

"Beni yoruyorsun."

"Sen de beni."

Ona vurabilirim. O zaman gerçeği anlar. Ama evde politikacı gibiyiz mecburen. Yine de şöyle demek üzereyim: "Susan, birlikte onca gece geçirdik, ama bu gece son gecemiz... en son gecemiz, bunu anlamıyor musun, görmüyor musun?"

Normalde bastırdığım öfkem zalimce, hınçlı olabilir. Niyetimi böyle bir anda seve seve açığa vurabilirim, erken bir tatmin uğruna.

Ama zaten tatmin olacağım. Zaten bu gece Susan'la benim aslında birbirimize uygun olduğumuzu keşfetmeyi filan istemiyorum ki.

"Tamam tamam," diye mırıldanıyorum. "Getiriyorum."

"Nihayet."

Ona bakıp kafa sallıyorum.

Bazen Susan'ın istediklerini yapıyorum, ama absürd bir parodi şeklinde; onu ne kadar salak bulduğumu anlayacağını umarak. Ama anlamıyor ve işbirliğimin hoşuna gitmesi beni sinirlendiriyor.

Elimde günlükle karşısına oturup sayfaları karıştırıyorum. Bugünden sonraki sayfalar boş. Hayatımın geri kalanına boş yer ayırmışım.

"Çocuklar ne güzel görünüyorlar, değil mi?" diyor.

"Sağlıklı ve mutlular."

"Onları seviyorsun, değil mi?"

"Tüm kalbimle."

Susan hor görüyle gülüyor. "Herhangi bir şeyi tüm kalbinle sevebileceğini sanmıyorum."

Hafta sonunu dört gözle beklediğini söylüyor. Plan yapmıştık. Yıllar önce, Susan'ın ilk hamileliğinde gittiğimiz sayfiye otelinde kalacağız. O gidişimizde hava sıcaktı. Onu bir gölde sandalla gezdirmiştim. Plajda midye yiyip gazete okumuştuk. Sırf ikimiz olacağız, çocukları almadan. Böylece konuşmaya fırsat bulacağız.

"Hangi kitapları okusak?" diye soruyor.

"Sonra çalışma odama bakarım," diyorum.

"Dinlenmek bize iyi gelecek. Burada iyice bunaldık."

"Öyle mi düşünüyorsun?"

"İçin karardı ve kendini saldın. Ama... bazı şeyleri konuşabiliriz."

"Nasıl şeyleri?"

"Bütün bunları," diyor. Ellerini sallıyor. "Bence konuşmalıyız."

Kendini kontrol ediyor. "Eskiden öyle sevgi dolu bir adamdın ki. Hâlâ öylesin, çocuklara karşı." Sayfiye otelinin civarında tarihi mekânlar ve şatolar bulunduğunu hatırlatıyor. "Bir de lütfen," diyor, "bu sefer fotoğraf makineni almayı unutma, olur mu?"

"Unutmamaya çalışırım."

"Sadece işe yaramazın biri olduğundan değil... Fotoğraflarımı istemiyorsun, değil mi?"

"İstediğim oluyor."

"Hayır, olmuyor," diyor. "Fotoğrafımı çekmeyi hiç teklif etmiyorsun."

"Haklısın, teklif etmiyorum."

"Bu korkunç bir şey. Masanda bir fotoğrafım olmalı. Benimkinde senin bir fotoğrafın var."

"Fotoğraflar ilgimi çekmiyor," diyorum. "Hem sen benim kadar kendini beğenmiş değilsin."

"Bu doğru."

Elimde içkimle sağa sola yürüyüp duruyorum huzursuzca. Fark etmiyor. Ona göre sıradan bir akşam o kadar.

Korku benim için tanıdık bir şey. Çocukluğum korkuyla geçti; korkulu saatlerle, günlerle, aylarla. Annemle babamdan, halalarımdan ve amcalarımdan, papazlardan, polislerden ve öğretmenlerden, diğer çocuklar tarafından tekmelenmek-

ten, dalga geçilmekten, küfredilmekten korktum. Başımı belaya sokmaktan, yakalanmaktan, hadım edilmekten, dövülmekten, görmezden gelinmekten, hapsedilmekten, kapı önüne koyulmaktan ve her girişimimi çevreleyen diğer bir sürü cezadan korktum. İstediklerimden, nefret ettiklerimden ve arzuladıklarımdan da korkuyorum; öfkemden, misillemeden ve yok olmaktan. Alışkanlıklar, gelenekler ve ahlak dışında, neye dönüşebileceğim korkusu da var. İnsanın söylenenleri yapmaya alışırken kendi içinde güvenli bir sığınak oluşturması ve gizli bir hayat sürmesi şaşırtıcı değil. Belki de casus ve çifte hayat öyküleri bu yüzden o kadar çekici geliyor. Herhangi birinin orijinal herhangi bir şey yapabilmesi bir mucize kesinlikle.

Susan'ın yine konuştuğunu fark ediyorum.

"Bu arada Victor aradı."

"Ya? Mesaj bıraktı mı?"

"Ne zaman geleceğini sordu."

Bana bakıyor.

"Tamam," diyorum. "Sağ ol."

Bir sessizlikten sonra, "Neden başka insanlarla görüşmüyorsun?" diyor. "Yanı sırf Victor'la değil, doğru düzgün insanlarla."

"Vaktim yok," diyorum. "İç dünyamla fazla meşgulüm."

Şunu eklemeliydim: İçimde konuşan yeterince ses var zaten.

"Düşünecek neyin var ki?" diyor. Sonra gülüyor. "Az yemişsin. Pantolonların bol duruyor. Hep düşüyorlar. Amele gibisin."

"Affedersin."

"Affedersin mi? Affedersin deme. Çok zavallı oluyorsun."

"Bazen öyleyim."

Homurdanıyor. Birkaç saniye sonra ayağa kalkıyor.

"Bulaşıkları makineye koy," diyor. "Mutfakta açıkta bırakma. Benim koymamı bekleme."

"Hazır olunca makineye koyarım."

"Yani asla." Sonra devam ediyor: "Yukarı geliyor musun?"

Ona inceleyerek, ilgiyle bakıyorum. Seksten mi bahsediyor -en son düzüşmemiz bir aydan önceydi herhalde- yoksa birlikte kitap okumamızı mı istiyor? Kitapları severim, ama kitap okumak için soyunmak istemiyorum.

"Birazdan," diyorum.

"Çok huzursuzsun."

"Öyle miyim?"

"Yaşından dolayı."

"Herhalde."

Çocukken yetişkinler bana böyle derdi. "Geçici bir dönem o kadar."

Bazı insanlar içinse -sanırım Budistler için- hayat geçici bir dönemdir o kadar.

❧

Asif hafta sonlarına bayılıyor. Bazı pazar sabahları o aileyi kanal yolunda görüyorum. Sarı kasklı çocuklar, yetişkinlerin bisikletlerinin arkasına binmiş, hep birlikte pikniğe gidiyor oluyorlar. Asif üniversitede sınıf birincisiydi ve öğretmen olması büyük bir fedakârlık olarak görülmüştü.

Ama başka bir şey olmayı hiç istememişti o. Finallerden kısa süre sonra Najma'yla evlendi. Çocuklarından biri aylarca hastanede yattı. Ölmediği için şanslıydı. Asif az daha aklını kaçıracaktı. Çocuk iyileşmiş gibi görünüyor, ama Asif onu neredeyse kaybedeceğini hiç unutmadı.

Şehre sık gelmez; şehrin kalabalığı ve gürültüsü başını döndürüyor. Ama "eski dostlar" olarak birlikte öğle yemeği-

ne gittiğimizde, benimle şehir merkezinde buluşmakta ısrar eder. Onu istasyondan alarak, dar giysili şık genç kadınların bulunduğu lüks mekânlara götürürüm.

"Beni ne güzel bir resim sergisine getirdin böyle!" der ellerini ovuşturarak. "Hayatını böyle mi geçiriyorsun?"

"Kesinlikle."

Kadınların özelliklerini anlatır ve olgun erkekleri yeğlediklerini belirtirim.

"Böyle bir şey var mı ki?" der. "Hem nereden biliyorsun? Hepsini elden mi geçirdin ki?"

"Geçireceğim. Şampanya?"

"Sadece bir kadeh."

"Şişe sipariş etmem gerekecek."

Kitaplardan ve siyasetten, üniversiteden ortak arkadaşlarımızdan bahsederiz. Bir başkasıyla yatmanın nasıl bir şey olacağını merak ettiğini itiraf ettirdim. Ama sonra aklına, kendisini beklerken çiçekleri dışarı çıkaran karısı geliyor. Karısının üstünde sabahlıkla yatağa, uyuyan üç çocuklarının yanına uzanışının gözünde canlandığını söylüyor.

Karısının vajinasını emmekten ne kadar hoşlandığını anlattığını hatırlıyorum. Bunca yıldan sonra bile orayı saatlerce şapır şupur yalıyormuş, ruhunun karısının kulaklarından çıkıp çıkmayacağını merak ederek. Hindistancevizi yağıyla birbirlerine ayak masajı yapıyorlarmış. Limonlukta sandalyeleri karşılıklı duruyor. Çocuklarından ya da günün önemli meselelerinden bahsetmedikleri zamanlarda yüksek sesle Christina Rosetti okuyorlar.

"Beş yıl sonra," diyor, "ev değiştireceğiz!"

Zaten sahip olduğu şeyleri arzuluyor -salak değil-, oğluyla aynı kriket takımında oynamayı, havuzu kurbağalı bir bahçeyi ve Büyük Kanyon'u gezmeyi. Burjuvaları mutlu eden şeylere gülmek kolay. İnsanı başka ne mutlu eder ki?

Asif eşine az rastlanır biri; mutluluğunu itiraf etmekten çekinmiyor.

Bir ikindi vakti çocuklarımı almak için evine gittim. Onlar bahçede oynarlarken Najma mutfak masasında pastel kalemlerle resim yapıyordu. Pastel kalemlere bakmaya ve onlarla büyük renkli kâğıtlara resim çizmeye bayılırım. Ama o dinginlik beni rahatsız etti, neden bilmem. Rahat duramadım, çünkü Najma'yı öpmek ve ite kaka yatak odasına sokmak istiyordum; her şeyi parçalamak ya da sınamak ya da orada ne olduğunu, sırrın ne olduğunu öğrenmek arzusu gibiydi.

Asif'in mutluluğu beni kapsamıyor. Bir süre sonra birbirimize en fazla gülümseyebiliyoruz o kadar. Onunla Victor'la aramdaki gibi bir iletişim kuramıyorum. Beni çeken mutsuzluk, yaralar. Ancak o zaman karşımdakini anlayabilir ve faydalı olabilirim. Genel bir depresyon ve hafif kasvet ortamında kendimi evimde hissederim. Mutsuzluğu severseniz asla arkadaşsız kalmazsınız.

Keşke Najma'nın yüzünü tekrar görebilsem. Ama elimde bir fotoğrafi bile yok.

Aristo'ya göre hayatın amacı "başarılı eylemler" ya da mutlulukmuş, ki ona göre bu ikisi birbirinden ayrılmaz şeyler, haz ile aynı şey olmasalar da. Mutsuzluğum kimsenin işine yaramıyor; ne Susan'ın, ne çocukların, ne de kendimin. Ama belki de mutluluğu -bütünlük içinde ve her şeye sahip olma durumunu, müzik dahil- sevmeyi öğrenmek için çaba gerekir. Belki de mutluluğun peşine düşmedim ya da kendimi hissetmekten alıkoydum. Elime fırsatlar geçtiği oldu elbette. O ikindi vakti... gülümseyen yüzlerini gördüğümde... Najma'nın elleri...

Ama kadife perdeler, yumuşak peynirler, yoğun bir iş hayatı ve son hızla koşabilen çocuklar yeterli değil. Yeterli değilse de değildir. Yeterliymiş gibi yaşanmaz ki. Dünyayı oluşturan hayal gücümüzdür; gözlerimiz canlandırır, ellerimiz biçimlendirir. İstekler dünyayı geliştirir; anlamları almazsınız, verirsiniz. Görmeye meyilli olduğunuz şeyleri görebilirsiniz o kadar, daha fazlasını değil. Yeniyi yaratmak zorundayızdır.

Asif ahlaklı, ilkeli bir adam. İnandığı şeyleri çekinmeden ve kibirli görünmeden söyler. Seksenli yılların inançsızlığını reddetti. İnançları ona istikrar, anlam ve bir merkez veriyor. Nerede olduğunu biliyor; dünya onun için hep tanıdık bir yer. Ama aile kurmakta başarılı insanlar neden kendilerini beğenmek ve bunun tek yaşam şekli olduğunu farz etmek zorundalar, sanki diğer herkes yetersizmiş gibi? Neden rasgele cinsel ilişkiler kuramamakla suçlanmasınlar?

Ben de ahlaklı biriyim, buna eminim. Açıklaması güç. Onun dürüstlüğümü anlamasını bekliyorum, açıklamak zorunda kalmadan. Şimdi başka bir şeye sadık olmak istiyorum galiba. Ya da başka birine. Evet: Kendime. Susan'la ilişkimiz ne zaman bozulmaya başladı? Gözlerimi açtığımda; görmek istediğime karar verdiğimde.

Birkaç ay önce Asif'in çalışma odasına girdik. Nina'yla birlikte geçirdiğim zaman zarfında, onun yanında olduğumu Susan'a söylemesini istedim ondan.

Canı sıkıldı.

"Benden bunu isteme."

"Ne?"

"Senin için yalan söylememi," dedi.

"Arkadaş değil miyiz?" dedim. "Hem makul bir yalan. Susan benden şüpheleniyor. Mutsuz oluyor."

Hayır anlamında kafa salladı. "İstediklerini yaptırmaya fazla alışıksın. Onu mutsuz eden sensin."

"Başkasından hoşlanıyorum," dedim.

"Kimden?"

Ona kadınlarla ilişkilerimden pek bahsetmezdim; öyle muhteşem ilişkiler yaşadığımı sanırdı ki, hayal kırıklığına uğramasını istemezdim. Bir keresinde, "Kitapların sadece ilk bölümlerini okuyan birini hatırlatıyorsun bana," demişti. "Sonraki bölümlerde olanları hiç öğrenmiyorsun."

Sorular sordu. İlki şuydu: "Kaç yaşında?"

Yüzünde bariz bir tiksinti ifadesi vardı; bozulmuş süt içmeye çalışıyordu sanki.

"Yani sadece seks için."

"O da var," dedim.

"Ama evlilik bir savaştır, korkunç bir yolculuktur, cehennemde bir mevsimdir ve bir yaşama sebebidir. Her alanda donanımlı olman gerekir, sadece cinsellikte değil."

"Evet," dedim sıkkınca. "Biliyorum."

Ah, her alanda donanımlı olmak ne güzel olurdu.

Belirli bir yaştan sonra, ancak belirli koşullarda belirli insanları sever ve bizi sevmelerine izin veririz. Annem son zamanlarda daha genç bir erkek istediğini söyleyip duruyor şaka yollu. Hatta sokaklardaki delikanlılara bakıp, "Hoş çocuk," diyor. Ürperiyorum. Ninem seksen yaşında sevgili buldu. Parfüm kullanmaya ve küpe takmaya başladı. Artık yalnız olmadığına seviniriz sandı. Oysa en asi ruhlularımız bile nasıl da geleneklere sıkı sıkıya bağlı kalınmasını ister! Ama Asif'in en sevdiği opera *Don Giovanni*'dir, en sevdiği romanlarsa *Anna Karenina*'yla *Madam Bovary*. Hepsi de ateşten ve ihanetten bahsederler!

İnsanlar hayattan fazla zevk almanızı istemezler; sizin için kötü olduğunu düşünürler. Bir süre sonra hep zevk almak is-

temeye başlayabilirsiniz çünkü. Ne huzursuz edici bir arzudur! Şeytan asla uyumaz, rahat da durmaz. Arzu kötüdür ve ideallerimize uymaz; ideallere ihtiyaç duymamızın sebebi de budur ya. Arzu tüm insani çabalarla alay eder ve aynı zamanda onları değerli kılar. Arzu ilk anarşist ve gizli ajandır... insanların ona kilit vurup hapsetmek istemelerine şaşmamalı. Tam arzuyu kontrol altına aldığımızı sandığımızda, bizi hayal kırıklığına uğratır ya da ümitlendirir. Arzu beni güldürür, çünkü hepimizi salaklaştırır. Yine de, faşist olacağıma salak olurum daha iyi.

Ayrılma konusunu soyut bir kavram olarak konuşmayı denediğimde, Asif, "İnsanların eşlerinden ayrılmak istemelerini anlayabilirim," dedi. "Ama çocuklarını bırakabilmelerini anlayamam. İşe giderken bile kendimi *Sophie'nin Seçimi*'nde gibi hissediyorum."

Gitmesi gereken erkeklerdir. Bunun için suçlanırlar; ben de suçlanacağım. Suçlamanın gerekliliğini anlıyorum... bir insanın iradeye, cesarete ya da görev bilincine sahip olsa farklı davranabileceğini düşünmenin. Bazen anarşi çıkacağına ahlakın bilerek çiğnenmesi iyidir, dünyadaki adalet anlayışını ve anlamı korumak adına.

Belki de Asif durumu bir tanışının ölmesi gibi görecek... ölmekle ne salaklık ettiler. İnsanın bilerek yapacağı bir hata olmasa gerek! Ürperecek ve kendisinin başına gelmediğine sevinecek. Sonra kurbağaları düşünecek.

Tekrar koltuğuna oturdun. Soho'da rasgele seçtiğimiz o yere gitmiştik. Orayı bu sabah aramıştım, hatırlamak için. Orada oturmuş beni bekliyor olacağını ummuştum nedense.

O gün ikimiz de şaşkınlıktan pek konuşamamıştık. Sonra saçlarını kulaklarının arkasına attın, yüzünü görebileyim diye.

"Beni istiyorsan, işte buradayım," dedin. "Beni alabilirsin."
Beni alabilirsin, alabilirsin.
Ama bu eskidendi.

Rahat koltuklar, eski halılar, metrelerce uzanan kitaplar, bir sürü resimler ve CD yığınları, huzur verici bir sükûnet oluşturuyor. Böyle bir odam ya da çalışma odam hep oldu.

Burada okuyor ve not tutuyorum, ama evde çalışmıyorum. Son on yıldır, otobüsle gidip geldiğim kiralık bir ofiste çalışıyorum. Olabildiğince boş ve minimal bir yer. Bazen manzara olarak sular damlayan bir merdiven görüyorum. Kısa kısa çalışıyorum, rahatsız edilmeden. Televizyon ve sinema için adaptasyonlarla ve orijinal senaryolarla uğraşıyorum. Sokağa çıkmamışsak, ofisimi turlayıp dururum.

Sanatçıdan çok mühendis sayılırım, her ne kadar ustalaştıkça kendimi öykülere giderek daha fazla katsam da. Bugünlerde işimin zor olmasını seviyorum. Ama elime bir parça geçtiğinde işin sanat kısmının çoğu zaten halledilmiş oluyor. Uygun sahneleri uygun bir şekilde sıralamak da biraz yetenek gerektiriyor. Organizasyon çoğu insanların sandığından daha önemli bir iştir. Eskiden yazarlar tüm yazılı öykülerinin filme çekileceğini tahmin edebilselerdi, benim gibi insanlara epey zaman kazandırırlardı. "Altını çöpe çevirmek," diyor Asif işime.

Yüklükten hafta sonu çantamı çıkarıp açıyorum. Çantanın dibine bakıyorum, sonra çantayı kafama geçiriyorum. Bir daha geri dönmeyecekseniz yanınıza ne alırsınız? Çantaya bir kitap atıyorum -incelediğim bir Strindberg kitabı-, sonra kitabı rafa geri koyuyorum.

Burada epey durup etrafa bakınıyorum. Kendi evimde fazla gevşemekten korkuyorum; sanki bir otursam değişiklik

yapma arzumu yitireceğim. Masamın yukarısında, aldığım ödülleri koyduğum raf var. Susan o raf yüzünden odamın bir dişçinin bekleme odası gibi göründüğünü söylüyor.

Belki de bir liste çıkarmalıyım.

Masayı -liseye giderken annemler almıştı- evden eve taşıdım, paylaştığım dairelere götürdüm. Sonunda buraya geldi, sahip olduğum ilk eşya. Ev kredisine girmek önemli bir karardı. İnsan kendini bir daha asla "taşınamayacakmış" gibi hissediyor.

Masayı çocuklara bırakacağım. Ya kitaplar? Onları ne tekrar okuyabilirim, ne de çöpe atabilirim. Sayfalara bakarak yeterince zaman harcadım; bazılarını zorunluluktan, bazılarını zevkle, bazılarınıysa ancak canlı bir insanın karşılayabileceği ihtiyaçları dindirmek umuduyla okudum. Gençken bir kitabı başından sonuna dek okuma hatasını sık yapardım.

Bir aralar bir çeşit Marksisttim, her ne kadar bütün o varyasyonlar arasındaki farkları artık anımsayamasam da... Gramsciciler, Leninciler, Hegelciler, Maocular, Althusserciler. Aralarındaki ince ayrımlar o sıralar mesela birini asmakla vurmak arasindaki fark kadar önemli geliyordu.

Tarihe de meraklıydım: E. P. Thompson, Hobsbawm, Hill. Orta yaşlardayken Roma tarihini kendi kendine "yalayıp yutan" ve yıllarca "klasikleri" ezberleyen bir amcam vardı. Ama hayatının sonunda, okuduklarının onda birini bile hatırlayamaması bir kenara, bunları neden ve kimin için öğrendiğini bile anımsayamıyordu.

Genel kültür edinmeden hiçbir şey anlaşılamaz diyebilirsiniz. Ama bu gece genel kültür hiç işime yaramıyor. Yalnızlığımı ve özlemimi uzak tutamıyorum.

Bir şeyler yapmalıyım. Ama ne?

Daha da önemlisi, neden?

Üniversitede bir arkadaşımla aynı dairede kalırdım. Yakışıklı, zeki bir adamdı. Günlerce masa başında oturup bir sigara paketiyle oynardı. Eve insanlar girip çıkardı; sıkıntılı ya da mutsuz olabilir veya heyecan, seks isteyebilirlerdi. O yine de orada oturmayı sürdürürdü. Depresyonda mıydı, ilgisiz miydi yoksa stoacı mıydı bilemiyorum. Ama onu kıskanırdım. Hiçbir şeyin peşinde koşmaz, beklerdi. Günde iki kez mısır gevreğiyle ve öğlenleri bir portakalla hayatta kalabilme olasılığını konuşurduk. İnsanın bu rejimle haftalarca gayet sağlıklı yaşayabileceğini keşfettik, görünüşü biraz bozulsa da. Günün birinde intihar ettiği haberini almayı bekliyorum.

Ama insanın kendi zihnine katlanabilmesi, içindeki dayanılmaz düşünceler fırtınasının dinmesini bekleyebilmesi, yıkıntıları inceleyerek biraz olsun anlayabilmesi... kıskanılacak bir durum.

Beni en çok şaşırtan nedir? Çok uzun süredir, son on yıldır hep aynı sorularla ve saplantılarla uğraşmama ve hep aynı sıkıcı ve faydasız yanıtlara ulaşmama karşın; bilgilerimin artmayışı ve bir tekeri çevirip duran bir fare gibi öğrenmeye çabalamaktan kurtulamamış olmam. Bunu nasıl aşabilirim? Taşınıyorum. Çöküş bir kaçıştır ve kurtuluştur. Bu da bir şeydir.

İnsan hatalar yapar, hedefinden uzaklaşır, yanlış yollara sapar. İnsan zigzaglı ilerleyişini bir tür deney olarak görebilir, olanaksız bir güvenliği arzulamazsa -gözü peklik olmazsa ilginç hiçbir şey yaşanmaz- bir tür dinginliğe erişebilir.

Kendi hayatınızla deney yapabilirsiniz tabii. Ama belki başka insanlarınkiyle yapmasanız iyi olur.

***

Öğlenleri uzun saçlı oğullarımla birlikte okula yürümeyi, onları çekiştirmeyi, şakalaşmayı seviyorum. Ama Victoria tarzı okul bahçesine girdiğimiz anda, burnuma gelen koku ve öğretmenin dik kafalı bakışları bana beyhudeliği anımsatıyor. O kadın benimle büyük oğlumla konuştuğu gibi konuşmaya kalksa tokadı geçirirdim. Daha cesur bir adam, çocukları eve götürürdü. Ama onları bırakıp usulca uzaklaşıyorum, yarım litre *Guinness* içebileceğim, gazete okuyabileceğim ve sigara tüttürebileceğim sessiz bir bar bulmak için; geride kalanların ben değil onlar olduğuna sevinerek.

Öğretmenlerime hiç dikkat etmezdim. Beni sıkar ve korkuturlardı, bacaklarının biraz teselli verdiği zamanlar dışında. Ama üniversitede geçirdiğim ilk haftalar beni sarsıp kendime getirdi. Eve gidip *Kendi Kendinize Öğrenin* ve *Çocuklar İçin... Rehberi* tarzı kitaplar okumak zorunda kaldım. Heves duymayınca ve kafam dağılmaya başlayınca Plato, Descartes, Hume, Kant, Marx, Freud, Sartre okudum.

Felsefe resmiydi, soyuttu, hoştu. Onu seçtim çünkü edebiyatı seviyordum ve teorilerle zehirlenmiş öyküler istemiyordum. Benim için başkalarının çiğnediği yiyecekleri yemek gibiydi bu. Tekrar ciddi olarak çalışmaya başlamaya hazırım... müzik, şiir, tarih. Bu yaşta, nihayet bir insan olarak aklımı başıma toplamaya başlamışken, öğrenme arzumu yitirmiş değilim. Artık ne cehaletimden utandığımı, ne de bir şeylerden hoşlanmaktan korktuğumu biliyorum.

Üniversitede haftada birkaç kez tiyatroya giderdim, çünkü gruptaki arkadaşlarım Royal Court'ta, yeni açılmış National'da ve Aldwych'teki RSC'de vestiyerlik ve yer göstericilik yapıyorlardı. Aralarda izleyiciler arasındaki kızları tavlardım. Çok sıkıcı oyunlarda usulca çıkıp benimle konuşurlardı. Kadınların itaatkâr erkekleri itici bulduklarına hiç tanık olmadım. Aslında bazı insanlar, ne kadar itaatkârsanız sizi o kadar

"samimi" buluyorlar. İnsanlar fazla güçlü insanlardan korkuyorlar. Ama o kadınları tavladığımda onlarla tam olarak ne yapacağımı hiç bilemezdim.

Dik duruyorum, ama bir şey hareket ediyor. Keşke hareket etmese. Evet, benim. Sallanıyorum galiba.

Birkaç dakika oturuyorum, başım ellerimin arasında, derin soluklar alarak, derin bir sakinliğe ulaşmayı umarak. Fırtınalı dönemlerimizden birinde Susan'la sokağın sonundaki bir kursta yoga dersleri almaya başlamıştık. O sınıfta bir sürü çekici kadın vardı. Çoğu parlak jimnastik taytları giyiyor ve hepsi de cilalı aynalardan yansıyan maceracı pozisyonlara giriyorlardı. Bu koşullar altında, sonsuz bir arzusuzluğa kapılmakta zorlanmaya başlamıştım. Ruhlarımız kolektif bir "oommm"la nirvanaya yükselirken, penisim şortumu gererdi, "Unutma, ben de hep buradayım!" dercesine. Cinsel rahatlayış, çoğu insanın mistisizmde ulaşabileceği nihai noktadır.

Siktir et, her şeyi burada bırakacağım. Çocuklarım bu terk edilmiş odada gezinirken, gereksindikleri hazineleri şans eseri bulurlar belki.

Liseden ya da üniversiteden çıkışta, yatak odamda babamın klasik müzik plaklarını pikabıma takıp akşam yemeğine kadar senfoni dinlerdim. O zamanlar sesi yükseltildikçe güzelleşmeyen şarkılar dinlemek asiceydi.

Sonra masada sıkılır, etrafımdaki babamın kitaplarından birkaçını alıp indirirdim. Mahalledeki diğer adamlar gibi babam da enerjisinin çoğunu sevmediği işine harcardı. Zaman değerliydi ve babam zamanını boşa harcamaktan korkmamı sağlamıştı. Ama masamda kitap karıştırıp derin düşüncelere

dalarken, çoğunlukla bir şeyler yapmanın en iyi yolunun hiçbir şey yapmamak olduğunu düşünürdüm.

Bu odadan vazgeçtiğime üzüleceğim. Çünkü her ne kadar yalnızlık sanatını öğreten olmadığından kendi kendime öğrenmek zorunda kalsam da; benim için Beatles, enseme konduruluan öpücükler ve şefkat kadar gerekli bir hale geldi. Burada okurken, yazarken, şarkı söylerken, dans ederken, geçmişi düşünürken ve vakit harcarken, düşüncelerimin akışını takip edebiliyorum. Burada hafif sezileri inceledim ve belirsiz ama ısrarcı düşünceler yakaladım. Konuşmamanın, yapmamanın ve istememenin, sadece kendini kaybetmenin hazzından bahsediyorum.

Ama gece geç vakitte, Susan'la çocuklar uyurlarken, oturup sokak seslerini dinleyişim ve temasın, beslenmenin özlemini çektiğimi anlayışım da bu odada oldu. Susan'layken hoş bir rehavete kapılmanın yolunu hiç bulamadım. Onun aklı hep bir şeylerle meşguldür. İnsan şevkle ve canlılıkla yaşayan kişilere hayranlık duymak isteyebilir. Ama onun faaliyetlerinde umutsuzluk var, sanki dağılmasını engelleyen şey işiymiş gibi. Bazı açılardan, her şeyin biraz daha azını istiyorum.

Babalar oğullar için ne kadar gereklidir bilirim. Babam kitapçıları gezerken, merdivenlere tırmanırken ve basamaklarda durup çürük ciltleri indirken onun elini tutardım. "Gidelim, gidelim..." derdim.

Geçmiş içimize nasıl da tamamen işliyor. Aynı anda tüm günlerimizi birden yaşıyoruz. Babamın yeğlediği yazarlar hâlâ benim de favorilerim; çoğu on dokuzuncu yüzyılda yaşamış Avrupalılar, özellikle de Ruslar. Goriot, Vronsky, Madam Ravenskaya, Nana, Julian Sorel karakterleri parçam olmuşlar sanki. Çocuklara babamın kitaplarını vereceğim. Babam beni savaş filmlerine ve kriket maçlarına götürürdü. Odasına ne zaman girsem yüzü aydınlanırdı. Beni öpmeye

bayılırdı. Birbirimize yıllarca arkadaşlık ettik. Evlenmek istediğim kişi herkesten çok oydu. Onun gibi yürümek, konuşmak, gülmek ve giyinmek istiyordum. Oğullarım da aynı şeyi yapıyorlar; ince sesleriyle sözlerimi tekrarlıyor, bana hayran hayran bakıyor ve yanımda oturmak için dövüşüyorlar. Ama ben onları terk ediyorum. Nasıl bir baba bunu düşünür ki?

Nina'nın benim hakkımda utanç verici bulduğu şeyler, benim babam hakkında utanç verici bulduğum şeylerin aynısı. Henüz babam gibi, parmaklarım kirlenmesin diye eldivenle gazete okumuyorum. Ama civardaki bir sürü esnafi tanıyorum, geçerken camekânlarına vuruyorum ve durup hayatlarının önemsiz ayrıntılarına dair özel sorular soruyorum. Babam bir alışveriş torbası dolusu broşür taşıyan her din fanatiğini içeri davet edip hararetle tartışırdı.

Ama onun iyi kalpliliğinden yoksunum. Bütün erdemlerin en güzelidir bu, çünkü ahlaki bir nitelik değil, bir armağandır. Nina hep iyi biri olduğumu söylerdi; onun için mükemmel bir erkek olduğumu, isteyebileceği her şeye sahip olduğumu söylerdi. Hâlâ böyle der mi acaba?

Küçük oğlum geçen hafta burnunu bileğime dayayarak sokakta yanımda yürürken şöyle dedi: "Baba, sen gibi kokuyorsun."

Elveda, gitmeliyim.

Altı yıl önce ölen babam, evi terk ettiğimi duysa dehşete kapılırdı. Bunu en hafif tabirle yakışıksız bulurdu. Eskiden Susan, kavga ettiğimizde onun yanına giderdi ve babam Susan'ın tarafını tutar, bana telefon edip, "Zalim olma evlat," derdi. Susan'da "bir kadında aranabilecek her şeyin bulunduğunu" söylerdi. İsteyebileceğim her şeyin. Babam yirmi bir yaşında kendi annesini terk etmiş ve onu bir daha hiç görmemiş. Terk edişleri onaylamaz, şövalyelik yapmayı severdi. Kadınların kendi başlarının çaresine bakabileceklerinin farkında

değildi. Erkekler güçlüydüler ve himayeci olmak zorundaydılar.

Babam sadakate de inanırdı. Onun için sadakatsizlikle suçlanmak hırsızlıkla suçlanmak gibiydi. Ama neye sadık olacaktı? Sonuçta insan gerektiğinde ısrarla inanç duyabileceği bir şeyler bulabilir mutlaka. Muhtemelen sadakat fikrine sadıktı, onsuz dünyasının iyilikten yoksun kalmasından ve içyüzünün ortaya çıkmasından korkarak.

Babam memurdu. Sonradan Scotland Yard'da polis kâtipliği yaptı. Sabahları ve hafta sonları roman yazardı. Beş-altı tane bitirmiştir herhalde. İki tanesi yayıncılar tarafından beğenildi, ama hiçbiri yayınlanmadı. Çok kötü de değildiler, çok iyi de. Babam asla vazgeçmedi; hayatta yapmak istediği tek şey buydu. Komodinindeki kitabın kapağında, bir kitap yığınının üstüne oturmuş ve dizlerine bir daktilo koymuş bir adamın resmi vardı. Erskine Caldwell'in *Tecrübe Diyelim* adlı kitabıydı. Yazarın isminin altında şu yazılıydı: "Büyük bir yazarın özel hayatındaki ve edebiyat dünyasındaki başarısının sırları." Yazar cidden tecrübeli görünüyordu. Görmüş geçirmişti, ama devam etmeye hazırdı. Sert biriydi. Yazar dediğin böyle olurdu.

Başarısızlık babamın kararlılığını pekiştirdi. Bence hem cesur, hem de salaktı. Doktor olmamı istiyordu. Bunu ciddi ciddi düşündüm, ama herhalde sırf Çehov'a hayranlık duyduğum ve babam Somerset Maugham'ı sevdiği için. Babam sonunda bana hayatımın sonuna kadar zevk vermeyecek bir mesleği seçmemin anlamsız olduğunu söyledi. Bu konuda haklıydı. Üniversiteden ayrıldıktan sonra iki sene içinde ustalaştım ve başarılı oldum. Yapabiliyordum; becerebiliyordum. Becerikliliğimden miydi, yoksa işin içinde bir numara mı vardı veya kabiliyetli olduğumdan mıydı, bilmiyordum. İkimizi de şaşırttım. Sanat, yapabilenler için kolaydır, yapamayanlar içinse imkânsız.

Babamın hayatı bana ne gösterdi? Hayatın bir mücadele olduğunu ve bu mücadelenin sizi hiçbir yere götürmediğini, ne takdir edildiğinizi ne de ödüllendirildiğinizi. Evlilik pek zevkli sayılmaz; epey tahammül gerektirir, nefret ettiğiniz bir işi yapmak gibi. Ne bırakabilirsiniz, ne de tadını çıkarabilirsiniz. Babam da annem de sıkılıyorlardı. İstedikleri her ne idiyse, elde etmenin yolunu bulamamışlardı. Yine de birbirlerine bağlı ve sadıktılar. Kendilerineyse vefasız ve sadakatsiz. Yoksa yanlış mı anlıyorum?

Elimi her yerde duran CD yığınlarında gezdiriyorum. Her dönemden klasik müzik -karanlık Beethoven, Tanrım benim-, çoğu ellili yıllardan caz, daha çok altmışların sonlarıyla yetmişlerin başlarından blues, rock-'n'-roll ve pop. Bir sürü punk. Beni çeken o nefretti sanırım. Çok güzel müzik, ama dinlemek istemezsiniz.

Victor'ın çok az CD'si ve kitabı var. Eskiden evinde sadece İncil vardı, onu da kimse okumazdı, Solomon'un Şarkısı'nı bile. Şimdi onunla birlikte müzik dükkânlarına gidiyorum ve CD'leri karıştırıyor. "Bu kim? Bu ne?" deyip duruyor.

Sevimli acizliği bana hoş geliyor. Onu mağazası olan bir arkadaşıma götürdüm. Kendine gök mavisi bir takım aldı, ki insanı afallatsa da sinirlendirecek bir şey değil, bazı ucuz gece kulüplerine gitmediği sürece. Saçını açık tona boyadı. Porsuğa benziyor olabilir ve küpesini görünce cidden surat asmıştım. Ama sonra gülmemeyi başararak şöyle dedim: İnsanın bilgelikte ilerlemek için epey utanmaz olması gerekir.

Ellili yıllarda ayrılmak, alt orta sınıftan bir çiftin aklından geçmeyecek bir şeydi. Annemle babam hayatları boyunca aynı evde oturdular. Annem sadece kısmen oradaydı. Günün

çoğunu koltuğunda kımıldamadan oturarak geçirirdi. Obezdi. Pek konuşmazdı... tartışmak dışında; kimseye dokunmaz ve sık sık ağlar, kendinden ve hepimizden nefret ederdi: Şişman bir yaşayan ölüydü. Yıkanmazdı; bütün odalarda örümcek ağları vardı; tabaklarla çatal bıçaklar hep yağlıydı. Giysilerimizi pek değiştirmezdik. Her türlü efor ona bela gibi gelirdi ve paniğin eşiğinde yaşardı, sanki dünyası yıkılmak üzereymiş gibi. Arada sırada canlılık belirtileri sergiler, gülümser ya da şaka yapar, hatta sohbet ettiği bile olurdu. Ama bunlar nadirdiler. O gitmişti. Uzun süre tuhaf bir hisle yaşadım, annemin bana eskiden tanıdığım birini hatırlattığı hissiyle.

Bunun bir şekilde farkındaydı.

"Bencilim," derdi, çünkü zihni öyle acıyordu ki sadece kendini düşünebiliyordu. Başka insanlardan, dünyadan ya da kendi bedeninden haz almayı bilmiyordu. Ona yaklaşmaya korkardım, çünkü öyle bir annenin sağı solu belli olmazdı; beni kovabilirdi de, sarılıp öpebilirdi de. Varlığım can sıkıcıydı. Bir yük ya da dikkat dağıtıcı olduğumdan, ondan hiçbir şey isteyemezdim. Ama beni sevmiyor idiyse bile, kaygılanmasına sebep oluyordum. Kaygılanması beni kaygılandırıyordu. Kaygı bizi birbirimize bağlayan kelepçeydi. En azından ortak bir noktamız vardı.

Oscar'a aday gösterildiğimde ona telefon ettim. "Ta Amerika'ya mı gitmen gerekecek?" dedi. "Çok uzak."

"Çok düşüncelisin, sağ ol," dedim.

Biraz daha büyüdüğümüzde durumumuz sıkışıktı. Babam başka bir iş bulmayı da, başka bir bölgeye taşınmayı da reddediyordu. O "başarana" kadar hiçbir şeyin olmasına izin yoktu. Annem iş bulmak zorunda kaldı. Okul yemekhanesinde, fabrikalarda ve ofislerde, bir mağazada çalıştı. Sanırım zorlanmak ve insan içine çıkmak ona evde oturmaktan daha iyi geldi.

Hüzünlü kız arkadaşımla Londra'da yaşamaya başladığım gün, eşyalarımı almak için eve gittim. Bunun evi ilk ve son terk edişim olacağını hayal ediyordum. Alışkanlık haline getireceğimin farkında değildim. Annemle babam ayrı koltuklarda oturup plaklarımı taşımamı izlediler. Ne yapabilirlerdi ki? Onları önemsiz kılmamış mıydım?

Ama ağabeyimle ben evi terk edince, annemizle babamız sanat galerilerine ve sinemaya gitmeye, yürüyüşlere ve uzun tatillere çıkmaya başladılar. Birbirleriyle yeniden ilgilenir ve hayata doyamaz oldular. Victor aşkın sufleye benzediğini söyler, bir kez soğudu mu tekrar ısıtmak faydasızdır, der. Ama annemle babam karanlıktan geçtiler ve yeni bir yakınlık keşfettiler.

Bu başkaları için de geçerli olamaz mı? Susan beni eylemsizlikle suçlar sık sık. Öğretmenlerim de konsantre olamadığımı söylerlerdi. Oysa konsantre *oluyordum*. Zihnin hep konsantre olduğuna inanırım... ilgisini çeken şeylerde. Benim ilgimi etekler, şakalar, kriket ve pop çekiyordu. Nelerden hoşlandığımızı ister istemez biliriz ve hatalarımızla dalgınlıklarımız bizi aydınlatırlar. Belki de sadece aranmadan bulunan şeyler değerlidir... Nina'nın yüzü ve uzun parmaklarının okşayışı gibi.

Susan'ı sevmeyişimi bir zayıflık, başarısızlığım ve sorumluluğum olarak görmekte ısrarlıyım. Ama bu başarısızlık her kadında tekrarlanacaksa gitmemin ne anlamı var ki? Ya karşıma çıkan herkese bulaştırdığım bir hastalıksa? Arkasına sığındığım her kapının yanında bir çanta bulundurmam gerekmez mi sürekli?

Bunu düşünmek istemiyorum.

Çantam yerde duruyor.

Yolculuğumda kâğıt kaleme ihtiyacım olacak. Önemli hislerimden vazgeçmek istemem. Hislerimin peşine dedektif gi-

bi düşecek, suçun ipuçlarını arayacak, kendi içimi okurken yazacağım. Sadece ne kadar korkunç biri olduğumu söylemekle kalmayan mutlak bir dürüstlük istiyorum. Nasıl yazmayı severim? Yumuşak bir kurşunkalemle ve sert bir penisle... tersi değil.

Her çeşit kâğıdı severim: Krem rengi, beyaz, sarı; kalın, ince; çizgili, çizgisiz. Dolabımda en az elli defter var. Her birini alırken içimi -nasıl desem?- keşfedilecek yeni düşüncelerin heyecanı kaplamıştı. Her birinin yaprakları arasında beyaz birer kurutma kâğıdı var ve hepsinin de sadece ilk sayfaları dolu. Oralara genellikle şöyle şeyler yazdım: "Bu deftere aklıma ne gelirse yazacağım ve bir süre sonra ortaya önemli parçalardan oluşma bir tablomun çıktığını göreceğim..." Sonrasındaysa... hiçbir şey. Donup kalıyorum, insanın, işler gayrı meşru bir yönde ilginçleştiğinde yaptığı gibi.

Her defteri farklı bir konuya ayırmayı denedim: Okuduğum kitaplar, siyasi fikirlerim, annemle sorunlarım, Susan, şimdiki sevgililerim vs. Ama başlayınca, akıtan dolmakalemlerimi temizlemekle, tekrar doldurmakla, uçlarını kontrol etmekle ve neden doğru dürüst akıtmadıklarını merak etmekle uğraşıyorum. Dolmakalem kadar zarif araç az bulunur; kaliteli kâğıdın üstünde, genç bir teni okşayan bir parmak gibi kayarlar.

Ama nedense eski tükenmezkalemlerle ve kısa, yumuşak kurşunkalemlerle hızlı hızlı, kontrolsüzce bir şeyler çiziktirmek için yaratılmışım.

Çocukken bizden bazen ev ödevi olarak, "Bugün ne yaptım," konulu yazılar yazmamız istenirdi. Şimdi içimden liste çıkarmak geliyor: Bugün yapmadığım şeylerin listesini. Hayatta yapmadığım şeylerin listesini.

Tanıdığım insanları düşünüyor -daha sonra isimlerini uygun bir deftere yazabilirim- ve hangilerinin iyi yaşamayı bil-

diğini merak ediyorum. Yaşamak bir sanatsa tuhaf bir sanat, her şeyi kapsayan bir sanat, özellikle de yoğun hazları. Geliştirilmiş şeklinin, birbirine eklenmiş birtakım nitelikleri kapsaması gerek: Zekâ, karizma, şanslılık, zorlamasız erdemlilik ve ayrıca bilgelik, zevk sahipliği, bilgi, kavrayış ve ıstırap ile savaşın hayatın bir parçası olduğunu anlayabilmek. Zenginlik şart değil, ama gerektiğinde zengin kılabilecek akla sahip olmak gerekebilir. Aklıma gelen, yaşamakta yetenekli insanlar, özgür hayatlara sahip, büyük planlar kuran ve bunları başaran kişiler. Onlar aynı zamanda insanın bulabileceği en iyi arkadaşlar.

Victor'la ben geçen gün en sevdiğimiz bardaydık. Televizyonda futbol izliyorduk. "Karımla yıllarca kısır ve zor geceler geçirdiğimizi düşününce, bunu neden yaptığımızı aklım almıyor. Belki de bir tür çılgınca idealizmdi. Her koşulda tutmam gereken bir söz vermiştim. Ama neden? Dünya, evliliğimin bitmesini kaldıramazdı. Her şeye olan inancım sarsılırdı. Evliliğe inanırken, ne kadar inandığımı bilmiyordum. Körce, salakça bir itaatkârlık ve boyun eğişti. Sahip olduğum tek dinsel iman türü buydu herhalde. Kendimi az çok radikal sanırdım, ama beni en çok esir eden şeyi kıramıyordum. Kırmak ne kelime, göremiyordum bile!"

Ulu Tanrım, bana ihtiyatsızlığı öğret.

Hadi artık. Git.

Kaçaklar ne giyer? Bu önemli. Bir liste çıkarmalıyım, Susan'dan öğrendiğim gibi. Victor'ın evinde giysilerimi koyacak doğru dürüst yer bulamayacağım. Böyle konularda çok

titizimdir. Çoğunu burada bırakmam daha iyi. Ama Susan sinirlenirse Vivienne Westwood ceketimi paramparça eder. Gidişimin farkına varılmaması moral bozucu olurdu... biraz hezeyana kapılması şart. Ayakkabılara gelince, çok alamam, ama kendime güvenmem için hem şık, hem de rahat bir şeylere ihtiyacım var.

Bir sürü takım elbiseye sahibim. Her birini farklı farklı durumlarda giyerim ve öğlen yemeklerinde giymeyi severim. Sabah boyunca öğlen yemeğini hevesle beklerim, çünkü gün içinde diğer insanların farkına vardığım ilk zamandır. Bu hafta çift yakalı, dört düğmeli, ince çizgili takımı giymek niyetindeyim. Pantolon dar paçalı ve ön cepleri dar. O takımın altına koyu mavi süet mokasenler giyerim. Pantolonum çok dar değil, ama giyince kendimi yargıç gibi hissediyorum. Dükkânlarda önce bana hizmet edileceğine ve insanlarla hor görüyle konuşabileceğime eminim. Bu pantolona Victor'la birlikte gideceğim bütün barlarda ve restoranlarda ihtiyacım olacak, onun gök mavisi pantolonuna misilleme yapmak için. Ama her gün öyle gezemem. Başka giysilere de ihtiyaç duyacağım.

Geçen gün kahverengi bir ekose takım almıştım; tiril tiril, yazlık bir şey, içimi açsın diye. Terziden birkaç gün sonra gelecek. Gömlekler de aldım, ama kaç tane ve hangi renklerde hatırlamıyorum. Sırf onlar için burada kalamam; mağazayı arayıp yeni adresi bildirmem gerekecek. Zaten henüz onları giyemem. Hava ısındığındaysa çoktan gitmiş olacağım.

Duvardaki imzalı John Lennon fotoğrafını alıp boş çantaya koyuyorum. İşte bu önemli bir şey. Bir avuç da CD. Alfred Brendel mi, Emil Gilel mi? Marvin Gaye mi, Otis Redding mi? Belki de sıvışıp gittiğimi, *Çöl Adası Diskleri* programına çıkmadığımı hatırlatmalıyım kendime. Yine de hâlâ ne zaman "Stray Cat Blues"un başını dinlesem, içimden genç

bir kızla birlikte otostop yaparak İspanya'yı gezmek geliyor. Ayrıca gençken bana iyi gelen Sartre, Camus, Ionesco, Beckett gibi yalnızlık ve korku şairleri yerine Hot Rats'i dinlemeyi yeğlerim büyük olasılıkla. Herhalde mutlak yalnızlık ve tek başına ölmek insanların kaderi. Ama bu gece, burada dururken, dünyaya uzanmayı öyle istiyorum ki pencereye yumruk atabilirim.

Sabır sadece çocuklar ve mahkûmlar için erdemdir. Susan da ben de tepkisel insanlar değiliz. Orta sınıftan insanlar olarak, başkaları eğlenirken ve zaman harcarken -uzun eğlenceleri nasıl da kıskanırdım!- biz sahip olduklarımıza sahip olabilmek için planlar yaptık ve kendimizi frenledik. Bir öğretmenim, ekstradan aldığımız her bir yıllık eğitimin ileride gelirimize beş bin pound katacağını söylerdi. Sabah beşte kalkıp evden çıkarak altıya çeyrek kala masama ulaşmayı başardım şimdiye kadar. Sevdiğim şeylerden vazgeçmekte ustalaştım... eğlenceli olmayan şeylerden vazgeçmek eğlenceli değil. Sinirlerim bozulunca, vazgeçecek hazlar aramaya başlıyorum. Ama Victor -ya da terapisti, bugünlerde hangi lafları hangisinin söylediğini ayırt etmek zor- tahammülün kötü bir alışkanlığa dönüşebileceğini söylüyor. Evet, ertelemeyi erteleyeceğim. İstediklerimi şimdi istiyorum!

İçki içiyorum. Son bir yudumdan sonra bira şişesini bırakacağım.

İnsan etrafına bakınca dolaysız ne kadar az şey görüyor! Bir şeyleri dolaysızlıkla belirgin kılmak zorunda kalıyoruz. Hayat ne gereksiz ve korkunç bir dans, sanki hislerimiz ölümcül silahlar ve sözcükler onların mermileri. Yukarı çıkıp yatağın kenarına oturacak ve Susan'a onu terk edeceğimi kararlılıkla ve dürüstçe söyleyeceğim. Burada bir gece daha kalamam. Ne anlamı var ki? İnsanın böyle bir şeye hazırlanabileceğini düşünmek ne saçma! Sadece bilinmeyen var... ve

önemli olan şey bilinmeyenle başa çıkabilmem. Eşyalarımı toplayıp, çocukları öpüp gideceğim! Böylece bu iş bitecek ve uzaklaşmış olacağım.

Evet!

Çocuklarım oyuncak kutularını eşeliyor, bir zamanlar üstüne titredikleri şeyleri fırlatıp atarak, eğlenmek için ihtiyaç duydukları şeyleri çıkarıyorlar. Ben de müzik, resimler, gazeteler konusunda aynıyım. İnsanlara da bunu yapabilir miyiz? Sığlık olarak görülür. Diğer insanlara gerçekmişler gibi davranmalıyız. Peki öyleler mi?

İyi ama istediklerimi elde etmem gerektiğini bana düşündüren ne? İnsan ihtiyaçlarını karşılamayan insanların yerine başkalarını geçirip duramaz herhalde? Beslenmek için başka fırsatlar olmalı... resimler, kitaplar, dans... hatta insanın kendi içi. Yine de bütün bunlar aşk ve tutkuyla zenginleştirilir, onlardan yaratılır.

Benden dört yaş küçük olan Susan bencil bir çağda yaşadığımızı düşünüyor. İnsanların birbirlerine bağımlı olmadıklarını varsayan ruhsal bir Thatcher'cılıktan dem vuruyor. Aşk bugünlerde serbest bir pazar; göz gezdirin ve satın alın, alın ve seçin, kiralayın ve reddedin, canınız nasıl isterse. Cinsel ve sosyal güvenlik yok; herkes kendi başının çaresine bakmak zorunda ya da değil. Tatmin, kendini ifade etmek ve "yaratıcılık", geçerli yegâne değerler.

Susan olsa başka sosyal formlara ihtiyaç duyduğumuzu söylerdi. Bunlar neler peki? Sevimsiz olanlar herhalde: Görev, fedakârlık, başkalarına karşı sorumluluk, disiplin.

O böyle şeyler deyince, acaba çok şanslı ve şımarık bir nesil miydik diye düşünüyorum. Savaş sonrasındaki ekonomik kriz sefaletiyle seksenlerin zalimliği arasında yaşamış, altmış-

ların sonlarında isyancı büyüklerimizin kazandığı özgürlüğün mirasçısı, masum tüketici çocuklardık bizler. Serbest, üstün ve biraz tembelce bir eğitim aldık. Sonra beş yıl kadar işsizlik yardımı alarak, siyasi fikirlerimizi kibirle savunduk. Ardından da medyada çalışıp bir sürü para kazanmaya başladık. Ahlak da, din de pek umurumuzda değildi. Totemlerimiz müzik, dans ve fütursuzca düzüşmekti. Gelmiş geçmiş en hür nesil olmakla övünüyorduk.

Hippiler gibi bizler de materyalizmi hor görüyorduk. Ama onlar kadar kaygısız değildik. Okulu bırakıp marangoz ve bahçıvan olduysak, işçi sınıfının deneyimlerini paylaşmak istediğimizdendi. Sert politikaları benimsemiş, samimi ve ahlaklı bir nesildik. Komünizmi savunan son nesildik. Arnavutluk'ta tatil yapan insanlar tanımıştım; plajları şahaneymiş. Bir tanışım, Sovyetler Birliği'ni Afganistan'ı işgal ettiği gün desteklemişti.

Thatcher'cılığa saygı duymuyor, küçümsüyorduk; ama kendi ideolojik saplantılarımıza öyle kapılmıştık ki, cazibesini göremiyorduk. Bu onunla savaşmadığımız anlamına gelmiyor. Mesela madenci grevi ve Wapping savaşları yaşandı. Sonunda zayıfladık ve şaşkınlaştık. Kısa süre sonra neye inandığımızı bilmez hale geldik. Bazılarımız solcu olmayı sürdürdü; bazılarımız geri çekilerek cinsel siyasete girdiler; bazılarımız Thatcher'cı oldular. İşçi Partisi'ni dizginleyen insanlardık bizler.

Yine de hırsın politik bir inanç olarak yüceltilmesini hâlâ anlayabilmiş değilim. İnsanlar neden dipsiz bir tatminsizlikle imkânsız bir mutluluk üstüne politik bir program hazırlasınlar ki? Belki de çekici tarafı budur: Aslında hiç durmadan çalışmaya teşvik eden lüks vaadi.

Arkadaşlarımla kültürden, akıl durumumuzdan ve işten bahsederiz. Ama olabilecek şeylerden artık pek bahsetmiyo-

ruz; düzeltmeler var ama devrim yok. Yüzyılın ilk yarısının ideologu Marx babamız idiyse bile, kendi içimize yöneldikçe Freud yeni babamız haline geldi. İçinde günlerimizi çalışarak, âşık olarak, spor yaparak geçirdiğimiz dünyanın... bugünlerde analizlere dayalı bir dille tanımlanan şekliyle başkalarının dünyası olduğu kesin. Arkadaşlarımın çoğu günlerini sırtüstü yatarak, uyuyarak, düzüşerek veya terapi görerek ve telefonda "ilişkilerinden" bahsederek geçiriyor gibiler.

Bence kadınlar şu açıdan şanslıydılar: Aynı anda iki yöne birden gittiler; hem kendi içlerine, hem de dışarıdaki tarihsel dünyaya. Yaşamlarını bizden çok incelediler; deneyler yaptılar; ilginç olanları bizden çok değiştiler. Geride ne kaldı? Nina'nın hep var olmuşlarcasına benimsediği özgürlükler, şehirde gezip tozan özgür bir kız. Her şey özümsendi.

Susan'la hiç evlenmedim. Bunu defalarca istedi, çeşitli ruh hallerindeyken, sanırım bunlardan herhangi birinin bana hitap edeceğini umarak. Beni iten şey düğünlere, gelinliklere ve o kabartma baskılı kalın davetiyelere bayılması olabilir. Onun üniversitedeki arkadaş grubundaki tek bekâr kadın olarak kalmasına yol açmaktan haz aldığım kesin. Sevgisinin fedakârlık gerektirdiğini öğrendi. Her neyse, evlenmemenin gerekli bir isyan olduğunu düşünüyordum hâlâ. Aile, özgür bireyleri bastıran ve çarpıtan bir makine gibi geliyordu o kadar. Kendi orijinal ve esnek anlaşmalarımızı yapabilirdik.

Kalıcı evlilik kurumunun sebeplerinin şunlar olduğu söylendi: Bir kutsanma ayini, bir yemin, bir söz, hepsi bu. Veya kişiye olduğu kadar ilkeye de derin ve geri dönülmez bir şekilde bağlanmak. Ama bu savın ayrıntılarını ve etkileyici gelen taraflarını pek hatırlamıyorum. Hatırlayan var mı?

Asif bilir. O bir entelektüel. Ama o bile dilini sırf ilkeler uğruna karısının deliğine sokmuyor.

***

Nina'ya evlenme teklif ettim.

"Yapamam," dedi.

"Bir daha sormayacağım."

"Hayır, sor," dedi. "Sor."

Victor evliliğin çok masraflı olduğunu söylüyor. Kadınlar bütün paranızı alıyormuş.

Gerçi Nina hiçbir şey istemezdi. İsteyemeyecek kadar gururlu ve değişimden korkan biriydi. "O besili kadınlardan biri olmak istemiyorum," derdi. "Şimdilik olmazsın," derdim.

Ona para vermeyi ya da benden borç almasını teklif ettiğimde dehşete kapılmış gibi görünürdü; sanki bu rahatlık her şeyin değerini azaltıvermişçesine. Kıtlık onun yaşamının bir parçasıydı, ki buna aşk da dahildi. Bazen her şeyin fazlası da azı kadar kötüdür.

Başka insanların hislerini kaparsınız. Annem gitmek istemişti. Kalacaktı; hep kalmak zorunda kalacaktı. Onun zamanında kadınların ne kendi paraları olurdu, ne de gidecek yerleri. Hem televizyonları ve buzdolapları vardı. İç dünyasında firardaydı... benden, hepimizden kaçıyordu. Çocuklar yaşamanızı engeller. Mutsuzluğundan öğrendiğim buydu. Ya çocuklarınız yaşar, ya da siz.

Annem gitmeme pek bir şey demeyecek. Artık benden biraz korkuyor, beni fazla kızdırdı. Ama gitmemin çocuklar için kötü olduğunu söyleyecek. Çocukların ihtiyaçlarının ebeveynlerin fikirleriyle sık sık örtüşmesi ne tuhaf.

Susan yediye kadar çalışmakla kalmayıp, akşam yemeği partilerine katılıyor, sinemaya ve tiyatroya gidiyor, kurullarda görev yapıyor. Bitkin olabilir, ama faal. Ben gidince yıkılacak.

Çocuk sahibi, orta yaşlı yalnız bir kadın olmak imrenilecek bir durum değil. Susan statüsünü hep çok önemser. Bir zamanlar başarılı ve paralı biri olarak iyi bir avdım. Bir sürü iş teklifi alıyordum, özellikle de Amerika'dan. Ne yaptığım konusunda çok net değildim; yeterince net değildim herhalde. Ama yetenek hep itibar görür; diğer her şeyde ona ihtiyaç vardır. Susan bazı ruh hallerindeyken benimle gurur duyar. Bir erkek, kadına ağırlık da katabilir, hafiflik de. Belki de hiç ilişki yaşamamaktansa sıfırı tüketmiş, topu atmış bir ilişki yaşamayı yeğler. En azından çöp tenekesini boşaltacak biri var. Ne yazık ki başkalarının acıma hislerine maruz kalacak. Akşam yemeği partilerinde boşanmış erkekler onun yanına oturtulacak. Sonunda bensiz yaşamayı başaracak. Bence onun için böylesi daha iyi olacak, bunun henüz farkında değilse de. Peki ya ben, onsuz daha iyi olacak mıyım?

Son zamanlarda kendi kendime yetebilme hayalinin cazibesine kapıldım: Küçük bir daire, bir kedi, kitaplar, televizyon, müzik, bir kenevir bitkisi, akşam yemeğine gelen arkadaşlar; pazarları müze gezisi ve ardından otobüsle oğullarımdan birini ziyaret. Tek başına, ama yalnız değil. Susan'la tekrar bir araya gelmeden önce tek başıma yaşıyordum. İlk oğlum izolasyon hissi yüzünden peydahlandı denebilir; babamın ölümünden birkaç ay sonra. Evet, kendine yetebilmenin, gereksindiğimiz her şeyi kendi içimizde bulabileceğimiz, kendi okşayışlarımızın başkalarınınki kadar hoş olduğu fikrinin cazip yönlerinin farkındayım. Ama artık o şekilde baştan çıkarılmak istemiyorum. Kendimi başkalarının kollarına atacak, sonuna kadar gideceğim; hayatın kenarında oyalanmayacağım.

Victor'ın dairesi şehrin lüks, bohem bir semtinde. Akşamları gidecek bir sürü bar ve restoran olacak. Ama o eşyaları-

nın çoğunu valizlerde tutar ve ıslak çamaşırlarını bir köşeye atar, en tepeye ıslak bir havlu koyarak. Mutfağında yiyecek niyetine bir somun ekmek, küflü bir yağ topağı ve otellerden aşırılmış birkaç reçel kavanozu bulunur o kadar. Sağlığı bozulmasın diye birasına vitamin hapları atar.

Victor'ın zihni bazen sorunlu oluyor. Kafası, tehlikeli yaratıklarla dolu eski bir mağara gibi gürlüyor. Böylesine acı çekmenin yoğun bir canlılık belirtisi olduğunu düşündüm. Victor kaliteli yaşam peşinde, ama nesnelerin değil, kaliteli hislerin. Ama siz böyle biriyle yaşamak ister miydiniz? Haftada üç kez terapistinde ağlıyor. Beş yıldır durumunda biraz olsun düzelme olmadı. Terapisti ona kendini ifade etmesini söylemiş. Böyle tavsiyeler verirken halkı hiç düşünmüyorlar. Kendini ifade etmenin akıl sağlığını düzelttiğini kim söylemiş? Sanatçılara bakın: Her gün sanat terapisi yaparlar. Bu mantıkla Van Gogh'un, Rothko'nun filan akıl sağlığı en yerinde insanlar olmaları gerekirdi.

Victor rekabete düşkün; erkekler böyledir. Sahip olduklarımı istiyor, benim gibi olmak istiyor. Kendisi olması acı verici, ama çok şey istiyor ve kendim olduğum için bazen benden nefret ediyor.

Işıkları kapatıp merdivenden yatak odasına çıktığımı fark ediyorum. Ne yapıyorum ben? Buradaki son gecemi, buradaki son saatlerimi yaşıyorsam, toplanıp hazırlanmam gerekmez mi? Yakında ölü olacağım. Bu cidden son gece mi? Hayır, hayır, hayır, asla. Değil. Kendimi eğlendiriyordum o kadar. Belki cidden şansımı denerim. Bu iyi fikir. Susan uyanıksa... ne? Evet, onunla biraz konuşurum... sonuçta daha önce de kafa karışıklığımı giderdiği, bana rehberlik ettiği oldu. Sonra da uyur ve ertesi sabah her zamanki hayatıma devam ederim.

Bu eğitici ve ağır huzursuzluğa katlandığım halde abartılı bir şey yapmadığıma memnun olurum.

Holün ışığını açık bırakıyorum. Odaya giriyorum.

Battaniyeler ve yastıklar karmaşasının arasından saçlarını görüyorum. Durup sana bakıyorum.

Keşke başkası olsaydın.

Şefkatli ve tam bir yakınlık istemek çok şey mi? Sevecen kollarda uyumayı istemek çok şey mi?

Haftalardır düzüşmüyoruz. Susan'a o şekilde yaklaşmayı kestim, beni tesadüfen istiyor olabilir mi diye bakmayı kestim. Azgın olmasını ya da kendinden geçmesini değil, birazcık ilgi göstermesini bekledim. Masanın altında, bisküvi bekleyen bir köpeğim ben. Sadece bir kırıntı değil.

Soyunmadan uzanıyorum. Karşıdaki sokak lambasının sarı ışığı odayı boyuyor. Bana gaz kokusunu anımsatan kaba, pis bir renk. Su sızdıran tavana bakıyorum. Birinin burayla ilgilenmesi gerek. Ben başlarında otoriter bir edayla durmayınca işçiler kaytarabilirler.

Sokaktan bağrışmalar geliyor. Çoğu geceler tartışmalar oluyor. Komşularım birbirlerini yumruklarlar, hem de her fırsatta. Birkaç ayda bir, bir araba yakılır.

Karışık bir bölge: Uzun beyaz paltolu, türbanlı ve uzun etekli muhteşem zenci kadınlar, civardaki Farrakhan Centre'a giderler; erkekler spor takımlar giyip minik kırmızı papyonlar takarlar. Kısa kollu Ben Shermanlar giymiş, kısa ve taranmış saçlı, sıska ve fişek gibi çocuklar ellerinde cips paketleriyle kavgaya koşarlar. Yırtık pırtık gömlekli ve biçimsiz pantolonlu zenci adamlar ayaklarını sürüye sürüye köşedeki bara giderler. Siyah kıyafetler giymiş evrak çantalı zeki kadınlar işe gidip gelirler. Barların önünde pusetlerle -kulakları delinmiş kız bebeklerle- bekleyen kadınlar içerideki, kafalarını kaldırmış televizyona bakan ve yerlerine çakılı kalmış erkek-

lerine açık kapıdan seslenirler. Süpermarketlerde, siz meyve seçerken, üstlerine oturmayan üniformalar giymiş güvenlik görevlileri sizi en üst kattan izler.

Çalacak pek bir şey yok. Dükkânların çoğunda buzdolabımdakinden daha az şey var. İnsanlar neden buna katlanıyor bilmem. Ama alışmışlar; farklı bir durum hayal edemiyorlar. Beni şaşırtan şey insanların çok şey istemeleri değil, çok az şey istemeleri.

Güvenli bir bölge değil. Sabahleyin gidiyorum. Hatırlıyorum, Victor eşini terk ettiğinde kadın onu telaşla arayıp eve bir hırsızın girmeye çalıştığını söylemişti. Victor eve dönüp de pencerelerin kırılmış olduğunu görünce şaşırmıştı... içeriden kırılmışlardı.

Şimdi ısınıyorum ve uyuklamaya başlıyorum. Yatak rahat. Ev sessiz; çocuklar bir çatı altında sağlıklı ve uykudalar. Susan'ın yaptığı yemek nefisti. Şarabı bitirdikten sonra, bana almış olduğu kadehi konyakla doldurup durdum keyifle.

Hindistan'da romantik aşka buradaki kadar önem vermiyorlar gibi. Çiftler gerektiğinde düzüşüp sonra ayrı ayrı hayatlarını sürdürüyorlar. Lahore'daki amcam evin bir bölümünde oğullarıyla, üç erkek kardeşiyle, erkek arkadaşlarıyla ve orada birkaç sene kalmak isteyen herkesle birlikte yaşıyor. Halam, kızlar, kadın hizmetçiler ve çocuklarsa evin başka bir bölümünde yaşıyorlar. Zaman zaman görüştükleri oluyor, ama romantizm filan yaşamıyorlar.

Belki de kadınları yakında tutmak, ama fazla yaklaştırmamak iyi fikir. Orada insanlar şehvetlerini bastırıyor herhalde, ama benim kuşağım insanın tatmin olmasının gerekliliğine inanır.

Olabilir; ama hayattan zevk almaz oldum. İlgisizim ve genellikle hiçbir şey istemiyorum, burada neden daha fazla mutluluk olmadığını anlamak dışında. Herkesin durumu

böyle mi? Hayattan elde edilebilecek tek şey bu mu? En fazlası bu mu?

Sabah gitmiş olacağım.

Bunun sebebi daha çok yaşamayı arzulayışım. Bizler arzu yaratıklarıyız, birer ısrarlı istekler torbasıyız. Sağduyu, insanın her güdüye uymak, beğendiği her kadının peşine düşmek zorunda olmadığını söylüyor. Ama bir kısmının peşinden koşulabilir herhalde; belli olmaz ki, belki muhteşem şeyler yaşanacak.

Susan kımıldanıyor.

Vücutların asla birbirine dokunmadığını söyleyen bilim adamı kimdi? Susan'ın sırtını okşuyorum. Düşüncelerimi hissedebildiğine, onu istediğimi hissedebildiğine eminim. Uyanırsa, kollarını uzatıp beni sevdiğini söylerse, başımı tekrar yastığa koyacak ve asla gitmeyeceğim. Ama asla böyle bir şey yapmadı; ben de ona yapmadım. Hatta sırtında parmaklarımı hissedince uzaklaşıyor, üstünü örtüyor.

Peki neden onu sarsıp uyandırmıyorum ve bana bakmaya zorlamıyorum? Yeterince çaba sarf ettim mi? Neden birlikte yaşanması kolay biri olduğumu sanayım ki? Belki de Susan onca zamandır asık suratlı, aşırı hassas, içe dönük bir salakla birlikte yaşamak için kahramanca çaba sarf ediyor? "Saatlerce tek kelime etmedikten sonra durup dururken 'Bir mezhebe katılmayı düşündün mü hiç?' diye soran biriyle yaşamak insanı ne kadar gerer bir düşünsene," demişti geçen gün. Yatakta sürekli kıçımı kaşıyıp gürültü yapmamdan da şikâyetçi. Sıcak bir bölgede bulunan bir film setindeki cırcırböceklerinin sesine benziyormuş. Alışverişten, ev işlerinden, yıkanmaktan haz etmediğim kesin. Bunların üstünde hiç düşünmek zorunda kalmadan, bir şekilde hallolmalarını bekliyorum.

Nina esnek olmadığımı söylemişti, hatırlıyorum. Bana tiran demişti. Evet; hislerim yoğun, arzularım talepkâr. Belki

de bu yüzden uzun süredir, aslında yıllardır zorlama bir kayıtsızlıkla, hiçbir şey önemli değilmiş gibi yaşıyorum. En zarif hareketim kafelerde umursamazca omuz silkmekti. İlgisizdim, soğuk olmayı öğrenmiştim; bütündüm, kimse bana dokunamazdı, özellikle de bana âşık olmalarına göz yumduğum kadınlar. Onları istiyordum; onları elde ettim; ilgimi kaybettim. Bana telefon ettiklerinde, asla onları aramadım ve açıklama yapmadım. Ne zaman bir kadınla olsam, onu terk etmeyi düşündüm. İstediğim şeyi istemedim. Şehvetlerini itici ya da eğlenceli buldum. Bu kadar yoğun hisler duymaları ne salakçaydı!

Şimdiyse hislerimin yoğunluğuna katlanmakta zorlanıyorum. Bazı geceler kafamı duvara vurmak geliyor içimden, özellikle de kız arkadaşım -herhangi biri, ama genellikle Nina- şehir dışındayken. Belki de beni özlüyor veya bir delikanlıyla birlikte diye düşünüyorum. Mahrum bırakıldığım şeyin acısını çekerek, istediğim gibi yaşayamadığım için kendimden nefret ederek kalkıp giyiniyor, evden çıkıyor ve yıldızların altında perişan bir halde, bitkin düşene dek yürüyorum. Geri döndüğümde genellikle çocuklardan biri uyurken altına sıçmış ya da kusmuş oluyor.

Şimdiyse, Oliver Twist gibi, daha fazlasını istiyorum.

Birkaç dakika sonra Susan'ı uyandırıp bunların bir kısmını anlatacağım.

Nina öyle çekici ki. Soğuk, kedimsi, zarif. Yaptığı her şeyde zarafet var; klas. Onun kendini tanıdığını ve kendisi olmaktan hoşlandığını söyleyenler var. Kuruntuları içini kemirmiyor, ama bazen iyice soğuklaştırıyorlar. Ona âşığım herhalde. Sebebini henüz bulamadım.

Yani?

***

Bunu ne zaman fark ettim? Evi terk etmeyi ilk ne zaman düşündüm? Kritik noktayı, Victor'la takıldığımız barda birlikte gevezelik ederken geçtiğimi anımsıyorum. İçki sipariş eden bütün o özgür insanlara bakarken, asla dönmemek üzere çekip gitsem ne olur ki diye düşünmüştüm. Ama fazla zalim ve yıkıcı bir düşünceydi. Hemen kendimden tiksinmiştim; gözümde tabanları yağlamış kaçar halim canlanmıştı arkadan, kaçmış diğer tüm korkak erkeklerin sembolü olarak.

Bu yedi-sekiz ay önceydi. Eve, Susan'ın yanına gitmek zorunda olduğumdan Nina'yla alelacele görüşürdük. İnsana kendini en çok terk edilmiş, yapayalnız ve dışlanmış hissettiren şey cinsel ihanetse, belki de bunu hissetmemenin tek yolu sizi aldatan kadına karşı hiçbir şey hissetmemektir. Nina'yı başka erkeklerle görüşmeye teşvik etmek, onlardan bahsettirmek ve onlara gülmek özgürleştirici gelmişti.

"Bu hafta kaç erkekle görüştün? Sonuncusu sana neler yaptı?"

"Beni öptü."

"Öpmesine izin verdin mi?"

"Evet."

"Sonra ellerini senin vücuduna koyuyor. Sen de şimdi öptüğüm bu ellerle ona dokunuyorsun elbette. Sonra..."

Nina anlattıkça güzelleşiyordu. Kendimi uzak tuttukça, peşimden koşmasını daha çok umuyordum. Evet, ona sırt çevirirken peşimden koşmasını istiyordum, ama cesaretinin kırılmasından da korkuyordum.

Kararsız kaldım, bocaladım, kalmak için bir sebep aradım. Ama şeytan bir kez konuştu mu baştan çıkarıcı sesini unutmak mümkün olmuyor. Yine de bekledim! Neyi? Tamamen

emin olmayı. "Dünyamı hiçbir şey değiştiremez," derdi Lennon bir şarkısında.

Evde kendimi güçsüz ve aciz kıldım. Doğru dürüst yürüyemiyordum bile. Bir ayağımı diğerinin önüne koymanın ne faydası vardı ki? Geceleri, Susan uyurken ışıkları açamıyordum. Karanlıkta güneş gözlüğü takıyordum, tökezleyip düşmeyi umarak. Nina sararıp solduğumu görüyordu. Güçsüz kalırsam masumlaşacaktım. Kimseye zarar veremez olacaktım; suçsuz olduğumdan, cezalandırılmayacaktım. İsteksiz olmayı istiyordum!

Nina bir yıl boyunca beni ofis olarak kullandığım dairede iki-üç haftada bir ziyaret etti. Geniş bir evdi; sahibi Amerika'da çalışan bir aktördü. Nina, Brighton'da yaşıyordu. Bütün kaçaklarla kayıp bireylerin eninde sonunda kendilerini buldukları, yabancılara İngilizce öğrettikleri yerdir orası; ne yapacağını bilmeyenlerin son çaresidir hep. Onunla buluşuyor ya da gidip alıyordum. Bir pazar ikindisinde, Londra'daki bir tiyatro kafesinde böyle bir ruh halindeydim; kendimi manyetik ya da "elektrikli" hissediyordum. Orası normalde gitmediğim bir yerdi, ama bir fotoğrafçı arkadaşımın sergisi vardı. Nina başka bir kızla gelmişti. Onlara bakarken Casanova'nın tavsiyesini hatırladım: İki kadını birden tavlamak, ikisini ayrı ayrı tavlamaktan daha kolaydır. Bol bol gülümsemelerden ve iki çift laftan sonra yanlarından ayrıldım. Nina peşimden geldi.

"Benimle çay içsene," dedim.

"Ne zaman?"

"Bir saat sonra iyi mi?"

O akşam boyunca benimle kaldı. Onca zamandan sonra aşka susamış olduğumdan salakça davrandım ve yanlış hatır-

lamıyorsam bir süre dizlerimin üstünde kaldım. Nina ertesi gün geri geldi.

O zamanlar bir kızdı. Hayatın baskısını hafifletecek birini arıyordu. Annesinin erkek arkadaşı ön kapının camını elleriyle kırıp da onu bir dolaba saklanmak durumunda bırakınca, evden kaçmak zorunda kalmıştı. Mutsuz ve değişken bir kızdı; anlaşılmaz ruh hallerine kapılıyordu sık sık. Fazla ilgi görmemiş, içine kapanmıştı. Kendi başına ayakta durabileceğini düşünmeye ihtiyacı vardı.

Onunla tanıştığımda üstünde ucuz, ince hippi giysileri vardı ve saçını kesmemişti. O zamanlar hâlâ yanakları kızarıyor, yüzünü kaçırıyordu. Öyle usulca konuşuyordu ki ne dediğini anlayamıyordum.

"Ne?"

"Senin durumun nasıl?" dedi.

"Hangi konuda?"

"Her şey."

"Ah. Benim durumum."

"Evet. Anlatır mısın?"

"Sana anlatırım."

Ulaşılmazlık öyle özgürleştirici olabiliyor ki. Onu öpmek istediğimi söyledim. Bunu düşünmek için bloğun etrafında bir tur attı. Cam kenarında bekledim.

"Evet," dedi. "Evet, yaparım."

Kısa süre sonra birbirimizi en mahrem şekilde okşuyorduk, kişisel sorulardan kaçınarak. O günlerde anonimliği severdim. Hislerden korktuğum için kim suçlayabilirdi ki beni?

Onu sürekli incelediğimi söyledi. Ona bakmamdan hoşlandığını.

İstenmeyi onun kadar isteyen ve bundan onun kadar korkan başka bir kadın tanımadım. Bırakın bir günü, bir saatte bile onun kadar gidip gelen birini tanımadım. Gitmemesini

yeğliyordum ve kısa süre sonra benim dışımda bir hayata sahip olduğu için onu suçlamaya başladım; bunu bir kâfirlik olarak görüyordum. Her gidişinde çantasını şunlarla doldururdu: Tokalar, taraklar, içlerinde Kızılderili takılarıyla haşhaş bulunan küçük ahşap kutular, dudak nemlendiricisi, meme ucu kremi, deniz veya belki de yunus, kuş ya da balina sesleri kasetleri, papatya çayı, içi doldurulmuş bir zürafa, kedi kartpostalları ve fotoğrafları, iç çamaşırları ve hareket halindeki kızlara gerekli olan diğer tuhaf eşyalar; ayrıca gardırobumun bir kısmı, mesela gömleklerim, çoraplarım ve makosenlerim.

Sonra bir avuç iyi niyet ve bir kafa dolusu kapris eşliğinde, uzun bacaklarıyla kapıya koşardı, peşine düşülmüşçesine.

Dışarıda o kadar heyecan verici ne bulduğunu bilememek canımı sıkıyordu... ta ki burada, içeride heyecan verici ne bulduğunu merak etmeye başlayana dek. Beni sevdikçe, benden ayrı olduğunu kendine daha çok hatırlatması gerektiğini öğrendim. Bunu anlamak, pencerede durup gidişini izleyerek el sallarken beni neredeyse bitiriyordu. Ama en azından anlamış oldum.

Çocukları büyüyüp başarılı olmuş yaşlı ve hassas bir çiftle ilgili yeni bir film yazmaya başlamıştım. Annesiyle babası onları ziyarete gittiğinde, çocuklarının evliliklerinin yıkılmakta olduğunu öğreniyorlardı. Bu fikir heyecan verici gelmişti. Nina'ya sık sık bahsediyordum, her gün ne yapmaya çalıştığımı anlasın diye.

Masamın yanına, yere uzanır, çalışmamı izlerdi. Her sabah yapacak önemli işlerim oluşunu; her şeyi kapsayan, yaşamayı değerli kılan bir şeylerimin oluşunu kıskandığını söylerdi. Hedefimin olması ona kendini dışlanmış hissettiriyordu. Sabahları uyanıp bugün ne yapsam, dans mı etsem, çömlek mi yapsam yoksa yürüyüşe mi çıksam diye düşünmesini kıs-

kandığıma inanmıyordu. Sahildeki ve depolardaki partilere gidiyordu. Çılgın partiler için her yere giderdi. Bir grupta gitar çalıyordu. Onları izlemeye gittim. Bütün şarkılarını bana ithaf etti. Şehirli kadınların soğuk kayıtsızlığına henüz bürünmediğinden, sokaktaki insanlarla konuşuyor, kendini onlara karşı sorumlu hissediyordu. Arkadaşları yırtık pırtık giysiler giyen, yün şapkalarını gözlerinin üstüne kadar indiren keşlerdiler. Tembel ve ışıltısızdılar... Nina'ya hem benziyor, hem benzemiyorlardı. Nina sürekli sevgili değiştirirdi. Terk ettiği erkekler onun kendini beğenmiş olduğunu söylüyorlardı. Kendini herkesten üstün görüyordu, benim dışımda.

Bir ikindi vakti üstüne uzandım. Verandadaydık, terliklerimi fırlatıp atmıştım, yorganı da üstümüzden atmıştık. Açık havada sevişmekten hoşlanıyordu. Benim için fark etmezdi, bacaklarımın arasına rüzgâr vurmadığı sürece. Televizyonun sesi kısıktı. İngiltere, Batı Hint Adaları'yla maç yapıyordu. Nina'ya hayret ve şaşkınlıkla bakıyor, tanımadığım bir kıza karşı nasıl böyle hisler duyabildiğimi anlayamıyordum.

"Öyle ince ve kibarsın ki," derdi. "Sesin yumuşacık. Benim için her şeyin en iyisini bu kadar çok isteyen biriyle hiç karşılamamıştım. İnsanlarla konuşmayı biliyorsun. Sana en derin şeyleri söyleyebileceklerini hissettiriyorsun." Bana güvenir gibiydi; güvende olduğunu, onu hayal kırıklığına uğratmayacağımı seziyordu sanki. Ama uğrattım. Tuhaftır ki, bunu da bekliyordu sanki. İçinde bulunduğu durum anlaşılır hale gelmişti en azından.

Kullandığımız yatak odasında aynalar vardı. Bir ikindi vakti, yatağa yatmış onu beklerken, kendi aksimi gördüm. Vücudum iri ve kıllıydı, karnım top yutmuşum gibi yuvarlaktı, ufak aletim keyifle dikelmişti. Ona pembe bir papyon takabilirdim. Wimbledon'ın şerefine yatağın yanına bir avuç çilek koymuştum. Bunları Nina'nın kalçalarının arasına sıkıştı-

rıp, kremayla lüpletmeyi planlıyordum. Eğilip bir şişe soğuk şampanya aldım ve taşaklarıma bastırdıktan sonra kafama dikip içtim. Nina içeri yüksek topuklularla, jartiyerle, yağmurluğumla ve ona almış olduğum inci küpelerle girdi. Aynada kendime el salladım. Amma mutlu görünüyordum; sanki tüm hayallerim birden gerçek olmuştu!

O sırada mutlu değildim diyemem. Her şeyi dengede tutmakla övünüyordum. Ayrıca bir Amerikan stüdyosuna bir kitap adaptasyonu yapıyordum. Senaryoyu sırf titizlik adına yeniden yazdıracaklarını biliyordum. Buna alışıktım. Tekrar bana gelmeden önce birkaç yazar daha deneyeceklerini düşünüyordum. Katlanılabilir bir partnerim, harika çocuklarım ve somurtup surat asmaya başlayınca başımdan savabileceğim dört dörtlük bir metresim vardı. İkiyüzlü olabilirim, ama kibrim tatmin olmuştu. Az bir tatmin sayılmaz.

Bir gün Nina, "Beni istiyorsan, işte buradayım," dedi. "Beni alabilirsin."

"Sağ ol," dedim ve bir süre sonra, tamam demek istemediğimden şöyle dedim: "Ciddi misin?"

Şaşırmış göründü ve bana üçüncü buluşmamızda, "durumumu" sorduğunda ona, "Benimle ne istersen yapabilirsin. Emrine amadeyim," dediğimi hatırlattı. Ayrıca, "Seni sevmediğimi düşünme, çünkü seviyorum," da demişim galiba.

Seviyorum.

Susan'la daha fazlasını yapabilir miydim? Yani, daha fazlasını yapabilir miyim?

Düşünüyorum da, insan istediklerinin ne kadar azını gerçekleştirebiliyor. Küçükken anne babamın ve öğretmenlerimin bana zorla öğretmeye çalıştığı şeylerden geriye, tiksinti dışında pek az şey kaldı. Söylenenleri yapmaktan hoşlanan bir

çocuk değildim. Zorlanmaya tüm benliğimle tepki gösterirdim. Bu bireycilik başımı epey belaya soktu. İrade gücünüzle bir süreliğine idare edebilirsiniz tabii, ama canlıysanız isyan edeceksinizdir. En güzel armağanları -sevgiyi, şefkati, yaratıcılığı, şehveti, ilhamı- koruyabilir ve teşvik edebilirsiniz, ama talep edemezsiniz. Aşkı irade gücünüzle yaratamazsanız, sadece şimdilik neden bir kenara koyduğunuzu sorabilirsiniz o kadar.

Susan'la birbirimizi mutlu edemiyoruz. Ama bu konuda başarısızlık insanı yaralar ve sonunda kaçınılmaz olarak tüm işlerine yansır galiba... kişinin istediği başarı ya da güvenlik filan değil de cidden mutluluksa tabii. Bu yüzden pes etmeyi değil, dayanmayı arzuladım şiddetle.

Susan, aramızdaki sorunları bir arkadaşıyla paylaşıyordu anlaşılan. Kılı kırk yaran sorunlu insanlara hep yapıldığı gibi, bize de terapi tavsiye edildi. Böylece arkadaşlarınız sizinle uğraşmak zorunda kalmazlar. Gitmeyi reddettim. Karmaşaya ihtiyacım var düşüncesindeydim. Ayrıca Susan'ı sevmek istemediğimi, ama nedense bu açık gerçeğin ikimizi yıkmasını da istemediğimi biliyordum.

Susan her zamanki gibi tek başına hareket edip randevu aldı, bunu çocuklar için yapmamız gerektiği gibi karşı konulmaz bir bahane öne sürerek.

Arabada otururken, sabırsız annesi tarafından doktora götürülen bir çocuk gibi hissettim kendimi.

Bundan birkaç hafta önce, Susan'la ben yaklaşık bir yıldır evli bir çifti ziyarete gittik. Yolda iç açıcı bir teorimi açıkladım: İnsanların en umutsuz zamanlarında evlendiklerini, belgeleme ihtiyacının sevgi azalmasının kesin belirtisini olduğunu.

O gece, kocanın bir şeyler açıklarken iki elini bilekten sallamak gibi tuhaf bir hareket yaptığını fark ettim. Bu dikkatimi çekti çünkü karısının bu hareketten nefret ettiği ortadaydı. Hatta bizim yanımızda, "Şunu yapmayı keser misin?" bile dedi. Arabayla eve dönerken Susan'la ben, o evliliğin ne kadar süreceğine dair bahse girdik. Çok uzun zamandır ilk kez güldük ve gülmemizde, kendi durumumuzun farkında olmamızın ne kadar etkisi olduğunu merak ettim.

Bugünlerde, bildiğim ya da tanıştığım çiftleri ve hangilerinin âşık olduklarını düşünüyorum sık sık. Âşık olanlar var. Bariz bir şey bu; birbirlerine âşık olduklarını görebiliyor, hazlarının derinliğini hissedebiliyorsunuz. Geçenlerde, veli toplantısında bir çift dikkatimi çekti. Birbirlerinin üstüne düşmüyor, kendi işleriyle meşgul oluyorlardı. Ama sürekli birbirlerinin farkındaydılar. Sonra, çocukları ortalıkta koştururken, kadın kimsenin bakmadığını sandığı bir anda dayanamayıp elini kocasının saçlarına daldırdı ve adam onu öptü.

Bunu herkesin fark etmesine şaşmamalı... sanki böyle bir aşkı daha önce tatmış ve şimdi hayal meyal hatırlıyormuş, ama sanki hayatın tek anlamı buymuşçasına hep peşinde koşma zorunluluğu duyuyorlarmış gibi. Aşksız, hayatın çoğu gizli kalır. Ne yazık ki hiçbir şey aşk kadar büyüleyici değildir.

Aşk karanlık bir iştir biliyorum; ellerinizi kirletmeniz gerekir. Kendinizi tutarsanız asla ilginç bir şeyler olmaz. Aynı zamanda, karşınızdakiyle aranıza uygun bir mesafe koymanız gerekir. Fazla yaklaşırsanız sıkboğaz ederler; fazla uzaklaşırsanız terk ederler. Onları uygun bir ilişkide tutmayı nasıl becermeli?

***

İyi ilişkilerde, yıllar geçtikten sonra bile insanların keşfedilmemiş yönlerinin arkeolojik bir kazı yapılmışçasına açığa çıkıvermeleri ilginçtir. Keşfedecek ve anlaşılacak çok fazla şey vardır. Oysa başka insanlar sıkıcı gelir o kadar; sırtınızı dönersiniz.

Şunu demek istiyorum: Hayat böyledir.

Susan'la terapiste ilk gidişimizde performansımın doruğunda değildim herhalde. Bittiğini bilmeye başladınız mı, şimdiki zaman sizi avutamaz olur. Herkes canımı sıkıyordu. Sokakta yabancıları itiyordum. Metroda birini merdivenden ittim, tutuklanıp kontrolsüz bir zihne sahip olmakla suçlanmayı umarak. Çalıştığım dairede koşturup duruyordum. Bir doktor arkadaşım, kullanabileceğim sakinleştiricileri sayıp dökmeye bayılıyordu. Ama ona cidden beni sakinleştirip sakinleştirmeyeceklerini görme hazzını vermeyi reddettim.

Terapiste, birbirimizin soluk borularını parmaklarımızla parçalamadan gidebilmemize şaşırmıştım. Susan'la ben yol boyunca bir poşet çayın bardakta ne kadar tutulması gerektiğini tartıştık. Ona göre, bütün gün çay içsem de çay yapmaktan hiç anlamıyordum... arada sırada biraz süt ya da bir dilim limon katmayı başarsam da. Ama Susan'a göre bu yeterli değildi. Terapistte çay meselesinin açılmayacağını -en azından hemen- umuyordum: Gidiyorum çünkü ona bir fincan çay yapamıyorum.

Arabayı terapistin garaj yoluna park edip kapısına doğru koşarken, Susan'ın kafasından aşağı kaynar su boca edebilirdim; o da taşaklarımı kaynar suya daldırmaya hazır haldeydi.

Terapi Victor'a iyi gelmiş olmalı. Kendisi üstünde eskisinden fazla, ama daha az karamsarca düşünme imkânı sağlıyor.

Artık kendini biraz tanıyor. Değişip değişmemesi ayrı mesele. Bu, insanın kendini tanımayı iyi bir şey ve insanoğlunun ortak temel hedefi olarak görüp görmemesiyle ilgili herhalde. Ayrıca zihinlerine ve hislerine iyi bakabilen, her hafta kendilerini zehirli fikirlerden arındıran kişilerle, zehirlerden arınamayanlar arasında yeni bir sınıfsal farklılık durumu oluşuyor mu merak ediyorum.

Gitmeye -bir kez daha ikna edilmeye- gönülsüz olsam da, her şeyi itiraf etmeye, birkaç sırrımı hiç çekinmeden, olduğu gibi söylemeye karar vermiştim. Yardım edilmek konusunda iyi olmak istiyordum. Yine de odaya girerken tökezledim; o duvarların arasında sonsuza dek kısılı kalmış zavallı çiftlerin ulumalarını duyar gibi oldum. Yüzümü tuvalet duvarına yaslayarak, pencereden sıvışıp Sağlık Vadisi'nden kaçmak fikrine direnmek zorunda kaldım.

Susan'la yan yana oturduk. Bir buçuk metre karşımızda, acılı olmasa da "ilgili" bir ifadeye sahip sert görünüşlü, orta yaşlı bir kadın oturuyordu. Ekmeğini perişanlıktan kazanmak ne kötü. İşini asla sevmeyecek.

Susan kısa süre sonra ikinci mendile geçti.

Terapist de benim gibi Susan'a sempati besler gibiydi, özellikle de -konuşmayı başlatmak için- aşkın tuhaf ve nadir bir şey olduğunu açıklamaya çalıştığımda. Hayatın kökeninde huzursuzluğun, rahatsızlığın ve daha fazlasını isteme arzusunun yattığını, bunu çocuklarda görebileceğimizi savundum. Artık Susan'ı merak etmediğimi söyledim. Ruhunu tanıma arzusu duymadığımı söyledim. Beni sıkıyor ya da onunla birlikteyken kendimi sıkıyorum. Dedim ki:

"Önemli olan kapıdır!"

Terapist öne eğildi. "Kapıdan kastınız nedir?"

"Kapıdan mı?"

"Evet. Size ne hissettiriyor?"

Kadına doğru eğildim. "İnsanın zihninin kapısı! İçeri de açılabilir dışarı da. Dışarı açılsın. Dışarıda... olsun!"

Koltuğa yaslandım. Arzumdan, bütün isteklerimden utanmıştım. Susan'la yaşadığım hayatı isteyemiyor oluşum - oysa yetmeliydi- anlaşılmaz ve zalimceydi. Kapıdan kastımı mutlaka anlamış olan terapist bana yardım edecekti.

Bilinçaltının kontrol edilemez arzularına inandığı belli olan kadın yine de bir tür rasyonalist gibiydi. İlişkilerde tutkuların zamanla azaldığını açıkladı sabırla. Bunun normal olduğunu söyledi. İlgi kaybolsa da, başka şeylerle telafi edilirdi.

Telafiler! Ne olduklarını öğrenmek için kuduruyordum. Kadının dudaklarını öpe öpe öğrenebilirdim!

"Evet?" dedim.

"Memnuniyet," diye mırıldandı kadın.

Tekrar öne eğildim. "Pardon?"

Tekrarladı: Memnuniyet.

Olgunluğu ve kabullenmeyi savunuyordu. Evet!

Hıçkıra hıçkıra ağlamakta olan Susan başıyla evetledi.

Keşke ben de kafa sallayabilseydim... yüzüm Nina'nın bacaklarının arasındayken, ellerim kıçını leziz bir yemek gibi tutmuş kaldırırken, dilim bütün deliklerine aynı anda girerken... gözyaşları, tükürük, vajina sıvısı, çilekler! Aşkının çorbasını emiyorum. Ruh doktoru, terapist... yaşlı deliğini kimler yalıyor? Perişanlığın bilgeliğine hazır değilim; bunu annemde yeterince gördüm. Tutku istiyorum, uçarılık, çocuksu hazlar! Evet, ergence bir haykırış bu. Daha fazlasını istiyorum. Neyin? Sende ne var?

Terapist onunla aynı hafta içinde bir kez daha görüşmemizde ısrar etti.

İşlerin düzelemeyeceğini bildirirken, o odada Susan'ın tombul, kırmızı, ağlayan suratını ikinci kez gördüm. Ne de-

mek istediğimi açıkça belirtmek için elimin tersiyle vurmalı ya da parmağımı gözüne sokmalıydım aslında. O zaman beni anlarlardı! Oysa terapist kalkıp raftan bir kitap aldı. Bana yüksek sesle bir şiir okutmaya çalıştı. Şiire göz attım. Kötü bir şiir olduğunu görünce, zeki olduğumdan, gözlüğümü evde unuttuğumu söyledim. Hep uysal olan Susan şiiri titrek bir sesle okumak zorunda kaldı, bana eskisi gibi, sonradan buna güleceğiz dercesine bakarak. Şöyle düşünüp duruyordum: Şiir dinlemek için para ödüyorum. Bunu dinlememek için para verirdim. Bize şiirin bile faydası olmaz!

Sabah kahvemden sonra Susan'ın sarışın kafası, batı Londra'daki dairemin açık penceresinden içeri girdi... arkasında bir buket, kitap ya da video kaset vardı. O zamanlar çalışmıyordu, on yıl önce. Günlük çalışmamı bitirince, öğlene doğru Susan ufak siyah arabasıyla gelirdi. Korsesi göğüslerinin iri görünmelerine ve titreşmelerine yol açardı. Onu öpüp pencereden içeri çekerdim.

Arabayla kırlara giderdik.

"Eteğini kaldır," derdim, yolda ona bakarak, daha fazlasını görmeyi umarak. "Daha yukarı!"

İlk seferkinden sonraki sabah, çiroz ve kızarmış mantar yemeye gittik. Yürürken kollarıyla bana sarıldı. En çok bana sarılışını hatırlıyorum. Beni nasıl da kendine çekiyordu! Keşke ondan hiç hoşlanmıyor olsaydım ve Nina'ya âşık olmasaydım. Sevdiğimiz şeyler: Mesela İngiliz sahil şehirleri, kışın bile. Bazı şakalar; Susan'ın yemek ve tablolar konusundaki zevki. Altmışların İngiliz mod grupları üstüne uzun tartışmalar.

Başka hazlar da vardı; vardı mutlaka. Veya belki de teselliydiler. Ama geçmişin karmaşasında onları bulamam şimdi. Umduğumdan daha az oldukları kesin. Aklıma bir sürü şey

gelmiyor. Susan'ın beni hiç bilerek hayal kırıklığına uğrattığını ya da benim gibi serkeş birine gereğinden fazla zalimce davrandığını söyleyemem. Ona iyi bir referans verebilirim.

"Burayı güzelleştirmeye çalıştım!" diye haykırdı dün. "Her gün buranın senin için güzel bir yer olmasını sağlamaya çalıştım!"

Karşısında utanıyorum. Ama gerçek şu ki onu ne eğlendirebiliyorum, ne de tahrik edebiliyorum. Yine de, dünyadaki onca insanın arasından birbirimizi seçtik. Ne için? İç karartıcı ve zor bir iş için: Birbirimizin canını sıkmak ve cezalandırmak için. Ama neden?

Onu biraz sertçe itiyorum, uyanacak mı diye. Kımıldanıyor, iç geçiriyor ve uyumayı sürdürüyor, habersizce.

Cidden hayal kırıklığına uğradığımız ne kadar nadirdir! Bu mutsuz cenneti sırf hoşlanmadığımdan değil, başka biri olmak için terk ediyorum. Mutlu aile rüyası ya da kâbusu hiçbirimizin aklından çıkmıyor; bugünlerde sahip olduğumuz çok az ütopik fikirden biri. Bu yüzden her şeye karşın aşka inanıyorum -Asif'e de söylediğim gibi-. Aşka başlarız ve hayatımızın geri kalanı boyunca o durumda kalmak için zahmet çekeriz. Erkeklerle kadınların serpilmelerine en müsait durum değil midir o? İnsanlar en iyi hallerine dönüşürler; sadistler tatlılaşır, bankerler cömertleşir, sorgu yargıçları hayattan zevk alır, bahisçiler bile sempatikleşir. Bu gece dışarıda bir yerlerde, bu uğultulu boktan şehirde, beni sevecek biri olduğuna eminim.

Gerçi Victor da buna inanıyor. Evli bir kadınla üç yıllık bir ilişkisi oldu. Kadının kocasını terk edeceğini sanmıştı. Sonuçta onunki mutsuz bir evlilikti. Ama kadın mutsuzluğu Vic-

tor'a yeğledi. Başarısızlık mıydı bu? Bitti; ama belki de bir aşkın niteliği, süresiyle ölçülemez.

Victor altmışların sonlarında üniversitedeyken bir radikaldi. Şimdi güzel bir dairede yaşayıp iyi para kazanıyor. Ama hep istediği bir şey oldu. İdeal aşkı yaşamak için bir fırsat daha bulmak, doğru kadınla evlenmek; yeni kazandığı şevkini sergilemek için, yerde çocuklarıyla -bu kez arkasından küfürler savurarak giysilerini pencereden dışarı atmayacak çocuklarla- oynamak için çok geç olmadan önce. Bu işi doğru dürüst yapıp yapamayacağını görmek istiyor. Hepsi bu. Diğer herkesin istediği kadar; ne fazla, ne az. Bu en önemli şeyi yaşayabileceğini görmeye ihtiyacı var. Sonuçta bir sürü insan yaşıyor ve mutlular.

Bu yüzden Victor kısa sürede başkalarını buldu. Çekici kadınlar, iyi kadınlar. Bazıları biraz fazla hevesliydi, özellikle de yatak odasına daha yeni girdiği halde bana daireyi baştan dekore etmek istediğini anlatan Amerikalı. Ama hiçbiri uygun değildi. Fazla yaşlıydılar, fazla iyi kalpliydiler, fazla kariyer düşkünüydüler, fazla muhtaçtılar, fazla şöyleydiler, fazla böyleydiler. Ne zaman bir kadınla tanışsam aklıma Victor geliyordu. Hepimiz onun için uğraşıyorduk; arkadaşları, akrabaları, hatta çocuklarından biri bile. Potansiyel aşklar Victor'ın odasından, henüz yazılmamış bir rolün seçmelerine gelmiş aktrisler gibi geçiyorlardı.

Beni Nina'yla gördü ve ona bayıldı. Nina kendisinin olmadığı sürece, onu olduğu gibi görebilir ve haz alabilirdi. Ama bir kadınla diğer şeyler başlar başlamaz -özlemek, korkmak, ummak- soğuyordu. Fazla geliyorlardı. Neden beceremiyor ki?

Ben neden beceremiyorum?

Belki de becerebilirim.

***

Nina'nın bu gece kiminle olduğunu merak etmek istemiyorum; burada yatmış, boşaldığımda başımı tutup kulağıma "Ve seni seviyorum.. ve seni seviyorum..." diye fısıldamasını anımsarken. Kulaklarımı okşar ve onları çocukluğundaki karşı komşusunun köpeğinin kulaklarına benzetirdi. Gururum okşanırdı. Köpek bir av köpeğiydi.

Kot pantolonumun üstünden kendimi okşuyorum. Keşke bunu yaptıracak biri olsaydı. Her şey tek başına elde edilemez. Burada yapmayacağım. Kendi kendimi tatmin etmem Susan'ı gücendiriyor. Böyle şeyleri hoş görmeyen bir kadınlar kuşağından gelme o. Feminist olduğunu sanıyor ama huysuz o kadar.

Nina, uykudayken sırtına, karnına ya da ayaklarına mastürbasyon yapmaya teşvik ederdi beni. Bundan hoşlanırdı, banyoya koşup küvete girerken üstünde olmamdan.

Nina'yı istiyorum, ama zaten ne zaman ereksiyon olsam Nina'yı isterim. İnsanın herhangi bir kadınla ciddi bir birliktelik düşünmeden önce mastürbasyon yapması gerektiği teorimi sınayacağım. Böylece o kadını sırf seks için isteyip istemediği anlaşılır.

Ama bunun için kalkmak gerek. Hareket edebilmek için giderek daha tuhaf şekillere girmek zorunda kaldığımın farkındayım. Çoraplarımı giymek için oturmam gerekiyor; oğullarım isterlerse ayakkabılarımı getiriyorlar. Sonra bağcıkları bağlamam, doğrulmam, ayağa kalkmam ve yürümem gerekiyor. Oğullarım gibi ben de nihayet giyindiğimde bunu bir başarı olarak görüyorum. Bugünlerde yatağa girdiğimde genellikle tek yaptığım şey pantolonumu çıkarmak. Düşünüyorum da, Susan'ın beni eskisi kadar çekici bulmayışının sebebi bu olabilir.

Usulca doğrulup, ayaklarımın ucuna basa basa o uyuyan kadından uzaklaşıyorum.

***

Sidiğimin çizdiği ark ne kadar ufak ve klozete görkemli bir çeyrek daire göndermek için ne kadar uğraşıyorum. Çocuklarım ufacıkken ve penisleri minik solucanlar gibiyken bile, güçlü işerlerdi. Bense hep yerde mide bulandırıcı ıslaklıklar bırakıyorum. Babamın prostat kanseri vardı. Malafatının deliğinden içeri metal ve plastik aletler sokarlardı.

Hastanelere gitmeye başladım. Artık hepsinin yerini biliyorum, *A'dan Z'ye*'ye bakmak zorunda kalmadan. Tanışlarımı düşünüyorum: Bir hafta birlikte yaşadığım bir kadının beyninde tümör, bir arkadaşımınsa gırtlak kanseri var; iyi bir dostum kalp krizi geçirdi; taşak kanserine sık rastlanıyor. Akşam yemeklerinden çok cenaze törenlerine davet ediliyorum. Bunlar onların vücutları. Zihinlerini şimdilik göz ardı ediyorum. Şimdiden gidici sayılırız, daha alışmadan.

Devam et! Lavaboya git.

Pantolonumu indirip uygun bir kayganlaştırıcı arıyorum. Bunu son yapışımda -Susan akşam yemeğine arkadaşlarını çağırmıştı- çocuklarımın şampuanını kullanmıştım. İdrar yoluma eşekarısı kaçmış gibi olmuştu. Üreticiye şikâyette bulunup, hayvanlar üstünde deneyler yapmalarını sağlamam gerekirdi. Mastürbasyon bile tıbbi bir mayın tarlası olabilir.

Dolapta tatlı kokulu yeşilimsi bir krem buluyorum. Etiketine bakıyorum ama okuma gözlüğüm olmadan yazıları seçmekte zorlanıyorum. Biraz inceledikten sonra, yaşlanmayı geciktirici bir merhem olduğunu görüyorum. Susan paramızın ne kadarını bu domuz yağına harcamıştır kimbilir. Bir keresinde el kremi niyetine kullandığımı görünce küplere binmişti. Belki de bunu her gün aletime sürsem on dört yaşıma dönebilirim.

Penisimi içine daldırıyorum.

Birkaç ay önce gittiğim bir şirketin koridorunda tanıdık birini gördüm. Kim acaba, diye düşündüm şaşırarak. Sonunda Susan'ı tanıdım. Daracık son moda giysiler giymiş, tırnaklarını mora boyamıştı. Genç görünmeye çalışmıyordu, ama ne kadar değiştiğinin farkında değildi.

Ama son zamanlarda vücudunun çökmeye başlamasından kaygılanıyor. İkinci çocuktan sonra bir daha asla eski yüzüne sahip olamayacağını bildiğini söylemişti. Artık kendine ancak fotoğraflarda bakabiliyor. Yüzündeki çatlaklara sürekli krem sürüyor ve hafta sonları egzersiz videolarının önünde hareketler yapıyor. Çocuklarla ben merdivene oturuyoruz. "Annem zayıflıyor," diyor birimiz iyimserce. Susan hâlâ çekici, ama orta yaşlı olduğundan, farklı bir yaşam boyutuna geçti. Onun için kötü olan bir durum, insanların onu artık sadece ciddiye almaları.

Ya onunla şimdi bir partide tanışsaydım? Ona iki kez bakardım, ama üçüncü kez hayır. Onunla konuşmak isterdim herhalde. Baştan çıkaramadığı erkeklerden korktuğundan, bazı erkeklere aşırı ilgili davranabiliyor; onlara "hülyalı gözlerle" bakıyor. Sonunda adamlar onun neden zekâlarına değil de kibirlerine hitap etmeye çalıştığını merak ediyorlar. Erkekleri hoşnut etmek isteyen kadınlar ve hoşnut edilmek isteyen erkekler vardır. Birbirlerine yeteceklerini sanırsınız. Ama bu ilgiye asıl ihtiyacı olan kadınlardır, buna eminim. Size üstünlük tanıdıklarına kısa sürede pişman olurlar.

Susan'la altı ay çıkmalıydım. Veya belki de bir gecelik ilişki yeterdi. Ama yeterince acımasız değildim ve ne istediğimi bilmiyordum.

Aletimi ovup çekiştirmeye başlıyorum.

Benden hoşlanmayışı ne kadar sürecek? Birkaç ay? Yıllar? Bu ayrılıklar ya da terk edişler derin izler bırakabilir. Ama bi-

rinden hoşlanmamak yorucudur; nefret etmek insanı sürekli boğar.

Victor'ın karısı hâlâ onunla konuşmuyor. Onu eve sokmuyor; çocuklar hazır olana dek evin önünde, arabasında bekletiyor. Victor'ın onu on beş seneden sonra terk etmeden evvel kendini emdirmesi ve menisini yutturmasıyla -kadın bunu yapmayı ilk kez kabul etmiş- ilgisi olabilir. Ama Victor da ondan sadece nefret edebiliyor. Kadın tiksintisini o zamandan beri korudu ve çocuklarına aktardı, akıl sağlığı buna bağlıymışçasına.

Sevilmemeye katlanabilir miyim? Belki de bir cennet fantezimiz vardır: Günün birinde herkesin bir şekilde hemfikir olacağını; ihtilafların, uyumsuzlukların ve çekişmelerin ortadan kaybolacağını düşünürüz. Ama anlıyorum ki çocuk sahibi olmanın erdemlerinden biri de insanın kendi çocukları tarafından sevilmemeye aldırmayışı. Babamdan nefret ettiğim zamanlar oldu. Ona bağırırdım; açık kalp ameliyatından sonra hastaneden döndüğünde bile yaptım bunu. Trende altına sıçsın diye mısır gevreğine müshil kattım. Bazen çocuklarımdan nefret ediyorum; onlar da benden nefret ediyor olmalılar. Birinden sırf nefret ediyorsunuz diye onu sevmeyi kesmezsiniz.

Susan sert bir hasım olabiliyor. Sivri dili hoşuma gidiyor. Ne yazık ki hissettiği acı öfke, nüktedan olmasını engelleyecek kadar yoğun. Kendini soyutlayamıyor. Ama gelişigüzel darbeleri hedefi bulabiliyor. Yine de insan kısa sürede sıkılıyor. Söylediklerini hiç umursamayacağım, büyünün bozulacağı günün gelmesini hevesle bekliyorum.

Neye ihtiyacım var? Şefkatli bir kayıtsızlığa ve ilginç iç çamaşırlarına. Scott Fitzgerald'ın yazdığı gibi: "Böylece ritim tutmayı sürdürdük..."

Çamaşır sepetini karıştırıyor ve Susan'ın külotlarından birini taytlarının arasından çıkarıp lavaboya seriyorum. İşte baş-

lıyoruz. Hayır, bu gri külotta *je-ne-sais-quoi* yok. Victor kendimden gereğinden fazla şey esirgeyebildiğimi söylüyor. Beyaz külot işe yarayabilir. Ama belki de kenarları dantelli siyah külot daha heyecan verici olur. Kendime eziyet konusunda gerçek bir estetim.

Bunu sevgiden mi yapıyorum, nefretten mi, yoksa her ikisinden mi?

Keşke bakacak bir şeyler olsa. Dikkatinizi çekerim, duvarda Matisse'nin *Çizgili Pantolonlu Cariye*'sinin kartpostalı asılı duruyor. Cariye şehvetli, en iyi pornografiden bile daha iyi. Ama şunu anladım ki hayat en iyi pornografidir.

Biraz sonra uyarıcı sahneler koleksiyonumu karıştırmaya başlıyorum. Hangisini tekrar izleyeceğim... Berlin'de geçeni mi yoksa ağlayan orta yaşlı İtalyan'ı mı? Donsuz bisiklet süren kızı mı izlesem? Belki de dar kovboy çizmeleriyle yapışkan pantolon giydiğim zamanı izlemeliyim; kadın karşımda uzanınca kotu da çizmeleri de çıkaramadığımı fark etmiştim, kadın da çıkaramamıştı, sonunda giyinik sevişmek zorunda kalmıştım, harala gürele.

Eskiden gelecekte olabilecek muhtemel sahneleri kullanırdım, şimdiki gibi nostalji yapmak yerine. Yanlışlıkla aynaya bakıp da karşımda gri saçlı, suratı çarpılmış, çılgın bakışlı, maymun gibi bir adamın bir elini önünde yumruk yapmış, diğeriniyse çocukları kaldırmaktan sırtı ağrıdığından beline dayamış olduğunu görünce, boşalmaktan çok ağlamamın daha muhtemel olduğunu anlıyorum.

Ben de bir zamanlar çocuktum.

Nina'yı düşüneceğim.

Bir barda ya da restorandayken veya arkadaşlarla bir partideyken, tek istediğim onun kapıdan girişini görmek oluyor genellikle. O anda her şeyin yoluna gireceği izlenimine kapılıyorum. Kimse onun kadar iyi değil. Söylemek istediğim öy-

le çok şey var ki. Aşkımız her şeyden önemli. Ama hepimizin illüzyonlara ne kolay kapılabildiğimizin de farkındayım. İllüzyonlarımızın genellikle en önemli inançlarımız oluşu ne rahatsız edicidir.

Bunu fazla sürdürebileceğimi sanmıyorum. Eskiden bir kadının vücudunu düşünmek bile fışkırmama yeterdi; şimdiyse bu iş için odaklanmam ve epey uğraşmam gerekiyor. Çabucak heyecanlanmazsam kaslarıma kramp girecek.

Üç parmak, boğumlarına dek içine dalıyor, sert etini esnetiyor, deriden bir eldiven gibi görünene dek. "Nabız gibi," diyorsun. Elim senin parçan, ama seni kontrol ediyor.

Nina'nın yüzü; sonra dönüp bana kıçını sunuşu.

Bu işe yarar herhalde.

Tanrım. Evet.

Susan'ın donunu sepete atıyorum. Aklıma D. H. Lawrence'ın bir sözü geliyor: Hayvanlar bile boşaldıktan sonra hüzünlenir. Lawrence bu bilgiyi hangi gözlem yoluyla edinmiş acaba? Yine de kendimi daha iyi hissediyorum, şehvetten kurtulmak istemişim gibi.

Ellerimi yıkarken bir ses duyuyorum. Hemen fermuarımı çekiyorum. Banyo kapısı usulca açılıyor, sanki bir hayalet tarafından. İzliyor ve kulak kabartıyorum.

Holün karanlığında parlak bir çocuk kuklası içeri giriyor, minik bir yeşil ışık çemberi. Çocuğun gözleri kapalı. Üstünde Batman tişörtü, pijama altı ve tüylü terlikleri var. Üç yaşında. Aslında uykuda. Birden tökezleyince ellerini otomatikman kaldırıyor, gol atmışçasına. Koltuk altlarından tutup onu vücuduma çekiyor, saçını koklayıp öpüyorum.

"Burada ne işin var, güzel oğlum?"

Onu alt kata taşıyor, bir okuma lambası yakıyor ve panjurları açıyorum. Onu kanepeye yatırıp altını çıkarıyorum. Altı pislenmiş. Kesif ve tanıdık bir koku; onun kokusu. Kıpır kıpır olduğundan dönmeye çalışıyor, bu yüzden avucumu göğsünün ortasına dayayıp bastırıyorum, diğer elimle ayak bileklerini kavrarken, sanki onu bir kancaya baş aşağı asmak üzereymişim gibi. Ben altını temizlerken kıvranıyor ve göz kırpıştırıyor. Sonra bezini düzgün yerleştirebilmek için onu itip çekiyorum. Hareketli bir arabanın tekerleğini değiştirmeye çalışmak gibi bu. Bağırmaya başlamasından ödüm kopuyor. Nihayet pijama altını giydiriyorum.

Umarım günün birinde o da benim için aynısını yapar.

Onu kucağıma alarak nefes nefese pencere kenarına oturuyor ve kulağına fısıldayıp üflüyorum.

"Sana yeterince iyi davrandım mı küçük çocuk?"

Bebekken onu pek sevmezdim. Ağlamalarından, sızlanmalarından korkardım; giyinmeyi, yemeyi ve uyumayı reddedişinden. Sanki tüm amacım ona istemediği şeyleri yaptırmaktı. Bazen bütün gün ondan başka hiçbir şeyle ilgilenemeyişime şaşardım. Akşamları bile boş vaktim olmazdı, hele geceleri hiç. Çocuk yetiştirmeye dair bir sürü kitap okuduktan sonra -genellikle sabaha karşı ve boklu ya da kusmuklu parmaklarla-, bir keresinde onu sırtüstü kanepeye fırlattım; kafasını çarptı. Sütüne konyak kattım. Daha yürümeyi öğrenmeye başlamadığı zamanlarda kıçına tekmeyi bastım. Çocuklar kendimizi bu kadar aciz hissettirmeyi nasıl başarıyorlar?

Susan da beni dışladı; bebekleriyle ve becerikliliğiyle, kadın arkadaşlarıyla ve annesiyle yetinerek. Daha son birkaç aydır işe yarar olmaya başladım. Çocuğuma daha yeni âşık oldum. Nina'ya âşık oluşum gibi oldu, şaşkınlıkların birikmesiyle. Yüz hatları belirginleştikçe çocuğum daha çok ortaya çıktı; sanki art arda kapılar açılıyor, muhteşem hazlar sergili-

yorlardı. Sonunda kendimi kaptırdım, neşelendim, etkilendim. Gülümseyişine, kahkahasına; sinirli, komik, üzgün suratları taklit edişine bayılıyorum... iyi kalpliliğine ve beni önemsemesine de.

Artık onunla sürekli konuşuyoruz. Durmadan sorular soruyor -geceleri ışık nereye gidiyor, örümcekler ne yer, kadınların neden "memeleri" var, insanlar ölünce nereye gider ve neden kaşları var?-. Ben burada olmayınca yanıtları kimden alacak? Kendimi çocuklardan koparırsam onları üzmüş olmayacak mıyım?

Victor evi terk edince küçük oğlu, Victor'ın eşyalarını pencereden dışarı attıktan sonra kendi koluna kırık bir şişe saplamış. Hastanede yatarken, Victor'ın ziyaretine gelmesini istememiş. Victor'ın mektuplarına cevap yazmamış. Diğer oğlu aile evinde tek başına kalmaya başlamış, annesi gidince. Victor bir gece çocuğu salonda, bir uyku tulumunun üstünde yatar halde bulmuş. Victor'ın evde kullandığı tek odaymış orası. Evdeki ışıkların hiçbiri yanmıyormuş... ya ampulleri patlamış ya da sigortaları atmış. Victor mum ışığında karnını doyurmuş, konserve haşlanmış fasulyeyi kutusundan yiyerek. Eski gazete yığınları görmüş. Çocuk yıkanmamışmış, giysileri kirliymiş. Victor'la karısı çocuğa temizlenmeyi öğretmişlerdir herhalde? Ama babasının, mutluluğuna yaptığı saldırı yüzünden dünyası yıkılan çocuk, konuşmakta ve kımıldamakta bile zorlanıyormuş. Victor hasarı tamir etmeye uğraşıyor hâlâ.

Bu kadını iki küçük çocukla tek başına bırakıyorum. Onlarla çoğu zaman tek başına ilgilenmek zorunda kalacak. Varlığım meşum da olsa içini rahatlatıyordu belki de. Artık bir yandan çalışırken çocuklara giysi alacak, onları besleyecek, hastalandıklarında bakacak. Eminim erkekler ne işe yarar diye soracak kendine, şimdiye kadar sormadıysa. Bugünlerde faydalı bir işlevleri var mı? Kadınları hamile bırakıyorlar. Da-

ha sonra arada sırada para gönderebiliyorlar. Babalar başka ne yapabilir? Babamın kendine sormak zorunda kaldığı bir soru değildi bu. O zamanlar baba olmak mesele değildi. İsteklerini dayatmak, rehberlik etmek, disiplin aşılamak ve çocuklarının keyfini çıkarmak için vardı. Ona saygı duymak, onun bakış açısıyla bakmak zorundaydık. Büyüyünce onun gibi ama daha kalifiye olabilirsek şanslı olacaktık. İyi bir adamdı. Kaçmadı, belki aklından geçirmiş olsa da.

Kanepenin arkasındaki battaniyeyi çekip oğlumun üstüne örtüyorum.

Çocuk bazen beni tekmeliyor, çimdikliyor, tırnaklarıyla yüzümü çiziyor ve ısırmaya kalkıyor. Bana "büyük koca kabadayı" diyor. Azarlarsam hıçkırarak ağlıyor. Kızarsam nefesini tutuyor ve sadece inleyebiliyor, sanki canını almışım gibi. O zaman suçluluk duyuyorum; en çok sevdiği adamın ona düşman kesilmesi fikrine katlanamıyorum. Birbirimize ihtiyacımız var, kabadayıyla çocuk olarak. Birkaç günlüğüne seyahate ya da eğlenmeye gitsem, sokaklarda ve restoranlarda oğullarım yaşında erkek çocuklar görünce ayrılığın paniğine kapılıyor, neden kendi evlatlarımın yanında olmadığımı anlayamıyorum. Geri dönünce ne kadar değiştiklerini görüyorum. Bir anlarını bile kaçırmak istemiyorum. Sırf gelecekleri uğruna değil, şimdileri için de, şu an için, ki aslında tek var olan budur.

Uykuya dalmadan önce hep onları düşünüyorum. Şimdiyse gidiyorum.

Ama Susan'la birlikte çocukların yanındayken, normalden daha huzursuz oluyorlar, sanki öfkelerimiz bulaşıcıymış gibi. Bizim adımıza ağlıyorlar. Belki de birlikte yaşamayı sürdürsek kaçma hayalleri kuracaklar. Susan küçük çocuğu "birini görmeye" göndermek istedi. Anne babalar delirdiklerinde çocuklarını psikiyatrlara gönderirler, dedim ona.

"Deliren sensin," dedi. "Abuk sabuk teorilerin var."
Hoşça kal kaltak.
Ama yüzleşmem gereken bir şey daha var.

Ben gidince Susan'ın da ortadan kaybolmasını istiyorum. Birbirimizi pek sevmiyor olabiliriz, ama kıskançlık kalır. Hayatımı yaşıyorum, ama onun kendi hayatını yaşamasını istemiyorum. Bu iş bittiğinde -diyelim ki on sekiz ay geçtiğinde, ki geçeceği kesin- bu evde başka bir erkek olabilir. Şimdi oturduğum yerde oturabilir. Oğullarım kâbus görürlerse ona gidecekler. Çocuklar henüz bizler gibi yaşamayı bilmediklerinden, sevgi konusunda çokeşlilikleri meşhurdur. Herkesin dizine otururlar.

Uyandıklarında adam onları öpecek ve sarılacak. Onları yatırıp uyutana kadar konuşabilir de. Kuzeyli aksanı olabilir. Onları Arsenal'ı tutmaya teşvik edebilir. Veya belki de sinirlenip kafalarının arkasına şaplak vurur. O sırada ben bir yabancıya dönüşmüş halde arabada oturmuş, evden çıkmalarını bekliyor olabilirim. Çocuk bu geceyi hatırlamayacak bile. İkisi de anne babalarının birlikte hallerini hatırlamayacaklar. Bunların hiçbirini hatırlamayacaklar, bense asla unutmayacağım. Susan onları hep benden daha iyi tanıyacak.

Yine de umarım kendine zengin birini bulur. Kapısında kuyruk olmalarını istediğimden değil ya. Yine de en tuhaf insanlar bile yatacak, hatta evlenecek birilerini buluyorlar. Joe Orton'un dediği gibi: "Evlilik kimseyi dışlamaz, ucubeleri bile."

Terapist, çocukları da terk ediyorsun, kendini kandırma, deyip durdu. Hayır hayır, Susan'ı terk ediyorum, diye haykırmak istedim. Ama çocukları birlikte yaptık; birbirimize güve-

nebileceğimizi ve emniyette olacağımızı farz etmekti bu, ki bu inancı çiğnemiş olacağım.

Bazen çocuklar için üzülüyorum, burada onunla kalmak zorunda olacakları için. Ben kaçabilirim, ama onlar kaçamazlar.

Çocuk mışıl mışıl uyuyor. Rüyalarını dinlemeyi, onunla irdelemeyi seviyorum. Susan, olduğum gibi davranmayışımı hor görüyle karşılıyor.

Artık uyumalıyım. Ama yatağa gitmek istemiyorum. Geldiğinizde uyanmayan bir kadının yanında karanlıkta soyunmaktan daha moral bozucu çok az şey vardır.

Genellikle eve gitme düşüncesi beynime kan hücum ettiriyor; kulaklarımda ve gözlerimde baskı oluyor, kafatasım fazla hava basılmış bir araba lastiği gibi şişiyor sanki. Pis bir bara gidip bir sandalyeye oturabilir ya da birinin evine gidip karısını elleyebilirim. Bir gece bir akşam yemeği partisine geç vakitte gitmiştim. Her zamanki gibi kadınlar işten, erkeklerse çocuklardan bahsediyorlardı. Yerime oturunca, içmekten başka yapacak şeyim olmadığını görmüştüm. Tanışım olan orta yaşlı bir adam, güzel kesim saçlı kafasını masaya koyunca ortalık şenlenmeye başlamıştı. Terk ettiği karısı adama çocuklarını göstermeyi reddediyormuş. Adam karısının çocukları kendisine düşman ettiğine inanıyordu. Kadın, adamın bütün parasını vererek aldığı evi satmayı da reddediyormuş. Mahkemelik olmuşlar. Tanışım bütün bunlara değip değmediğini merak ettiğini söyledi, yanında yeni ve genç kız arkadaşı otururken.

Kız arkadaşı, çocukların romantizmi öldürmesine göz yumduğu karşılığını verdi adama. İstediği şeyin o olduğunu, adamın sevmediği bir kadından peydahladığı çocuklar olmadığını söyledi. Masadaki, karılarını en son boşandıktan sonra duruşma kapısında görmüş olan diğer asık suratlı adamlar

homurdanarak kafa salladılar. Sonra kız kalkıp gitti. Keşke peşinden koşsaydım. Ağlamaklı tanışım, sahip olduklarının çoğundan o kız uğruna vazgeçtiğini söyledi. Ama birkaç ay sonra birbirlerinden pek hoşlanmadıklarını fark etmişler. Hatta kız adamın bir kulağını koparmaya kalkmış. Artık geri dönüş yoktu... geri dönülecek elle tutulur bir şey yoktu.

İnsan bir düzüşme uğruna neler yapıyor, diye mırıldandım. Diğer erkekler güldüler. Ama o civelek kızın, sevgilisi ağlarken evin kedisini okşamasını izlediğimde, ne müthiş bir düzüşme olmuştur kimbilir diye düşündüm. Masada böyle bir ikilemin etiği üstüne bir tartışma çıktı. Ama benim tek düşünebildiğim, insanın bazı düzüşmeler uğruna partnerinin ve çocuklarının buzlu bir denizde boğulmalarına göz yumabileceğiydi. Bir kez boşalmak için krallığımı veririm. Kadınların özellikle bu konuda çok inatçı olduklarını fark ettim. Birini istediler mi kimse onları durduramaz.

Oğlum, belki bir gün sana bunlardan bir kısmını açıklarım, çünkü belki bir gün bunları anlayabilirim.

Bir elimle başının arkasından, diğeriyle sırtından tutarak - gözleri kapalı ve ağzı açık- onu yatağa taşıyorum. Ama tam onu yatıracakken tuhaf bir hisse kapılıyorum. Bazen aynaya bakınca kaç yaşında olduğunuzu hatırlayamazsınız. On iki veya on sekiz yaşında birinin size baktığını görmeyi beklersiniz nedense. Şimdi kendime bakıyormuşum gibi geliyor. O benim, ben de o; ikimiz de birbirimizin parçasıyız, ama bu dünyada ayrıyız. Şimdi kucağımda kendimi taşıyorum.

Onu yatırıp üstünü örtüyorum.

Yanında bir daha yatabilecek miyim diye merak ediyorum. Katır gibi tekme atar ve beklenmedik zamanlarda saçıma kusmak gibi bir huyu vardır. Ama yüzümü bir sevgili gibi sevip

okşayabilir. İnce sesiyle söylediği sevgi sözcükleri bana Tanrı'nın nefesi gibi geliyor.

Usulca merdiveni iniyorum. Ceketimi giyiyorum. Anahtarlarımı buluyorum. Kapıya gidip açıyorum. Evden çıkıyorum. Dışarısı karanlık ve soğuk. Üstüme taze bir rüzgâr vuruyor. Beni canlandırıyor.

Git. Gitmelisin.

Gemi azıya alıyorum.

Karanlığa girebilir ve bir daha asla çıkamayacağınızdan korkabilirsiniz.

Bu ölü vakit olmalı, gecenin en koyu zamanı. Ortalıkta kımıldayan bir canlı yok gibi, ben de dahil.

Dışarıda, ağaçların karanlık yaprakları rüzgârda yüzlerce uzun ve yeşil dil misali dalgalanıyor, dallar bana vuruyor.

Bir esrarlı sigara saracağım, becerebilirsem. Bu ot berbat kokuyor. Su dökülmüş kamp ateşi gibi, diyor Susan. Özellikle tütünsüz içersem.

Arka bahçedeki bitkilerin büyümesini izlemek hoşuma gidiyor. Akşamları birkaç kadeh içkiden sonra eve geldiğimde ve ön kapıyı kapamaktan başka çarem kalmadığında, ev hapsindeymişim gibi sabaha kadar bu çatının altında kalmak zorunda olduğumu bilirken, yapmaktan hoşlandığım birkaç şeyden biri bahçeye çıkmaktır. Orada uyuşturucu bitkilerimi sularım. En küçük oğlum, üstünde bebek giysileriyle ve keçe terlikleriyle arkamda durarak, su borusunu çekiştirir.

Arada sırada birkaç yaprak koparıp gazete kâğıdıyla sararak kazanın üstünde kuruturum. Buzdolabında Ecstacy, LSD ve eski bir şişe dolusu amil nitrat bulunduruyorum. Bir ara her gün "E" alırdım, kahvaltıdan itibaren. Kendimi daha kö-

tü hissettiriyordu ve bunun farkındaydım. Yine de kullanmayı kesmedim. Uyuşturucuları en gündelik ortamlarda almayı yeğlemişimdir hep; mesela anne babamla akşam yemeğindeyken. Hâlâ bazen veli toplantısına en son favori takımımla ve LSD alarak giderim. O aylık toplantıların bir Purple Haze hapıyla ilginçleştiğini keşfettim. Gizlilikten hoşlanıyorum, bir de riske girmekten belki.

Nina benimle dalga geçer, uyuşturucuya yaklaşımımın eski bir dönemden kalma olduğunu söylerdi. Doğru, ben büyürken uyuşturucular benliğin içine yapılan bir yolculuğun yakıtıydılar. Ayrıca beni daha tehlikeli ve isyankâr, hatta edebi bir dünyaya soktular: De Quincey, Baudelaire, Huxley. Nina içinse uyuşturucu demek kirlilik, hapishane ve aşırı doz demekti. Onu güvende tutan -güvendeyse tabii-, iğne korkusu olmuştu.

İnce çizgili takımı boş vermeye karar verdim. Çantamda buruşur. Hem orada asacak yer yok. Lennon fotoğrafını mutlaka almalıyım. Ama çocukların da alacak bir fotoğrafını bulmalıyım.

Susan'ın masasına gidiyorum. Üstü kâğıtlarıyla kaplı. Onu azarlayıp sonra da çekip gitmemi sağlayabilecek, yakın tarihli bir ihanet kanıtı bulma umuduyla cüzdanını kapıp açıyorum. Birbirimize sarılmış haldeki bir fotoğrafımızı buluyorum o kadar.

Çekmecelerde bir sürü fotoğraf var. Büyük oğlumun birkaç günlükkenki bir fotoğrafını seçiyorum. Onu hastanede yıkıyorum, başı avucumda. Kaburgalarına ve buruşuk yüzüne ilk kez su serperken yüzüm ciddi ve dikkatli. O zamanlar Karen'la görüşüyordum. Susan'a el sallayarak hastaneden çıkıp, babasının bize bıraktığı şampanyayı yanıma alarak Karen'la birlikte yatakta içmiştim. Susan geçen gün bundan bahsetti.

"Hastaneden beni öpmeden çıkmanı asla unutmayacağım. İlk çocuğumuz doğmuştu ve sen beni öpmedin bile. Neyse, en azından çocukları seviyorsun. Gittiğinde."

"Gittiğimde?"

"Seyahat. Çocuklar seni sorup duruyorlar. Sabahları ilk sözleri 'Babamız bugün geliyor mu?' oluyor."

Fotoğrafı cebime koyuyorum.

Eski zamanların hatırına Susan'ın günlüğüne bakıyorum. Tozlanmış. Düzenli olarak günlük tutmuyor; okumamı istediği şeyleri yazıyor o kadar. Üç yıl önce, sevgilisi hakkında yazdığı pasaja bakıyorum. Roma'ya onu ziyarete gidip gitmemek konusunda kararsız olduğu yazılı. Yalan söylediğini anlamış ve giderse memnun olacağımı söylemiştim. Onu terk etmeye fırsat kolluyordum hep.

Kanepedeki yerime geri dönüyorum. Bu esrarlı sigaradan biraz daha içeceğim, kendimi kamu davasına çıkarılmışım gibi hissettirse de.

"İşte buradasın."

Başımı kaldırıyorum. Gözlerimi kaçırıyorum. Tekrar bakıyorum. Susan merdivenin dibinde duruyor, beyaz tişörtü ve beyaz terlikleriyle. Yüzü kırışıklı ve şişmiş.

Öyle beyaz görünüyor ki, üstüne yazı yazabilirim.

Bir keresinde, gençlerin bulunduğu bir partiden çıkıp sabahın dördünde eve dönerken, annemin alt katta beklediğini görmüştüm. Üstünde etekleri yerleri süpüren lekeli sabahlığı vardı. Yere gençlik fotoğrafları saçılmıştı. O eski resimlerde hantal ve zeki görünüyordu. Saçı benimki kadar uzundu. Sandaletleri ve çiçekli bir elbisesi vardı. Kravatlı adamlarla poz vermişti; hiçbiri babam değildi.

***

Susan dalgın bakışlarımı izlemiş olmalı. Ne kadar zamandır acaba?

Nina'yla restoranlarda ve partilerde, açılışlarda ve sergilerde konuşmayı severdim. Oturup onun tablolara bakmasını izlerdim. Onu Londra'da gezdirirken, hazzından haz alırdım. O olmasa dışarı çıkmazdım. Hep el ele olurduk. Nerede olursak olalım sığınağım, ışığımdı o. Ama bu yeni hazlar onu tanıdık bir dünyadan koparıp, ürkütücü bir başka dünyanın içine itmişti. Bazen onu sıkboğaz ediyordum. Yanında fazla zaman geçiriyordum, bunun farkındaydım. Hepimiz sevgi isteriz, ama kendimizi kaybetmek istemeyiz.

Asif sınav kâğıtları okuyordu. Etrafında alfabetik sırayla dizilmiş felsefe, eğitim ve çocuk gelişimi kitapları vardı. Masasında karısıyla çocuklarının fotoğrafları duruyordu. Bu ikindi vakti beni çalışma odasının kapısında görünce -Najma arkamda kaygıyla duruyordu- kaygılandı. Belki de gergin görünüyordum, veya daha kötü.

"Çocuklar iyi mi?" oldu ilk sorusu.

"Evet, evet."

Rahatladı.

Sonra el sıkıştık.

"Ya seninkiler?" dedim.

"İyiler, Tanrı'ya şükür."

Najma gözlerinde meydan okur bir ifadeyle, "Ya Susan?" dedi.

"İyi. O da iyi."

Asif bana merakla baktı. Huzurunu bozmaktan hoşlanmamıştım. Neden geldiğimi bile bilmiyordum. Sabahtan beri sokaklarda yürüyordum. Sonra bir taksi çevirip şoföre

Asif'in adresini vermiştim. Belki de Victor yeni hedonist olduğundan, karşıt bakış açısını hissetmeye ihtiyacım vardı.

"Seninle konuşabilir miyim?" dedim.

Najma gönülsüzce yanımızdan ayrıldı. Asif terliklerini çıkarıp sokak ayakkabılarını giydi. Tombullaşmakta olduğunu fark ettim. Ayrıca göbeğinin etrafında gergin duran yeleği onu daha yaşlı, vakur ve saygın gösteriyordu.

Bahçesinde yürüdük. Limonlukta bir hasır sandalyede kitap okuyan Najma'ya bakıp durduğunu fark ettim. Najma şimdiden beni suçlamaya başlamış gibi geldi.

"Evde durum çok kötü," dedim. "Susan yumuşak başlı olmamı istiyor. Yumuşak başlı olamam. Birbirimiz için hiçbir şey yapamayız. Gerçek bu. Ayrılmaya karar verdim."

"Bütün çiftlerin birbirinden soğuduğu olur," dedi Asif. "Najma'yla ben bile..."

"Ama hatırlıyorum," dedim birden gülerek.

"Ne?"

"Kahvaltıda omlet yerken. Havuza gitmeden önce... geçen sene İtalya'da tatildeyken. Susan'la ben saatlerce birbirimize medeni davranırdık. Ama siz ikiniz. Hiç konuşmazdınız. Hınçlıydınız. Benimle kafeye gidip langırt oynamak, Najma'dan uzaklaşmak için sabırsızlanıyordun."

"Haklısın. Onunla bazen... anlaşmazlıklarımız oluyor." Sonra "Çabucak pes etmek kolaydır," dedi. "Ne acelen var ki? Biraz bekle bakalım. Neler olacak bir gör. Yalvarırım bir sene bekle."

"Bir hafta bile bekleyemem. Hatta sabah gidiyorum."

"Ciddi olamazsın. Bizim yaşımızda bir yıl nedir ki? O kız yüzünden mi?"

Omuz silktim. "Onu görmüyorum. Onu kaybettim."

"İyi ama... titriyorsun." Kolunu omzuma attı. "İyi ama bir şekilde peşinden koşmuyor musun?"

"Ense tüylerini görsem hemen peşinden giderim. Yeni bir hayatın başlangıcı olur bu."

"Tüylerini mi?"

"Elbette."

"Bizim yaşımızda erkeklerin bu kadar romantik olabileceğini sanmazdım."

"Asif, insan her yaşta yoğun hisler duyabilir," dedim.

"Keşke onunla hiç tanışmasaydın!" dedi hor görüyle.

"Neden bunu gülünç bulmakta ısrarlısın?"

"Saygı duyduğum, bazı açılardan yiğit ve sadık -bazı açılardansa dik kafalı- bir adamın böyle tutkuların peşinden koşması hiç hoşuma gitmiyor belki de. Ama sen çoğu insanın aksine hazzın peşinden koşmayı kaldırabilirsin herhalde. Bunu yapıyorsun da."

"Evet, ama düşünecek daha önemli şeyler de var biliyorum... iç siyaset filan."

Alaycılığım onu susturuyor.

Çocukları etrafta koşturuyorlar. Çocuklarımı soruyorlar. Evde olduklarını söylüyorum. Civardaki bahçelerden başka çocukların sesleri yükseliyor. Çocuklar yan bahçe kapısına geliyorlar.

Çocuklar gibi ben de hayatımdan memnun olabilsem, sürekli halimden, bugünden, gelecek haftadan, gelecek yıldan kaygılanmasam. Ama on dört yaşımdan beri; annemle babama karşı kumpas kurduğumdan, niyetlendiğim şekilde kaçmak yerine fırsat kollayarak hazırlık yapıp, günün birinde hazır olacağımı bilerek beklemeye başladığımdan beri, geleceği bir hedef olarak görmeye ihtiyaç duydum. Her gün bir çeşit ilerleme ya da biriktirme yaşamam gerekiyordu. Gevşekliğe, yeterince yoğunluk olmayışına katlanamıyorum. Ama dingin bir dönem hoşuma gider. Böyle bir dönem yaşamayı planlıyorum, uzun vadede.

"Çok dalgınsın," dedi Asif. "Kendine bakmayı seversin bilirim, ama tıraş bile olmamışsın. Kız arkadaşının tüylerini şimdilik bir kenara bırakalım... saçlarını yukarı doğru tarıyor gibisin."

Gülüyor ama bir şey demiyorum.

Bir sessizlikten sonra, "Kararlı mısın?" diyor.

"Sanırım."

"Tek kişilik iç karartıcı bir odada kalmanı istemiyorum. İstersen bir süre burada kalabilirsin. Hem çocuklar da görüşürler."

"Çok iyisin Asif. Sağ ol. Ama ailemi terk ettikten sonra seninkiyle birlikte yaşayamam."

"Fazla sürmez."

"Efendim?"

"Birkaç gün düşününce dönmeye karar verirsin. Çocuklarını özlemeye hazır değilsin. Onları terk etmenin... nasıl bir his olacağını bildiğini sanmıyorum. Üzülecekler, değil mi?"

O anda az kalsın dizlerim çözülüyordu.

"Buna katlanmak zorunda kalacağımı biliyorum," dedim.

"Şu yeni kız için, eğitimsiz eğitimlilerden demiştin. Susan sert biri olabilir, ama zekidir. Onunla konuşmak hep hoşuma gitmiştir. Senin de bir zamanlar onu seçmiş olmanın bir sebebi vardı mutlaka."

"Fikrimi değiştiremez miyim? İnsanlar birbirlerinden sürü halinde kaçıyorlarsa, başka insanlara koştukları için yapıyorlar bunu."

"Hepimiz daha fazlasını arzularız. Asla tatmin olmayız. Bilgelik, sahip olduklarımızın değerini bilmektir. Her gün, biraz talihliysek ve çocuklarımız bize gülümsüyorlarsa veya bir kez olsun sözümüzü dinliyorlarsa, kendimizi şanslı saymalıyız."

"Şevkim kırıldı. Mutsuz bir ilişki hayatın geri kalanından soyutlanamaz. Diğer her şeye yansır, bulaşır... delinmiş bir benzin varili gibi." Ona baktım. "Her şeyi bırakıp gitmeyi düşündüğün olmadı mı hiç?"

Birlikte Najma'ya baktık.

"Bunu neden soruyorsun?" dedi bezgince. "Günün birinde farklı bir yanıt vereceğimi ve o zaman haklı çıkacağını mı düşünüyorsun?"

"Hangi konuda Asif?"

"İnsanın sorumlulukları olmadığı konusunda." İç geçirdi, devam etti: "Kusura bakma. Modern biri gibi davranıyorsun herhalde."

"Ortalıkta yeni bir huzursuzluğun kol gezdiğini söyleyebilirim."

"Evet, yıllardır aynı kişiyi sevdiğim ve gizlice kaçış planı hazırlamadığım için kendimi eşsiz hissediyorum. Ama burayı cidden seviyorum. Her gün bir şeyler inşa ediliyor. Çoğalma var. Burası olmasa sokaklarda dolaşan, gidecek yeri olmayan bir adam olurdum o kadar."

"Evde hiç hareket yok."

"Gerçek sevgide pek hareket olmaz. Dönüp durursun, ama giderek daha ileri gidersin. İnandığın hiçbir şey yok mu senin? Yoksa erdem senin için son çare mi?"

Ona ne diyebilirdim ki? Genç insanlar sıkıcı inanışlarla doludur. Ben neden farklı olayım ki? Gerçi düşününce aklıma inandığım pek bir şey gelmiyor. Öyle bir hale geldik ki, iki bin yıllık Hıristiyan uygarlığından sonra karşıma dini bütün biri çıkarsa -neyse ki bugünlerde pek çıkmıyor-, zihinsel özürlü olduğunu ve muhtemelen terapi görmesi gerektiğini düşünüyorum.

Şöyle diyebilirdim: Bireyselliğe, duyumculuğa ve yaratıcı avareliğe inanırım. İnsanoğlunun hayal gücünü severim: İn-

celiğini, kaba ve agresif enerjisini, derinliğini, maddi dünyayı sanata dönüştürebilme gücünü. Erkeklerle kadınların yarattığı şeyleri severim. Bunu dünyadaki diğer her şeye yeğlerim, aşk ve kadın vücutları dışında, ki bu ikisi yaşamaya değer her şeyin özüdürler.

Ama Asif zeki biri. Fazla bencilce laflar ederek kendimi utandırmak istemiyorum... aileden daha bencilce bir kurum pek aklıma gelmese de. Belki de fanatik bir şüpheci oluyorum.

Şimdi kıkırdıyorum herhalde. Beni kaçık gibi görmesin diye hemen konuşacağım.

"Benim de fikirlerim var," diyorum. "Ama önemli değiller. Her gün değişirler. Fikir sahibi olmamak rahatlatıcıdır hep, özellikle de kültürel ve politik meselelerde. Ama bu konuda sorunum fazla inançlı olmak."

"Neye inanç?"

"Yakınlık ihtimaline. Aşka."

Neredeyse kahkahayı basacaktı. "Kadınları hep sevmişsindir," dedi. "Büyüyüp de bundan kurtulamadın gitti."

"Ama hoşlar. Fark etmedin mi?"

"Başka bir kadınla tanışsan?"

"Bunu mu öneriyorsun?"

"Sık sık seyahat ediyorsun. Sürekli Amerika'dasın, edebiyatı..."

"Ayağa düşürüyorum."

"Eline fırsatlar geçiyordur mutlaka. İçindeki ihtiyacı bastırabilir."

"Bir süreliğine bastırıyor, evet. Ama ihtiyacın ne olduğuna ve karşılanıp karşılanamayacağına bağlı tamamen. Veya kendini yenileyip yenilemediğine ve ne yoğunlukta geri geldiğine. Her neyse, sen böyle bir şey yapmazdın."

"Unutma ki ben bir öğretmenim," dedi.

"Biliyorum. Ne ilgisi var?"

"Öğretmek zor iştir bilirsin. Çocuklar depresyondaysa daha da zordur. Sınıfta harabeler görürüm. Dışlanmışlar. Hayatın yıkık tarafı."

Çay ikram etti.

Daha fazla kalamazdım. Eve gitme, çocuklarımı yıkama, Susan'ı görme ve eşyalarımı toplama vaktiydi. Hayatın yıkık tarafına katkıda bulunmalıydım.

"Yaptığım en kötü, ama bir yandan da en iyi şeydi," diyor Victor. "Gittikten sonra iki yıl boyunca affedilmez bir şey yaptığımı hissettim. Yaptığım şey yüzünden yakınlarda bir yerlerde insanların -karımla çocuklarımın- acı çektiklerini biliyordum. Yine de..."

Devam ediyor: "Sosislerimle ve patates kızartmalarımla, özellikle de sulu soğan turşumla dalga geçebilirsin. Ama düşünsene, arkadaşlarımızla tanışlarımızdan kaçı partnerlerini terk ettikten sonra geri dönmek istediler ki? Kaçı o zamana geri dönebilseler partnerlerini terk etmeyeceklerini söylediler?"

"Sorun ne? Hastalandılar mı? Uyandılar mı?"

"Hayır," diyor Susan.

Susan hem hasta hem de uyanmış görünüyor.

Merdivenin dibinden bana doğru yürüyor, kollarını açarak.

"Sarıl bana. Kolların kıskaç gibiymiş gibi değil. Ellerinle dokun bana."

Büyük oğlumun, "Neden ellerimiz var?" deyişi geliyor aklıma.

"İşte buradayım," diyorum.

"Evet. Tanrı'ya şükür. Sarıl bana."

Onu öpüyor, ellerimi vücudunda gezdiriyorum. Tişörtü yukarı sıyrılıyor. İster istemez göğsüne dokunuyorum. Elimi aşağı uzatıyorum. Kasık tüyleri Nina'nınkiler kadar gür ve yumuşak değil. Ama onu şimdi buracıkta, yerde düzmeme izin verirse gitmem. Bir yıl daha sorumluluklarıma katlanmaya razı olurum. Sabah gidemeyecek kadar yorgun olurum zaten. Buzluktan bir çiroz çıkarıp güzel bir kahvaltı hazırlar ve rahatlamış bir şekilde iç geçiririm. Mutlu sonları severim.

"Kötü bir rüya gördüm," diyor. "Burada yoktun. Sonra uyandım, cidden yoktun. Gitmeyeceksin, değil mi?"

"Bunu nereden çıkardın?"

"Bilmiyorum, bilmiyorum."

"Her şey yolunda," diyorum. "Sakin ol. Sana masaj yapayım."

"Hayır, sağ ol. Masaj yapmayı bilmiyorsun. Fazla sert yapıyorsun."

"Anlıyorum. Sen de bana hiç dokunmuyorsun."

"Buna şaşıyor musun? Şaşmıyorsun, değil mi?" diyor usulca.

Yalan söylemeyi tavsiye etmem. Bazı durumlar dışında.

Susan, beni tanısan suratıma tükürürdün. Sana her gün yalan söyledim, aldattım. Ama o kadınların tadına bakmasam, yanında bu kadar uzun süre kalmazdım. Yalanlar hepimizi korur; önemli şeylerin sürmesini sağlar. Yalan söylemek iyiliktir. Bunca yıl iyi biri olsam kim takdir edecekti ki? Tanrı mı? Yalansız bir dünya olamaz; yalana kötü gözle bakılmayan bir dünya da imkânsızdır. Ne yazık ki yalan söylemek kendimizi her şeye kadir hissettirir. Korkunç bir yalnızlığa yol açar. Burada, bu gece, kendimi senden ve herkesten ko-

parılmış hissediyorum. Demek ki gerçeği söylemenin nihai bir değeri olmalı, ta ki başka bir nihai değer olan haz ile çatışana dek, ki bu noktada çatışma çıkar elbette.

Susan uyanmaya başlıyor.

"Burada ne yapıyorsun? Neden yatakta değilsin?"

"İşlerim vardı."

"Bu saatte mi?"

"Uyuyamadım."

"Neden? Canını sıkan ne? Normalde uyurgezer gibisindir." Yüzümü inceliyor. "Sigara kokuyorsun, bir de o iğrenç ottan içmişsin. Saçın ıslak. Dışarı mı çıktın? Nereye gittin? Kiminle görüştün?"

Parmakları yanaklarımda.

"Ah."

"Bu ne? Yüzüne ne oldu? Dur..."

Işığı açmaya gidiyor. Öyle uykulu ki, yolda tökezleyip masaya çarpıyor.

Seni tutayım.

Bu gece sokaklar sidik kokuyor. Süpermarketlerin önüne kamyonlar park edilmiş. Adamlar yan kapılardan içeri konteynerler sokuyorlar. Gençler dışarı çıkmış, bir yerlere gidiyorlar.

Yedi yıl önce, Susan'la bir yıllığına ayrıldığımız ve yabancılardan heyecan duyabildiğim zamanlarda; bu barları, pazarda incik boncuk satan kızları, müzik gruplarındaki insanları, yolculuk eden çocukları bilirdim. Beklenmedik şeylere ayıracak vaktim vardı.

Bu gece, çocuğun bezini değiştirdikten, yatağına geri yatırdıktan ve sebebini bilmeden arabaya atlayıp bu bara geldikten sonra, gördüğüm tek şey sıkış tıkış duran, tuhaf ve

ucuz giysiler giymiş, yaşlanmakta olan düzinelerce genç insan. Hiçbirini tanımıyorum. Şimdiki arkadaşlarımla ancak randevulaşarak görüşüyorum, dişçiden randevu alır gibi. Benden beş yaş büyük olan Victor böyle bir yere hayatta gelmez zaten; gerçi dansa başladı. Kulüplere gidiyor, bazen tek başına; tuhaf, kendine özgü hareketler yapmaya başlıyor, Terpsichore* misali. Kısa sürede etrafı boşalıyor. Özgün tarzından mı, yoksa insanlar onu işten kaytarmış bir polis sandıkları için mi, emin değilim.

"Salak durumuna düşmek umurumda değil," diyor. "Ama şık gençler çok küstah olabiliyor."

Barın önünde, dizlerine kadar inen paltolar, şalvar pantolonlar ve kayık gibi tenis ayakkabıları giymiş adamlar duruyor. Torbacıların hep uzun süre hiçbir şey yapmadan durup, sonra ansızın hızla yürümeye başlamaları ne tuhaf. Bu gece hepsinin birden başı mı ağrıyor acaba; Munch'un *Çığlık* tablosundaki gibi başlarını tutmuş, cep telefonlarıyla konuşuyorlar. Eskiden çeşitli uyuşturucuların fiyatlarını sorardım. Şimdiyse o adamlara ne olacağını ve neden paralarını böyle giysilere harcadıklarını merak ediyorum. Ama onlar da beni saygıdeğer bulmaz eminim.

Barda tanıdık birini gördüm. Bir ara birkaç hafta boyunca her gün görüştüğüm, artık çocuk olmayan bir çocuk. Sosyalist dönemimde o çocuğun talihsizliklerini uzun uzun dinlemiş ve ona böyle acı çektiren topluma lanet etmiştim. Canlı, zeki, bir sürü sokak macerası yaşamış, ama ruhundaki yaraların gözü peklik numarasını iyice dokunaklı kıldığı biriydi. Barda karşıma dikilip yağ çekmeye başladı, bir Kızılderili yerleşim bölgesinde yaşamaya gitmek için bin pound talep etti.

---

* Müzik ve dans perisi.

Onun dinledikten sonra, "Başlarında yeterince bela vardır, bir de sana ihtiyaçları olduğunu sanmıyorum," dedim.

Onu kenara iterek geçip gitmeye çalışıyorum, ama elimi tutuyor.

"Bir insana yardım edebilecek durumdasın," diyor en sefil haline bürünerek. "Ruhundaki iyilik..."

Sözünü kesiyorum: "Şunu söylersen parayı veririm. Baban nerede? Neden evde, onun yanında değilsin?"

Bana bakıyor.

"Cevap ver!" diyorum.

"Ne aldın sen ha?"

Çekip gidiyor.

Sokağa çıkıyorum. Burada rahatça el kol hareketleri yapıp bağırmaya başlayabilirim, çünkü bu adamlardan bir kısmının babalarını tanımadıklarına inanıyorum. Bütün babalar nereye gittiler? Eskiden bir ara babalar savaşa gitmişlerdi; döndüklerinde -bazıları dönmüştü- tanınmaz haldeydiler. Ama babalar hâlâ kaçıp gidiyorlar ve döndüklerinde -bazıları dönüyor- tanınmaz halde oluyorlar. Çocuklarını düşünüyorlar mı? Yapacak daha iyi ne işleri var? Annelere dönüşen kadınlarından mı kaçıyorlar? Annelerin terk edilmelerini zorunlu kılan ne? Babalar nerede saklanıyor ve ne yapıyorlar?

Birileri biliyor olmalı. Birilerine sormalıyım. Kendime sormalıyım.

Arabama koşuyorum. Bu gece gitmem gereken bir yer daha var.

Victor, Nina'yı öpüp, ona sarılıp dururdu. Ona sert davranırdı, ama aslında şaşkının teki olduğunu anlayan Nina onu ürkütmemeye özen gösterdi.

Bir gece Victor evine yeni uyuşturucular getirmişti. O bil-

mediğimiz bir yerde kaybolunca, Nina'yla sevişmeye başlamıştık. Victor yanımıza, yatağa girdi. Yapmak istediğim şeyden nasıl da pişmanlık duydum... Nina'yı zihnimde küçültmek istemiştim. Özel biri olmazsa ona karşı hissettiğim şey de bu kadar yoğun olmayacaktı.

"Bunu neden yaptın?" diye sordum Victor'a.

"Gülüyordunuz. Keyifliydiniz."

Nina'yı nasıl mutlu edeceğimi bilmiyordum. Ona yemek pişirebilirdim; müzik eşliğinde yıkayıp masaj yapabilirdim. Yemin ederim ki onu sevebilir, koruyabilir, destek olabilirdim.

Bana güveniyordu, ama cesareti kırılmaya başlamıştı.

Victor'a, "Beni terk edip duruyor," demiş. "Ona ne zaman alışsam ya evine gidiyor, ya da daha kötüsü tatile. Umudumu kaybetmeye başladım. Boğulacak gibi oluyorum. Neyi beklediğimi bile bilmiyorum."

Benimle bir süre görüşemeyeceğini söyledi bana. Araya mesafe koymaya ihtiyacı varmış. Victor'a ona göz kulak olmasını söyledim. Aklında kalmak için her gün arattırdım. Bir gün, zalim ve hınçlı bir ruh halindeyken, Victor'a ben ortalıkta olmazsam Nina'yla çıkıp çıkmayacağını sordum.

Bir-iki hafta görüştüler sanırım. Sormadım. Zaten Victor'la konuşmak istemiyordum; Susan ve çocuklarla birlikte seyahatteydim. Sonra Victor aradı. Nina ona bir daha kendisini aramamasını söylemiş. Victor'la dostluğumuza devam ettik. Nina hakkında konuşmadık. Onu kısa sürede unutacağımı düşündüm.

"İçmek için bir bara gittim. Kalabalıktı. Çıkıp biraz yürüyeyim dedim. Sonra bir kulüp gördüm. Girip etrafa bakındım."

"Bir kulüp gördün ha?"

"Evet," diyorum, "sokakta kuyruk vardı."

"Neden oraya girdin?"

"Bilmiyorum. Eskiden hoşuma gidecek bir şeydi herhalde."

"Anlık kararlardan hoşlanmazsın sen," diyor Susan. "Gömleğin nerede? Üstünde gömlek yok muydu?"

"Tanrım, evet, haklısın," diyorum. "Bir şeyleri kaybetmek amma kolay!"

Bana bakakalıyor.

Barda Victor'ı bulamayınca ve sokaklar hatırladığımdan daha tehlikeli görününce, arabaya atlayıp Nina'nın eskiden bir oda tuttuğu eve gidiyorum. Birkaç ay önce oraya defalarca gitmiştim; Nina, Londra'ya taşınınca -bana daha yakın olmak için taşındığını itiraf etmişti-. Fantezisi hemen yan sokağımda oturmakmış.

Mutfak ya bir eğlence sonrası dinlenen, ya da eğlenmeye hazırlanan gençlerle dolu olurdu hep. Nina'nın yer yatağını anımsıyorum; bir Kızılderili battaniyesi; şiir kitapları; kasetler ve Noel'i genç kadınlar için heyecanlı kılan mumlar.

"Niye burada kalıyorum bilmem," demişti, ben bir yataktan sürünerek çıkıp başka bir yatağa geri dönerken. "Seninle olmalıyım. Sonsuza kadar kalamaz mısın, veya en azından bu gecelik?"

Ona bakmıştım. Yatakta çıplaktı. Pirinç tanesi gibi bembeyazdı.

"O kadar isterdim ki."

"Bak, buna daha fazla dayanabileceğimi sanmıyorum."

"Beni beklemeyecek misin?"

"Bilmiyorum."

Bu gece evin önünde dolanıyorum, pencereden bir şey görülmese de. Sonunda zili çalıyorum. Kapıya genç bir adam çıkıyor. Beni hatırlayıp hatırlamadığını soruyorum. Hatırlıyor, ama hiç sevinmiş gibi görünmüyor. Nina'ya beni kötüleyen insanlardan biri miydi acaba?

"Hâlâ burada kalıyor mu?"

Bana şüpheyle bakıyor.

"Bir ara gitmişti," diyor.

"Bir ara mı?"

"Sonra döndü."

"Döndü mü? Geri mi döndü? Onu görebilir miyim? İçeride mi?"

"Hayır."

Tokadı basmamak için kendimi zor tutuyorum.

Sonunda bana Nina'nın galiba civardaki bir kulübe gittiğini söylüyor.

"Kiminle?" diyorum.

"Bir arkadaşla."

"O kulüp nerede?"

İç geçiriyor, sanki böyle şeyleri bilmem gerekirmiş gibi.

Arabayla kulübe gidiyor ve bir saat kuyrukta bekliyorum. Beni içeri almayacaklarından korkuyorum. Kapıdaki adamlara yaklaşırken gömleğimi çıkarıyorum, daha modern görünmek umuduyla. Gömleğimi yol kenarındaki bir çitin arkasına saklıyorum. Şimdi üstümde sadece tişörtle ceket var.

İçerisi disko gibi, ama karanlık, zifiri karanlık. Gençken hoşuma giden parlak ışıklar yok.

Bir sorun: Nina buradaysa bile onu göremem ki.

Hayatımın çoğunda, bu geceye dek, genç oldum. Hayatımın çoğunda, neler olduğunu bilir gibi görünen, benden büyük insanlar vardı. Şimdi neredeler? Bugünlerde, Susan'la olduğum zamanlar dışında, kim olduğumu biliyorum. Ge-

rektiğinde kendimi toplayıp az çok vakur davranabilirim. Ama bu gece kendimi kaybediyorum.

Çakmağımı yakarak kalabalığı ite kaka ilerliyorum, bir mağarada arama yaparcasına.

İnsanlar palto giyip boğazlarına kadar iliklemiş ve şapkalarının önünü indirmişler. İngiliz gençlerin meritokrat ve hicivci olduklarına şüphe yok. Hep bir dolap çevirdiklerine emin olabilirsiniz. Ama bu gece gencecik insanları uyuşturucudan sersemlemiş halde görmek öyle iç karartıcı ki. Neden diye sormak istiyorum, sanki anımsayamıyormuşum gibi. Üç yıl önce, altı ay boyunca her gece kokain çekmiştim. Sonunda kurtulmamı şansıma ve hırsıma borçluyum. Biz de bunlar kadar talepsiz zombiler miydik ve gençliğin kendi içinde bir erdem olduğuna inanıyor muyduk? Şüphesiz evet. Onların şımarıklıklarının bedelini kısmen vergilerim mi karşılıyor? Muhtemelen. Babam böyle yerlerde, kollarına atılacağı genç bir kadının peşinde şaşkın şaşkın dolanmış mıydı?

Oğullarım için korkuyorum, ama onları yarın terk etmem şart.

Çavdar Tarlasında Çocuklar'daki yetişkinler gibi oldum galiba.

Bu insanları neden kıskanıyorum? Altmışların sonlarıyla yetmişlerde bir şeylere, diğer genç insanlara ve bir tür karşıtlık hareketine ait olduğumu hissederdim cidden. İçtenliği sevmezdim; bir şeylere katılamayacak kadar beceriksizdim. Ama özlediğim bir şey var: Kendimi daha büyük bir gayeye adamak.

Çakmağımı suratlara doğru tutarken, Nina'yı görmekten korkmaya başlıyorum. Ya bir delikanlıyla birlikteyse? Ya artık beni hor görüyorsa? Bu suratların hepsi genç. Öyle yarı-kadın birine âşık olmam delilik. Olgunluğun ne tersliği var ki? Kırk yaşında biriyle ne muhabbetler -edebiyat ve hınç üstü-

ne- yapabilirdim! Victor kendi dükkânı olan ilginç bir gözlükçüden bahsetmişti. İnsanlar önemli olanın beden değil ruh olduğunu söylüyorlar!

Orta yaşlı kadınlarla tanışabileceğim bir yer biliyorum, bu saatte ayaktalarsa tabii! Beni tanıyınca varlığımdan minnet duyarlar! Kendimi adayabileceğim, daha büyük bir gaye onlar!

Onların peşine düşeceğim!

Kapıya doğru gitmeye başlıyorum -her neredeyse-, biraz telaşla. Benim için tipik bir tavır... yüzüp yüzüp kuyruğuna geldikten sonra kaçmak.

Tek başına dans eden bir kadın ilişiyor gözüme. O olmalı? Yaklaşıyorum. Hayır; aşkım değil. Pek bir şey seçemesem de, bu kadının asılmama itiraz etmeyeceği izlenimine kapılıyorum. Aldıkları uyuşturucular onları dost canlısı yapıyor anlaşılan; sanki onlarsız öyle olamıyorlarmış gibi. Belki de bütün gençlere uyuşturucu vermeli. Böyle bir ruh halindelerken, düşmekte olan bir helikopter gibi dans etmeme aldırmazlar herhalde? İnsanlar tarafından iyi karşılanmayı beklemeyi öğrenmek istiyorum.

Kadının kulağına bağırıyorum. Benimle bara geliyor. Dediklerini pek işitmiyorum. Ama evine gittiğimi hayal ediyorum. Evet derse gideceğim. Acayip bir oda; eşyaları; eskiden şehirde kaybolunca kendimi içinde bulduğum ve neler olacağını beklediğim tuhaf yerler. Sabahleyin kadının evinden çıkıp doğrudan Victor'a giderim, eve uğramadan.

O sırada yumruğu yedim. Arkadan gelmişti galiba ve vuran bir adamdı. Çakmağımın alevi ışığında kadının kaşındaki halkayı incelediğim sırada olabilir. Victor'ın ilgisini çekecek bir kadındı.

Susan yanıma oturuyor.

"Oraya dokunma, yumruk yediğim yer orası," diyorum.

"Kavga mı çıkardın?"

"Neden oldu bilmiyorum. Gençler kavgayı seviyor işte. Yarın geçer."

"Bu ne?" diye soruyor.

"John Lennon'ın imzalı bir fotoğrafı."

"Merdivende ne işi vardı?"

Susan'a şaşkınca bakıyorum. "Orada mıydı? Asacak daha iyi bir yer arıyordum galiba."

"Gece yarısı mı?"

"Uygun bir zaman gibi gelmişti."

"Çatlamış," diyor. "Camına bak." Sonra "Zavallı yüzün," diyor. "Seni yıkamamı ister misin?"

Ona bakıyorum ve, "İlgilendiğim biri var," diyorum. "Ama gitti. Korkarım gerçek bu."

"Sen mi? Seninle ilgilenen biri mi var?"

"Buna şaşırdın mı?"

"Şey, evet."

"Şaşırmana şaşırdım."

Ağlıyor.

"Seni benden alacak mı?"

"Artık sanmıyorum."

Ağzımı açıyorum. Konuşmak üzereyim.

"Ne diyeceksin?" diyor.

"Hayır. Hiçbir şey," diyorum. "Hadi gel."

Banyoda beni yıkıyor. Sonra onu yatağa geri götürüyorum, kolundan tutarak.

Yatıyoruz, sırt sırta.

Gün ışığından daha korkunç ne olabilir? Susan yatağın ucunda giyiniyor. Çocuklar şiltede zıplıyorlar. Küçük oğlan

parmaklarıyla gözümü açmaya çalışıyor. Diğeri kulağıma elma suyu döküyor, diğer kulağımdan çıkıp çıkmayacağını merak ederek. İleride bilim adamı olacak galiba.

Susan onlarla birlikte alt kata iniyor.

Her sabahki gibi sırtüstü yatıp düşünüyorum, bugün neler yapmam gerekiyor diye. Yapmam gereken şeyler neler? Nasıl hazlar tadabilirim? Sonra hatırlıyor, gözlerimi kapıyorum.

Bir süre sonra ön kapı sertçe kapanıyor ve ev sessizleşiyor. Sessizlik yoğunlaşıyor, her şeyi meşum bir yumuşaklığa bürüyor.

Kalkıp aşağı iniyorum, ama merdivenin kıvrıldığı kesimdeyken bir ses duyunca duraksıyorum. Holde Susan'ı görüyorum. İşe gitmeye hazırlanıyor. Kısa ceketini giyiyor ve bisikletini kapıya itiyor. "Akşam için bir şeyler alır mısın? Yemekte görüşürüz!" diye sesleniyor, kapıyı arkasından kaparken.

Gereğinden fazla yiyip içip düşünmeden, her şeyi elimden geldiğince çabucak yapıyorum. Tıraş olup doğru dürüst giyiniyorum. Evde dolanırken, yerde çocuklarımın gece giysilerini görüyorum. Onları alıp, koklayıp, katlayarak yataklarına koyuyorum.

Susan sıcak havalarda ayakkabılarına talk pudrası döker. Ayakkabılarını çıkarınca döşemede, halıda ayak izleri kalır. Birden kesilirler, kaybedilmiş bir iz gibi.

Biraz sonra çantamın fermuarını kapıyorum.

Doğrulup bir not çiziktiriyorum. "Sevgili Susan, bu evi terk ettim ve dönmeyeceğim. Üzgünüm ama birbirimizi mutlu edebileceğimizi sanmıyorum. Yarın konuşuruz." Hepsi bu. Sonra Susan'ın da bana bir not bıraktığını fark ediyorum. Elbiselerini kuru temizlemeciden almamı istiyor. Kü-

fürler savurarak köşedeki kuru temizlemeciye koşup giysilerini alıyor ve yatak odasına bırakıyorum.

Sonra notumu nereye bırakacağımı düşünmeye başlıyorum. Salondaki masanın üstü çiçeklerle, hediyelerle, kartpostallarla kaplı. Susan geçen hafta civardaki bir restoranda doğum gününü kutladı. Otuz beş kadar davetli vardı. Susan, üstünde yeni blucin elbisesi ve kenarları çiçek desenli hoş ayakkabılarıyla, gelen her dostunu karşılamaya koştu. Öpüşmeler, kucaklaşmalar, bağıra çağıra yapılan dedikodular oldu. Kısa süre sonra yerler kurdelelerle ve ambalaj kâğıtlarıyla kaplandı. Oturup, Susan'ın bir okul arkadaşıyla Tamla Motown albümleri eşliğinde dans etmesini izledim. Nostaljik danslar bile yaptılar. Venedik'e gidişimi hatırladım. Susan benimle Lido'daki Des Bains Oteli'nde buluşacaktı, ama kaçta geleceğini bilmiyordum. Aşağı inip onu tesadüfen lobide görmüştüm. Dönüp bakınca beni tanımıştı. Yüzü şaşkındı.

Tipim değil, ama hoşuma gidebilecek yönleri olduğuna eminim. Onu birkaç ay görmesem iyi olur, unutmak için; belki o zaman onun benden farklı olarak nasıl biri olduğunu açıkça görebilirim.

Notu masanın diğer ucuna bırakıyor, bir fincana yaslıyorum. Gelince fark etmemesi imkânsız. Şu sandalyeye oturup okuyacak. O zaman ne hissedecek, ne yapacak merak ediyorum. Telefon yakında.

Yatak odasının döşemesinin ortasından çantamı alıyorum. Alt kata inip ön kapıyı açıyorum. Yorgun ama kararlı bir şekilde dışarı çıkıyorum. Haftalardır yağmur yağmıyor. Çiçekler açmış. Londra canlanıyor; ben bile canlanıyorum, her şeye karşın.

Gitmek için harika bir gün.

Kapıyı arkamdan kapayıp yürümeye başlıyorum. Parktan geçip çocukları görme fikri geliyor aklıma. Ama dalgın halim beni ele verir; soru sorarlarsa azıcık cesaretimi de yitirebilirim. Belki de dönüp eve el sallamalıyım.

Bu zorlu deneyde, başka yerlerde öğrendiklerimden daha azını öğrendiğimi söyleyemem: Parçalanmasa bile hafif çatlamış bir kalbin eğitimi. Hayatta kalarak bu bilgiyi iyi şekillerde kullanıp kullanamayacağım -herhangi birimizin bunu başarıp başaramayacağı- ayrı bir mesele.

Victor siyah ropdöşambrıyla siyah çoraplar ve terlikler giymiş, masada oturuyor. Şüphesiz masada dün geceden kalmış olan bir parça tostu yiyor. Ama kapıdan girdiğimi görünce kalkıp beni öpüyor.

"Yaptın mı?"

"Evet," diyorum. "Yaptım."

Victor beni süzüyor. Neşeli görünüyor. Dairenin temizlenmiş olduğunu fark ediyorum. Ortalıkta tek bir soğan turşusu bile yok.

Kalacağımı göstermek için eşyalarımı çıkarmayı düşünüyorum. Ama etrafa bakınca eşyalarımı koyacak bir yer göremiyorum. Victor birazdan işe gidecek. Burada tek başıma kalacağım. Ofise gitmek gelmiyor içimden. Belki de yürüyüşe çıkarım.

Victor çantamı alıp köşeye bırakıyor. Kahvenin taze olduğunu fark ediyorum. Fırında ayçörekleri var. Oturup Victor'a bakıyorum, arkadaşıma. Burası bir süreliğine -ne kadar bilmiyorum- evim olacak.

Susan'ın ne zaman notu açıp durumu anlayacağını... anlayacağını merak ediyorum. Akşama kadar dönmez. Dönüp notu ortadan kaldırmak için çok geç değil.

"Geleceğimi biliyor muydun?"

"Eninde sonunda... başaracağını biliyordum," diye karşılık veriyor Victor. "Belki birkaç hafta içinde. Kaçınılmaz olmuştu."

"Anlamış mıydın?"

"Anlamamak mümkün müydü ki?" Sonra soruyor: "Çocuklara söyledin mi?"

"Hayır."

"En zor kısmı bu."

Dudağımı ısırıyorum.

"Önce Susan'la konuşacağım," diyorum. "Sonra çocuklarla. Onlara söyleyeceğim çok şey var... insanların birlikte yaşamaya çalışmaları hakkında."

Bana bakıyor. Bunu biliyor. Yine de tuhaf bir şekilde neşeli.

"Neden gülümsüyorsun?" diye soruyorum.

"Yeni birini buldum. Şu yeni açılan yerde öğle yemeği yiyeceğiz, sonra da parkta yürüyüş yapacağız..."

"Sonra?"

Gözleri parlıyor.

"Bu arada, o kız aradı," diyor.

"Hangi kız?"

"Nina. Onu aradığını duymuş."

Tek düşünebildiğim, bu dünyada hayatın bazen ne kadar güzel olabildiği. İki insan birbirlerini nasıl da üzebiliyorlar... ve sevindirebiliyorlar!

"Numarasını yazdım, unutmuşsundur diye," diyor.

"Sağ ol."

Kâğıt parçasını veriyor. Telefonu açıp numarayı tuşluyorum; sonra ahizeyi yerine bırakıyorum.

"Sonra," diyorum. "Vaktim olacak."

***

Birlikte yürüyorduk, düşüncelere dalmış halde. Nerede olduğumuzu, hatta tarihi unutmuştum. Sonra yaklaştın, saçımı okşadın ve elimi tuttun. Elimi tuttuğunu ve benimle usulca konuştuğunu biliyorum. Birden her şeyin olması gerektiği gibi olduğu, bu mutluluk ve tatmin duygusundan fazlasının yaşanamayacağı hissine kapıldım. Olan ve olabilecek her şey buydu. Her şeyin en iyisi toplanıp bu anı oluşturmuştu. Aşktan başka bir şey olamazdı bu.